

ANNALIUM

PROVINCIAE

S. JOSEPHI

Ordinis Excalceatorum SSS. TRINITATIS

Redemptionis Captivorum.

LIBER VII.

SYNOPSIS.

IN Principum Electorum Conventu Francofurti CAROLUS III. Hispaniarum Rex Austriacus, absens, Imperator Romanorum ejusdem Nominis VI. eligitur, coronatur, & in Austriam revertitur: Regni Hungariae sacram suscipit Coronam: Ordini nostro & Redemptionis captivorum Instituto eximie favet. Tyrnaviae Ordinis Cœnobium instituitur, & Comaromii pro altero Cœnobio situs comparatur. Pestifera lues nostros affligit, & aliquos tollit. Honorifica eorundem memoria. S. VICTORIS Martyris corpore Ecclesia nostra Viennensis ornatur. Pragensis item nostra Ecclesia consecratur; ac campanum ibidem benedictum adversus tempestates mirabilem prodit virtutem. Decima captivorum Redemptio successu vario in effectum deducitur. Praga in Ponte, Moldavam fluvium coronante, celebre Ordinis monumentum excitatur. Ordo noster Posonii per publica comitia in gremium Regni recipitur. Comaromiense nostrum cœnobium stabilitur, & sacro-sancta Eucharistia ibidem collocatur.

CAPUT I.

CAROLUS III. Rex Catholicus, VI. hujus Nominis, Imperator Romanorum eligitur. Ab AMALIA WILHELMINA Augusta Vidua Viennense Templum nostrum pretiosissima pro sacris usibus veste donatur.

POST JOSEPHI I. Gloriosissimi Romanorum Imperatoris lugubrem ex hoc mundo transitum repentina successit rerum mutatio, aliud theatrum, proscenium aliud. Dubias inter tempestates Serenissimus CAROLUS Rex Catholicus, alter LEOPOLDI MAGNI Filius, Fratérque JOSEPHI Augustorum ex asse

Kkkkkk

hæres

Ex Caralania
Francofurtum invitatur
CAROLUS
III. Rex Catholicus.

1711.

hæres Barcinonæ apud Catalaunos hærebat longè ab Austria semotus, cujus tunc præsentia in Germania vel maximè desiderabatur, ut variorum motuum & consiliorum nubes ejus virtute ceu fidere quodam salutare celerius dispellerentur. Barcinonam Kalendis Maji quindecim duntaxat dierum intervallò insperatus nuncius de obitu Augusti pervenit, quò allapsò grandi omnes pavore ac consternatione perculsi sunt, ipsi etiam feliciū hactenus rerum moderatoribùs in varia studia abeuntibùs. Verèdarius intereà, ultro, citroque assidue circumcursantibùs nunciis, Augustaque Matre Filii reditum sollicitante, Imperii Electores decreverunt die vigesima Sextilis Francofurtum ad Moenum pro novi Imperatoris electione accedere, ad quam Serenissimum CAROLUM e Catalaunia evocaverunt, quò ejus in Germania præsentia magnum ad Imperii Romani tranquillitatem & gloriam momentum allatura videretur.

Ad Electionis
comitia.

II. Intricatæ fortis vicissitudines novum terris chaos minitabantur, & invalescente perplexissimorum negotiorum multitudine CAROLI Austriaci Magnanimitas avidissimè expectabatur, cui constitutum erat & parta tueri, & avitam adire hæreditatem, utrumque justitiæ causâ. Id requirebat, in suos fideles Iberos pietas, atque studium, nec minùs urgebat amor in Patriam, & suorum desiderium. Igitur utrobique rem Austriacam stabilire conatus, postquam res Hispaniæ composuisset, fidelissimosque subditos suos spe Regiæ suæ Protectionis erexisset, & pro confirmandis eorum animis Reginam Conjugem suam inter illos reliquisset, tandem die decima tertia Septembris, post quinque fere menses ab obitu Augusti Fratris, paratam classē conscendit, velisque ventis permisis in Italiam navigavit. Hæc ille dum agit, interim Francofurti fervet Electionis studium: universi pronò feruntur desiderio in CAROLUM Austriacum Regem Catholicum absentem, quem a sæculis avorum merita & sui ipsius Imperatoriæ virtutes atque Regia dignitas domi, forisque commendatissimum reddebant, eumque propterea ad Augustale solium esse sublimandum censebant. Omnes itaque consonis suffragiis in hunc Principem conspirarunt; ut proinde acutum quoddam ingenium non minùs eleganter, quàm venustè sequentibus versiculis ad propositum & votorum summam luserit:

CVI dabis Imperii Felix Germania Pomum?

Dum quæris, dicis vaticinando CVI.

Electionis ænigma in particula interrogantis & respondentis
CVI. Quod est CAROLUS VI.

Sub ingenioso videlicet ænigmate per verbulum CVI in principio & fine hujus distichi interrogans & respondens initiali litterâ CAROLUM, & sequentibus numerum ejus Nominis VI. non infeliciter omnino designavit.

14. Octobris electus Imperator eadem die portum attigit.

III. De Vaticinio ad historiam regredior: Mare Mediterraneum, ut est infidum aliis elementum, & non levibus obnoxium, periculis nunc se præstitit indulgentius in Principis obsequium, furiosisque imperavit procellis; nam ventorum ministerio feliciter ad fines Ligurum detulit Heroum classē Octobris duodecimâ, eadem nimirum die, quâ CAROLUS Francofurti Germaniæ Rex

rex absens adhuc peregrè omnium Principum consensu renuncia-
tus fuit mirabili planè elementorum & suffragantium Electorum
concordiâ. Genuam subindè appulsus in litus descendit, nec
tamen urbem, Ejus salutandi cæteroquin avidissimam, ingressus e
vestigio Tortonam contendit. Per Mediolanensem agrum pro-
fectus, & devotissimis populorum obsequiis excultus Electionis
sue nuncium accepit. Indè Comitatum Tyrolensem adivit, &
Oeniponti, Provinciæ capite, ab indigenis homagium recepit, co-
rumque fidelitatem impendiò commendavit. Francofurtum ad
decimam nonam Decembris splendido comitatu ingressus post
triduum inaugurali cæremoniâ Romani Imperii suscepit insignia,
cui tota Germania solii perpetuitatem apprecatur.

1711.

Tortonam,
Mediolanum,
Oenipontum
transit.

19. Decembris
Francofurtum
pervenit &
coronatur.

IV. Hæc inter ELEONORA Augusta Mater vicaria Potesta-
te non sinè summa prudentiæ laude hæreditarias Provincias san-
ctissimè gubernabat. AMALIA WILHELMINA porrò, Vidua
Majestas altera, luctu oppressa & pietatis operibus sedulò intenta,
profusis etiam largissimis in egenos muneribus DEUM Augusti
Conjugis animæ propitiare studuit. Munificentissima ejus libera-
litas ad ipsum quoque nostri Viennensis Cœnobii Templum me-
morando munere se extendit; pretiosissimam siquidem vestem
suam cum protenso, regio more, sirmate textili aurò gravem ad
artis amussim & oculorum invidiam contextam, in qua unica
tantum vice nempe ad decimam nonam mensis Martii in festa lu-
ce S. JOSEPHI processerat, Cæsarem Conjugem ad S. Stephani
Basilicam pro solemni comitata, in Sacerdotalem pro Ministris al-
taris ornatum suis impendiis converti curavit, ad proximum apud
Viennenses nostros Sanctissimæ TRINITATIS Festum condeco-
randum, quemadmodum reapse factum fuit. Eximium munus
& donum excellentis dignationis; sive enim pretium, sive artem
spectes, vix alibi par est reperire, adeoque gratâ posterorum
memoriâ identidem recolendum.

Augusta Vi-
dua AMALIA
insigni mune-
re nos donat.

C A P U T II.

CAROLI VI. Romanorum Imperatoris in Au-
striam adventus. Coronatur Rex Hungariæ, varie-
que Gratiæ ab eodem Ordini nostro conceduntur.

1712.

I. **I**nitium Anni millesimi septingentesimi & duodecimi Augustissi-
mum Solem & maximum Sidus nostrum, CAROLUM VI, Austriæ
reddidit, qui diu anxie desideratus sexta tandem & vigesima die Ja-
nuarii sub horam quintam vespertinam ingressus est Viennam,
tantâ tamen modestiâ ex Fraternali funeris recordatione, ut omnem
externam pompam & signa lætitiæ inhibuerit. In Regia ab Im-
peratricibus & Sororibus Archi-Ducibus ac Procerum multitudine
ineffabili gaudiò exceptus est. Sequenti luce a pietate, ut mos
est Austriacorum Principum, Regimen auspicatorum ad Divi Ste-
phani Proto-Martyris Basilicam equò vectus tetendit comitante
Præcipuæ nobilitatis, centum quinquaginta Illustrium Procerum,

Cæsar Viennam
adven-
nit.

1712. corona. Ad magnam, five Archi-Ducalem, quam vocant, Templi januam a Cardinali de Saxonia, Nuncio Apostolico & Vienneſi Episcopo honorificentiffimè salutatus, undæque lustralis aspergine tinctus plurimīs Austriæ Prælatīs & Abbatibūs Pontificali cultu aſſistentibūs, & circumfuſò utrinque Canonicorum Collegiò per medium Templi, cujus utrumque latus Monasticorum & Regularium virorum cœtus hinc indè ſtipabant, ad principem deductus eſt aram, ubi in genua provolutus Cæſar Supremo Numini pro tot ſuperatis periculis, exantlatis laboribus & emenſis feliciter itineribus debitas gratias perſolvit, atque ab omnipotente DEO pro ſe, ſuisque Regnis & populis ſanctam benedictionem popoſcit; quatenus commiſſam ſibi Rem-publicam ad ejusdem Nominis gloriam & ſanctæ Matris Eccleſiæ, cujus ſe noverat juratum primum & ſupremum Advocatum, exaltationem ſanctè & piè gubernaret.

Coronatur
Rex Apoſtoli-
cus in Feſto
SSS. TRINI-
TATIS.

Absolutio ge-
neralis imper-
atur Cæſari.

Albo Conſra-
ternitatis Po-
ſonienſis no-
men inſcribit.

II. A tumultibus ad quietem jam rediverat Hungaria, ubi que pacata: Rege tamen ſuo etiamnum deſtituta, cùm Regnum illud ex more Majorum Regem non agnoſcat niſi coronatum. A Statibus itaque & Ordinibus advenerunt Legati, qui CAROLUM Imperatorem ad Regni Apoſtolici capeſſendam coronam invitarent, quorum etiam precibus benignè annuit, & Poſonium, proximam Hungariæ urbem, conceſſit, ibidémque vigefimâ ſecundâ Maji in Dominica Sanctiſſimæ TRINITATIS omnibūs perfunctus ſolemnibūs Apoſtolicam Regni Coronam manibūs Chriſtiani Auguſti, Purpurati Strigonienſis Archi-Epiſcopi, ſibi imponi permiſit. Cæterùm cùm hac die, ut paulò antea inſinuavimus, Feſtum Sanctiſſimæ TRINITATIS Sacri Ordinis noſtri Titulare celebraretur, quò aliàs omnis ferè populus recolendi Diviniſſimi Myſterii cauſâ ad noſtros Poſonienſes confluere ſolebat, hòc tamen annò propter Regiam Coronationem univerſis ad publicæ functionis ſpectaculum dilapsis pauci in noſtro Templo comparuerunt. Ne autem noſtri ſuis partibus deeſſent, non ſolùm omnibus, quotquot per intervalla acceſſerant, generalem, ut vocant, abſolutionem impertiti ſunt, verùm etiam, qui probè meminerant, Regem Neo-Coronatum annos ante quindecim noſtris ſe Viennæ Conſratribus propriò chirographò accenſuiſſe, Regiam arcem confidenter petivèrè, Regem Principem obſequiò ſuò demerituri, & eandem generalem abſolutionem oblaturi. Nec aſpernatus eſt Piſſimus Princeps noſtrorum ſtudium, ſed Patres conſeſtim in conſpectum ſuum admiiſit, atque ab iisdem juxta receptam Archi-Conſraternitatis conſuetudinem genuflexus abſolvi voluit. Noſtri tanta Imperatoris facilitate erecti in diſceſſu Sux Majeltati humillimis verbis expoſuerunt, ſe pro ingenti gratia reputaturos, habiturosque incomparabilis Theſauri locò, ſi ſua ſacratiffima Majeltas vellet glorioſum nomen ſuum Poſonienſis pariter noſtræ conſodalitatis albo inſcribere. Librum exhibent, & jam præparatum ſolum libri ornatumque picturis. In hoc quoque noſtri pro ſuo deſiderio ſunt exauditi, & eundem librum Sux Majeltatis eleganti chirographò condecoratum die vigelima ſeptima ejus-

eiusdem mensis Maji feriâ sextâ post CHRISTI Corporis Solemnitatem receperunt. Aperto volumine Regium nomen, dicto folio inscriptum, gestientibus oculis aspexerunt, quod Imperator Rex hac formâ exaraverat:

1712.

17 + 12.

Constantia & Fortitudine
Carolus.

Oni ingeniosus quidam calamus superaddendum putavit sequens chronographicum:

CoronatVS In Die sanctissimæ TRINITATIS.

III. Et profectò Regiarum gratiarum illud fuerat initium, unde sibi nostri multa præclara imposterum ominabantur, firmiter persuasi, se crebrius deinceps propensam Principis benignitatem pro Ordinis emolumento experturos: neque fefellit eos concepta fiducia, ut sequenti eventu patuit: degebat fortassis his diebus Posonii P. Josephus a Jesu Maria captivorum pro tempore Redemptor, qui, quod officii sui ratio efflagitavit, supplice libello suæ Majestati exposuit varios quosdam erroneos per Regnum vagari, & sub specioso redimendorum captivorum titulo questum exercere, incautam plebem circumvenire, nocturne per tabernas pergræcari, quod interdum per vicos æruscaverant, ex quo vero & legitimo Redemptionis Instituto grande damnum & præjudicium accederet. Rogavit itaque, ut sua Majestas dignaretur tanto abusui opportunum remedium providere, nostroque Ordini, de bona Redemptionis administratione probato, proscriptis hujusmodi circumforaneis imposterum soli jus eleemosynas pro redimendis captivis colligendi asserere, ac prætereà indulgere, ut nostri, dum urbem vel oppidum, aut alium quemcunque locum accedunt, CHRISTI fidelem populum ad conferendam stipem pro captivorum, in turcarum, aut Tartarorum servitute gementium Redemptione ex publicis Templorum ambonibus adhortari valeant. Justissimis hisce precibus Clementissimus Rex Imperator prolixè annuit, & die septima Junii ad supplicis vota Patris sequens expedit Diploma:

Ne exteri pro captivis eleemosynas colligant, prohibetur.

CAROLUS VI. DEI GRATIA ELECTUS ROMANORUM IMPERATOR semper Augustus, ac Germania, Hispaniarum, Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia, Sclavonia, &c. Rex, Archi-Dux Austria, Dux Burgundia, Brabantia, Styria, Carinthia, Marchio Moravia, Comes Habsburgi, Tyrolis & Goritia &c. universis & singulis Reverendissimis, Reverendis, Honorabilibus, Spectabilibus, ac Magnificis, item & Egregiis, nec non & Prudentibus ac Circumspectis; singulariter verò Archi-Episcopis ac Ordinariis ac Diocesanis Episcopis, Archi-Diaconis & Vice-Archidiaconis, Supremis prætereà & Vice-Comitibus Judicialium & Jurisconsultis, ac ipsis Universitatibus, quorumcunque prælibati Regni

Diploma.

LIIII

No-

1712.

Nostri Hungariae & Partium eidem annexarum, Comitatum, prout & Regiarum & Liberarum Civitatum Nostrarum Consulibus, Judicibus, Senatoribus, ac tam harum, quàm aliorum etiam quorumvis Oppidorum ac Locorum Comitibus, cunctis denique aliis cuiuscunque Status, Gradus, Honoris, Conditionis & Praeminentie Fidelibus Nostri Ecclesiasticis pariter & Secularibus cum praesentibus requirendis Salutem & Gratiam.

Devoti & Fideles Nostri, Nobis Dilecti Religiosi Patres Ordinis Discalceatorum Sanctissima TRINITATIS de Redemptione captivorum Majestati Nostrae humillimè representarunt, qualiter iidem juxta pium ac laudabile Ordinis sui Institutum intra decursum viginti quatuor annorum, quibus in Hereditariis Regnis & Provinciis Nostri commorantur, diversis vicibus ultra mille Christianos captivos ex dira Turcarum & Tartarorum, naturaliter Christiani nominis hostium, servitute & squaloribus sacra eleemosyna, a piis Christianis conquesta, adminiculò, eliberassent, hocque pium & salutare opus pro solatio tam corporali, quàm spiritali, tot, ac tantorum ab hinc in eadem Turcia & Tartaria in captivitate gementium & incessantibus lacrymis libertatem suam suspirantium animarum Christianarum continuare vellent, atque cuperent. Supplicando iidem Patres dicti Ordinis Discalceatorum Sanctissima TRINITATIS de Redemptione captivorum religiosa cum devotione humillimè, quatenus eisdem benignas Patentes Nostras eum in finem clementer concedere dignaremur, ut omnes CHRISTI Fideles ad Charitatem cum ejusmodi Christianis apud Turcas & Tartaros captivis compassionem exhibendam ex publicis quarumvis Ecclesiarum Cathedris adhortari valeant, hujusmodi eleemosynam in praesentibus etiam Regno Nostro Hungaria, Partibusque eidem annexis nemini alteri extraneo, qui nimirum in Hereditariis Regnis & Provinciis Nostri non residerent, colligere liceat, sed unice per antelatum Ordinem Discalceatorum hunc in finem destinato Redemptori captivorum Religioso, utpote P. Iosepho a Jesu Maria, ejusdemque in hoc munere deputando Successori, singulò bienniò vel trienniò implorare sit liberum, cujuspote adminiculò miseri captivi ex Hereditariis duntaxat Regnis & Provinciis Nostri oriundi suam consequi valeant libertatem. Quod pium & salutare, multisque pro consolatione temporali aequè, ac aeterna proficuum repetiti Sacri Ordinis Institutum promovere clementer cupientes, neque dubitantes, quin plurimi fideles hacce Christiana intentione intellecta erga miseros & afflictos captivos in dira Turcarum & Tartarorum servitute gementes,

omnique solatio & spe libertatis destitutos compassione ducti charitativam opem & subsidium lubenti animo sint collaturi. Hinc universos & singulos, quos supra, signanter verò Ordinarios Episcopos & Diaecesanos ubique in pralibato Regno Nostro Hungaria & Partibus eidem annexis constitutos & existentes, prout & eorundem Vicarios, Archidiaconos, & Vice-Archidiaconos; harum serie benigne requirentes, iisdem etiam committimus, & mandamus, quatenus praesatum captivorum Redemptorem P. Josephum a Jesu Maria (cujus religiosa integritas, atque singularis erga Redemptionem & eliberationem praerepetitorum afflictorum captivorum zelus & desiderium Majestati Nostra cognita sunt) non solum ubique locorum in pralibato Regno Nostro Hungaria, Partibusque eidem annexis tuto, secure, & absque omni impedimento, aut molestia se morari, transire, ac redire permittere debeant, verum etiam eidem, ac ipsius in hoc pio opere ex antelato sacro Ordine Successori ad competentem eorundem insinuationem pia, ac salutari elemosyna auxilio praeclaratum in finem tam ipsius adeste, quam etiam, ut idipsum per alios quoque tanto alacrius fiat, in publicis cathedris per subalternos sibi Parochos & Concionatores promulgari, ac fidelem populum superinde efficaciter adhortari velint, & neque alium quemquam extraneum, qui nimirum in Hereditariis Regnis & Provinciis Nostreis non resideret, ad hujusmodi elemosynas colligendas, sed unice per antelatum sacrum Ordinem deputatum P. Josephum a Jesu Maria, ejusque, uti praemissum est, hoc in munere praerepetito sacro Ordine Successorem pro veris pia in Redemptionem Christianorum elemosyna Collectoribus agnoscere, minus verò alios admittere velint. Executuri in eo rem Christiana charitate dignam, & DEO imprimis gratam, nobisque etiam benigne acceptam. Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in Regia Arce Nostra Posoniensi die septima mensis Junii Anni Domini millesimo septingentesimo duodecimo. Regnorum Nostrorum Romani primo, Hispaniarum nono, Hungariae vero & Bohemiae & reliquorum secundo.

Carolus

(L.S.)

Comes Nicolaus Illeshaj.

Ladislav Hunady.

1712.
Alia simile
pro Principatu
Transilvaniae.

Mandatum
Caesareum
observari
jussit.

IV. In simili forma aliud Diploma, die decima quarta Maji anni sequentis, nomine Principatus Transilvaniae promanavit. Neque frustra omnino. Eminentissimus enim & Serenissimus Christianus Augustus Cardinalis de Saxonia Strigoniensis Archiepiscopus & Jaurinensis Episcopatus Administrator jussit confirmari haec Caesaris Decreta in suis Dioccesibus observari, eisque perpetuum robur & stabilitatem addidit. Hunc pari zelo secutus est Emericus e Comitibus Esterhazy, Zagrabiensis Episcopus, quod & idem fecissent, vel adhuc, si esset necessarium, reliqui facerent per Regnum Ecclesiarum Praefules. Cardinalis vero de Saxonia ad omnes Ecclesiarum Rectores in utraque sua Diocesi sequentes litteras scripsit:

Authoritate Nostra Archiepiscopali & Episcopali Ordinaria omnibus & singulis tam Sacularium per Archiepiscopatum Strigoniensem, & Diocesim Jaurinensem, aut alias ubicunque per unclitum Hungaria Regnum & Provincias eidem annexas Nobis immediate subjectarum Ecclesiarum Rectoribus praesentium per vigorem committimus, & commendamus, quatenus omnes & singuli eorum, quandocunque uberius intus expressatum Clementissimum Sacratissima Caesareo-Regia Majestatis Decretum in originali, vel in patibis ad eosdem pervenerit, aut iisdem exhibitum fuerit, se hisce per omnia conforment, ac intus nominato Redemptori captivorum Religioso P. Josepho a Jesu Maria Ordinis Discalceatorum Sanctissima TRINITATIS, vel ejus in hoc Ordine Successori, tamquam veris pro colligendis in redemptionem captivorum Christianorum eleemosyna Collectoribus omnimodo assistere, atque iuxta, ac salutaris eleemosyna auxilio tam ipsimet adesse velint, quam etiam, ut idipsum per alios quoque tanto alacrius fiat, in publicis cathedris promulgari, ac fidelem populum superinde efficaciter abhortari faciant. Datum in Monasterio Thall die 3. Septembris Anno 1712.

Cardinalis de Saxonia Archiepiscopus Strigoniensis.

Super promissa
reflexio.

V. Equidem his litteris improborum hominum cupiditas sitis sufflaminata videri poterat, malum tamen propterea minus evulsum fuit; nostra enim incuria per omnes haereditarias Provincias & urbes Imperiales quotidie magnò numero vagantur hujusmodi nummi-poscili veteratores, qui pro redimendis captivis eleemosynas corradunt. Imò & quosdam deprehendimus, qui se nostris millos impudentissime mentiebantur; certè quidam Viennae non pridem ideo ad quaestionem ductus, & falsi convictus, a Magistratu pro merito punitus fuit: cui malo nisi vigilantius occurratur, fraudibus & imposturis perpetrandis latissimus aperietur campus. Contigit subinde, ut, cum P. Redemptor pro

eliberandis captivis stipem ostiatim corrogaret, ubique ferè non sine indignatione audire deberet, alios jam adfuisse, qui eleemosynam in hunc finem acceperant. Illos autem æruscatores vel unicum redemisse captivum nunquam explorari potuit, satis tamen compertum habemus, quosdam eorum malè partà pecunià rem familiarem auxisse, pauperes verò captivos in sua servitute reliquisse, donec nostri advenissent, & pretium persolvissent. Vetus hæc est Ordinis nostri querimonia, ut prolixè testantur Bullæ Pontificiæ, in quibus videre licet nostros jam sub Gregorio IX, Summo Pontifice annò millesimò ducentesimò vigesimò octavo de hujusmodi impostoribus apud Apostolicam Sedem fuisse conquestos ac impetrasse sequentes litteras:

Eadem querela annò 1228, mota fuit.

GREGORIUS Episcopus, Servus Servorum DEI. Dilectis Filiis Ministro & Fratribus Ordinis Sanctæ TRINITATIS & captivorum salutem & Apostolicam Benedictionem.

Ex parte vestra fuit expositum coram nobis, quòd nonnunquam filii hujus sæculi se lucis filios mentientes ausu nefario falsant habitus vestri signa, quæ abusu gestantes, dum propriis questibus inhiant, Ordinem vestrum faciunt blasphemari. Ut igitur in sua comprehensi astutia confundantur, capiendi & detinendi hujusmodi falsarios auctoritate vobis presentium concedimus facultatem. Nul- li ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis DEI, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Perusie tertio Idus Augusti Pontificatus nostri annò secundo.

C A P U T III.

Nostri Cænobii Tyrnaviensis initia.

Celebrioribus Hungariæ urbibus meritò accensetur Tyrnavia. Liberæ Regiæque civitatis titulò decorata. Hæc spectabili mole assurgit secundum *Albi Montis* latera in loco plano & amœno, quem amnis *Tyrna* suis undis irrigat, a quo & nomen suum desumpsit. Alii *Spinopolim* urbem appellitandam censent vocis affinitate inducti, quòd apud Sclavos *Trny* spinam significet; vel quòd olim ea circum loca spinis obsita horruerint. Huc respexit quidam Academicus Poëta Tyrnaviensis, quando cecinit:

Tyrnavia Topographia.

*Sensus ager multo navi sudore coloni,
Scilicet, in fruges erudiendus erat;
Vepribus borrebant late loca: non ibi gressum
Figere seu Cbloris, seu fuit ausa Ceres.*

Hæc itaque civitas sex propè leucis *Posoniò* distat, & duorum ferè dierum itinere *Illavià*, ubi Ordo noster alterum asceterium obtinet: frequens proinde nostris *Posoniò* *Illaviam*, aut *Illavià*

M m m m m m

Vien-

1713.

Cœnobia
c. 1713.

Cœnobia.

Ecclesia SSS.
TRINITA-
TISPetitur, sed
petitio ad Car-
dinalem re-
mittitur.Destinat a
proposito.Bellum ex in-
testinis moti-
bus oritur.

Viennam tendentibus transitus est: atque ob hanc causam pridem optaverat Ordo noster, loci celebritate illectus, in hac urbe domicilium figere; nam præterquam quod civium & nobilium ædibus abundet, sedem etiam præbet post occupatum a Turcis Strigonium Metropolitanae Strigonienſis Ecclesiæ Canonicis, ornatissimorum, studiis vacantium, domicilia, & præterea aliud nobilium juvenum educationi destinatum. Religiosorum autem cœnobiis pluribus indigebat civitas; nam præter S. Claræ Virginum parthenonem, qui publicis usibus nihil commodat, nullum in hac civitate vivebatur cœnobiolum, nisi Collegium Patrum S. J., Conventus Patrum Franciscanorum & Collegium Patrum Ordinis S. Pauli primi Eremitæ: ultimis Magistratus Tyrnaviensis fanum, Helveticæ Confessionis affectis ereptum, tradiderat, quod cum vicinis aliquot ædibus incolunt, quæ tamen omnes in regularem domum, insigni structurâ conspicuam, jam transierunt. Remanserat adhuc in platea S. Jacobi Apostoli alterum illi simile olim Augustanæ confessionis fanum, a Sanctissima TRINITATE nuncupatum, æst pridem desertum & ruinæ proximum: ad hunc locum pertinebant duæ vicinæ domus, mediæ, ut vocant, Sessionis cum duabus vineis, atque aliis paucis latifundiis. Situs penes Ordinis Minorum S. Francisci Sodalium Monasterii septa, licet exiguus, attamen pro aliquo struendo cœnobiolo sufficere videbatur.

II. Ergo P. Martinus ab Ascensione Commissarius Generalis, dum hujus sæculi annò tertio Illaviâ Posonium rediret, Tyrnavia substitit, & Ecclesiam Sanctissimæ TRINITATIS ab inclyto Magistratu nobis donari postulavit. Sed responsum tulit, hanc petitionem prius Eminentissimo Cardinali LEOPOLDO a Kollonici Archi-Episcopo Strigonienſi proponendam esse. Huic admonitioni Pater obsecutus iter continuo Viennam acceleravit, multumque de veteri favore Cardinalis Archi-Episcopi confisus, eundem humiliter obsecravit, velit ulterius Ordinis propagationi benigne favere, suâque auctoritate efficere, ut pro latius excolendo Redemptionis captivorum Instituto Ecclesia Sanctissimæ TRINITATIS sacræ Religionis nostræ a Magistratu Tyrnavienſi conferatur. Votis quidem Patris aperte non abnuitt Cardinalis, ne, ut erat aliis sacri Ordinis nostri studiosissimus, tam piis precibus obniti videretur, aut certè, ne arcana pectoris sui consilia, quæ de hoc loco prius jam susceperat, intempestivè propalaret. Itaque breviter supplicii significavit, Reverendum P. Gabrielem Hevenesium Societatis Jesu Virum, sibi a sacris confessionibus, conveniret, atque eadem de re cum illo tractaret. Fecit actutum Pater, quod jussus erat: verum ex collatis sermonibus non obscure intellexit, locum desideratum pro Clericis educandis, quibus Regnum Hungariæ multum adhuc egebat, destinari. Exinde Pater ipem omnem abiecit, cui propositum erat, nihil in præjudicium aliorum aggredi, nec alterius consilia evertere.

III. His actis post modicum tempus intestini suborti sunt animorum in diversa motus, qui in apertum bellum prorupere, &

& diu multumque universum Hungariæ Regnum fatigaverunt: abrogata igitur veterum legum Religione Lutheri affectæ olim amissum suæ sectæ fanum sui similibus favore adjuti recuperavere; hinc utrinque spes omnis loci potiundi decollavit. Transiit interim ferè novennium, dum sedatis tumultibus & proscriptis similitudinibus pax longò postliminiò Hungariam revisit, cunctosque indigenas ad debitam reverentiam Majestatis revocavit. Tunc idem P. Martinus ab Ascensione, cui ob temporum injurias tertia jam vice Commissarii Generalis officium confirmatum fuerat, cunctis mortuis veterum consiliis, aliisque enatis circumstantiis nihil curandum ratus omissam diu causam tentavit resuscitare; præsertim quia lustranti cœnobium Illaviense, bellorum rabie miserè dirèque fœdatum, innotuerat Lutheri mystas memoratò locò a Magistratu Tyrnaviensi rursus privatos fuisse. Itaque annò hujus sæculi undecimò iterum Illavià redux sexta decima die mensis Decembris Tyrnaviæ substitit, tentaturus, si quid cum bono DEO posset efficere. Et imprimis quidem Metropolitanæ Strigonien- sis Ecclesiæ Canonicis in Ecclesiastico suo Consilio, Consistorium vocant, congregatis mentem suam & propositum aperuit, eisdemque pro supradicti templi & sitûs donatione supplicavit: cui Reverendissimi Domini Canonici responderunt, se quidem Ordini sacro impensè favere, verumtamen potestatem hujus loci conferendi non penès se, sed penès civicum Magistratum esse. Hòc auditò rogavit P. Commissarius Generalis eosdem Reverendissimos Dominos, vellent suam apud civicum Magistratum interponere auctoritatem, Ordiniq; ad hunc finem consequendum velificari, quod illi etiam liberaliter promiserunt, operamque suam in tam pia causa promovenda nobis propensa voluntate addixerunt. Neque segniùs egerunt, quàm sponponderant; consiliò enim initò an Ordinis patrociniû scriptis, an verbis suscipiendum esset, elegerunt postremum, & eadem adhuc die finitò Consistoriò duos de suo gremio viros Reverendissimos ad civicum Magistratum ablegarunt, qui rationibus efficacissimis, quas eis zelus pro domo DEI suggererat, ac verbis aptissimis Senatui ad Ordinis favorem inclinârunt. Illos Pater insecutus Judici e Prætorio prodeunti obviam venit, eidemque supplicem libellum tradidit. Respondit ille, constare sibi votorum summam, laudatam fuisse, ac commendatam a Reverendissimis Dominis Canonicis, multum quoque sibi placere sacri Ordinis Institutum, nunc autem rem expediri minimè posse, cum ad hujusmodi negotia decidenda non Senatorum duntaxat, sed & omnium pariter civium suffragia requirantur, qui cum ob instantia festa nati CHRISTI, sub quorum decursu & aliquantò diutius tribunalia omnia justitiam observant, convocari tam promptè non possint, consuluit Patri, ut sequente mense Januario vel ipse reverteretur, vel alium Religiosum sui Ordinis cum potestate hoc negotium prosequendi ablegaret. His perceptis Pater in spem assurrexit majorem, & ampliùs Ordinem inclyto Magistratui commendavit. Accidit hoc die decima septima Decembris, qua apud nos anniversaria recolitur memoria

1712.

Secundæ pæ-
causæ resusci-
tatur.

Domini Ca-
nonici in pa-
trociniûm vo-
cantur.

Qui nostram
causam urge-
re primi su-
scipiunt.

Ad supplicem
libellum Judi-
cis respon-
sum.

Acta sunt hæc
17. Decembris
anni 1712.

1712.

obitus Sancti Patris Nostri JOANNIS de MATTA non sine felici omine rei bene gerendae.

P. Emmanuel
hujus causae
Procurator ap-
paruit.

Cardinalem
Archi-Episco-
pum Patre se-
culi.

De instaura-
de Comaro-
mense Funda-
tione agitur.

Negotium
Tyrnavien-
se insinuat.

Vienna in
causa Tyrna-
vienti operam
advocantur
praesidia.

Tyrnavia ne-
gotium urge-
re, & in Sen-
atu denuo
proponitur.

IV. Relicta proinde Tyrnavia P. Commissarius Generalis Posonium contendit, & ex coenobitis illius conventus P. Emmanue- mandatorum instructionibus plenam agendi potestatem cum sit: neque tamen diu Posonii desedit, sed ut plura huic causae ad- minicula pararet, dicto P. Emmanuele in socium assumpto ad coenobium Beatissimae Virginis MARIAE Thallensis, duobus circiter leucis Posonio remotum, quod Patres Ordinis S. Pauli primi Eremitae incolunt, citato itinere perrexit, ut Eminentissimum Car- dinalem Archi-Episcopum Strigonientem, animi colligendi gratia ibi crebrius versari solitum, conveniret. Singulari benignitate ibidem a Cardinali excepti fuerunt; erat enim piissimus Princeps Religionis nostrae amantissimus, & in promovendis piis operibus admodum studiosus. P. Commissarius Generalis magna submi- ssione ac reverentia ei exposuit, pacata nunc universa Hungaria sibi tempus opportunum videri, quo juxta mentem pie defuncti Episcopi Nitriensis Fundationi Comaromiensi manus tandem ad- moverentur: hoc praemisso sermonem ad petitam Tyrnaviam San- ctissimae TRINITATIS Ecclesiam sensim deflexit, breviterque re- censitis emolumentis tum Regno, tum Ordini exinde accessuris Eminentissimum Principem obsecravit, ut sua etiam auctoritate hanc causam fulcire dignaretur. Princeps ad utrumque faventi- ssimis verbis respondit, suumque patrocinium haud gravate pro- misit, monuit tamen, prius Caesarem esse adeundum, ejusque as- sensum impetrandum, quo accepto nihil in se desiderari passu- rum, quod ad desideratum finem conduceret. Aliis deinde ser- monibus in medium prolati, finitisque Patres petita abundi fa- cultate post plurimas Eminentissimo Principi pro receptis favo- ribus persolutas gratias laeti & solatio pleni Posonium repetierunt.

V. Cum jam propius instarent nati CHRISTI Festa, P. Commissarius Generalis iter Viennam acceleravit, ut, quod mune- ris sui ratio postulabat, plura praesidia conquireret ad statuminan- dam nostram causam Tyrnavientem, atque in hunc finem heteras ab Excellentissimo Comite Nicolao Illeshatio Regni Hungariae Cancellario, dudum Ordini nostro addictissimo, aliisque viris sum- mis, itidem nobis amicissimis, impetravit, quae Ordinis Institutum Tyrnavientibus magis redderent commendabile. Itaque P. Em- manuel Procuratoris caractere auctoratus, atque non paucis Optimatum suffultus litteris Tyrnaviam se contulit, & ut crepent ibidem negotium felicius celeriusque promoveret, alterum sup- plicem libellum concepit, in quo suae petitionis causas, ac praeterea subsidia & emolumenta civitati ex sacro Ordine obventura inelyto Magistratui exposuit. Magistratus, ne quid in hoc nego- tio perperam committeretur, omnes Senatores & Cives Tyrna- vientes, prout in discernendis rebus majoris momenti fieri solet, ad praetorium convocavit. Statuta die petitio Patris in medium profertur, causae petitionis exponuntur, indicatis etiam suorum

virorum titulis & nominibus, qui Ordinis desideria suis patrociniis fulciebant. Dum de re proposita consultationem ordiuntur, præ foribus (ut ajunt) enata est contradictio, quæ scriptis comprobata, postquam ad Senatum pervenisset, omnes reddidit attentos, & coæptum actum interrupit.

1712.

Prodit contra-
dictio.

VI. Non tamen hic sibi defuit P. Emmanuel, sed adversariorum objectiones in arena sapienter diluit: ast quamvis omnibus ille aptè responderit, re tamen infecta coactus fuit excedere. Vulgabatur hæc subito per omnes urbis vicos & compita, & licet multi nostræ prætensioni adversarentur, velut frequenter in his usavenit, ubi vulgus studiis & religione in diversas factiones scinditur, attamen in favorem nostrum major meliorque pars civitatis inclinare videbatur. His igitur in rebus afflictis cautius deinceps de opportuno remedio prospiciendum erat, & quamvis de congreganda denuò civium communitate non tam citò aliquid pater speraret, cum hujusmodi conventus perrarò & nonnisi in gravibus Reipublicæ negotiis indici soleant, spem tamen minime abiecit: ceterum ne irritatos animos in recenti præsertim vulnere sensu amplius exulceraret, tempori nonnihil cedere decrevit, donec adversariorum fremitus paululum detumuillet.

Respondetur
contradictoriis.

Et causa in
aliud tempus
dilatatur.

VII. Ultra mensem pressa causa nostra prudenti silentio tangebatur, dum interim fautores nostri ex priore periculo cautiore effecti alia circumspectare consilia coeperunt. Enituit hic singulariter in protegendo nostro Ordine Reverendissimi & Illustrissimi D. Gabrielis ex Comitibus Erdodi Strigonienfis Metropolitane Ecclesiæ Præpositi Majoris industria, qui, ut nostram causam resistneret, ad sedes suas invitavit Judicem cum præcipuis Senatoribus. Comparuerunt itaque tanti viri auctoritati morem gesturi, quos cum comiter excepisset, sermonem ultro ad præsens Patrum Trinitariorum negotium convertit, videlicet quosdam hujus civitatis indigenas immeritò viris optimis adversari, quorum exemplaris vitæ conversatio, & Redemptionis Institutum urbi & Regno tanta commoda conciliare possent: addidit præterea in considerationem adduci debuisse Regni Cancellarium, aliosque Illustris viros, qui Ordinem Trinitarium amant, colunt, protegunt & commendant, illos ægrè sinè dubio hanc repulsam laturus; denique ad mentem reducerent civitatem, & ipsosmet singulos in suis tum publicis tum privatis causis magnorum virorum egere patrociniis, illos autem omnino memores futuros, & aliquando cum fœnore compensaturos, quidquid in Ordinem Trinitarium jure vel injuriâ contulissent. Sanandum igitur esse, quod privata studia corrupissent, non minùs id fore Senatui gloriosum, quàm civitati proficuum. Judex & Senatores, ut erant viri perspicaces, facile advertebant, quorsum hæc collimarent: magna igitur submissione reposuerunt, se suis partibus non defuisse, nec penes se culpam residere, quod nuperum scrutinium in causa Patrum Trinitariorum sperato successu caruerit, se magni, ut qui plurimum, facere Excellentissimi Cancellarii, aliorumque Magnatum commendatitias epistolas, nihil sibi antiquius esse, quàm eorum desideriis

Præpositi Ma-
joris Præpositi
arguit cau-
sa non inveni-
tione.

Præpositi pos-
sunt ad Ju-
dicem & al-
iosque honore-
res.

Excellenti-
ssimæ.

1712.

Congregatio
communitatis
benignus de-
cretus.

gratificari: promiserunt continuo, se proxime Senatum & Communitatem civium rursus convocaturos, eisdemque rei momentaneae civica concio, quâ congregatâ supplex libellus P. Emmanuelis ita animis in favorem inclinatâ annuunt capita, neminêque contra hîscere auso, consonis suffragiis decretum fuit, Ecclesiam Sanctissimæ TRINITATIS Patribus Trinitariis de Redemptione captivorum esse tradendam, dummodò jus eam possidendi Patres altioribus Potestatibus impetrarent a Cardinali videlicet, Archiepiscopo, & vel maxime ab Imperatore Rege Apostolico.

Calumniæ
contra Ordinem
sparguntur.

VIII. Confectum jam negotium esse videbatur, dum ecclesiastici adversarii, qui Senatûs-Consulto & Plebis-Scito aperte refragari non præsumebant, ad clancularias technas conversi emissariorum operâ per civium domos spargebant, dolendum esse, tam facile bonos & futurorum improvidos cives circumveniri, & non maturè occurratur, actum esse de Libera Regiæque civitatis Tyrnaviensis Privilegiis & Libertatibus; nam cum, ut illi dicebant, Patres Trinitarii sint admodum opulenti, pecuniis, quibus abundant, jura & possessiones civium sibi vendicabunt, tenuiores operatos habebunt pro servis, omnia, quæ poterent ad se trahere. Illos autem ingentes possidere divitias testantur fabricæ monasteriorum, id ipsum ostendit tanta utriusque sexûs hominum multitudo, quos magnò pretiò a Turcis emunt, ut subditorum suorum numerum augeant. Verùm hæ calumniæ facilitatis facile convincuntur; redemptorum siquidem captivorum quisque non amplius servus est, sed liber in patriam suam mittitur, ut quotidiana docet experientia. Equidem non eo inficiâs, multos a nostris Christianos captivos assidue redimi, nego tamen, nos idcirco esse aliis Religiosorum Ordinibus opulentiores, quinimò vel ex hac ipsa Redemptionum assiduitate prudens quisque concludere deberet, nos esse cæteris multò pauperiores, cum tam sumptuose expeditiones nobis (qui tertiam partem eleemosynarum pro nostrâ sustentatione corrogatarum detrahere, eamque in captivorum redemptionem impendere tenemur; ab eleemosynis verò senatûs pro Redemptione captivorum oblati ne obulum in nostrum commodum derivare possumus) domesticum peculium exhauriant, opesque in multos usus succeduntur absumant. Ad eundem planè modum immeritò nobis structurarum magnificentia ostenditur; illud enim quod decori Domûs DEI & murorum firmitati impenditur, nullum paupertati infert præjudicium, sed potius ex ipso paupertatis præscripto erogatur, cum hac ratione sumptibus aliis innumeris occurratur, qui in frequentiore ædium reparationem profundendi fuissent; pauciores enim expensas id ædificii alicujus structura, quam perpetua parietum restauratio abligurit. Cæterum vellem, considerarent illi Ordinis nostri paupertatem in victu, in vestitu, in Religiosorum cellulis, profecto vix alibi vel certè nullibi majorem reperient.

Respondetur
Calumniis.Tertia pars
eleemosynarum
pro captivis.Militat pro
paupertate
Benedicti
Ordinis.

Alia calumnia.

IX. Nec satis illa fuere, insusurrant etiam, ut invidia, qui

Siculi non invenere tyranni tormentum majus, cives inflammant, patres Trinitarios minimè futuros contentos illis domibus ad Ecclesiam spectantibus, cum eæ paucæ sint & exiguæ, sed manus vicinis ædibus injecturos, easdémque protinus occupaturos. Non abnuo quidem, nostros, si necessitas postulâset, ut nimirum decori domûs DEI consuleretur, aut debita sacris locis reverentia assereretur, propinqua domicilia sibi adjuncturos fuisse, nullâ tamen violentiâ, sed conventionē & parato ære. Argutabantur ulterius; nostros, si Tyrnaviæ pedem figerent, vineas, agros & fundos, prænumeratō pretiō civibus in necessitate constitutis, qui subinde agellum aut vineolam vendere cogentur, coëmpturos, quis autem deinde eis tam potente Magnatum præsidio fultis prohibere posset, ne secundum domorum jura & civium libertates vinum per mensuras educillent, sive ut latiniùs dicam, cauponentur, macella instituunt, carnes vendant, quæstum tandem omnem pro maximo civium præjudicio ad se pertrahant, & quæ aliæ sunt ejusmodi frivolæ objectiones, aut si mavis, chimæræ. Tantum enim abest, ut nostri unquam de hujusmodi rebus cogitaverint, quantum a Religioso distat Ianionem aut cauponem agere. Nunquam sanè tales sordes inter nostros visæ fuerunt; verum hæc omnia ficta sunt ideo, ut tristem in nos cuderent fabam. Et reapse hujusmodi terriculamentis cives adeo perculsi fuerunt, ut adversus Ordinem nostrum nasceretur murmur, quod ad aliquos etiam Senatores grassabatur, qui jam multum a pristino suo erga sacram Religionem nostram studio remittebant, aut certè pœnitebant, quod majoribus cautelis libertates & privilegia sua non præmunivissent.

Isidem respondetur.

X. P. Emmanuel auditis malevolorum dictariis, & obtreactionibus statim vidit, ex qua radice hujusmodi discordiarum zizania pullarent: ut itaque perniciofa hæc lolia in ipso confestim ortu succideret, sparsasque calumnias maturrimè refelleret, alium supplicem libellum inclyto Magistratui Tyrnaviensi porrexit, in quo post actas amplissimo Senatui gratias ob indubiam spem nuper datam obtinendæ Ecclesiæ Sanctissimæ TRINITATIS ab Ordine nostro petitæ, modestè deinde citra alicujus suggillationem aut reprehensionem conquestus est, varias suspensiones in vulgus sparsas fuisse, quasi sacer Ordo noster contra Privilegia hujus Liberæ Regiæque civitatis quæstum intenderet exercere in grave civitatis ejusdem præjudicium: unde, ajebat, sibi necessitatem impositam fuisse, cives hoc scripto securos reddendi, sanctèque pollicendi, nihil horum unquam ab Ordine nostro tentatum esse, nec ullo deinceps tempore tentatum iri, quinimò eum potius daturum operam, quantum per se cum DEI gratia fieri poterit, ut civium jura non minuantur, sed magis augeantur, eorumque libertas salva semper ac inviolata perseveret. Addidit præterea sacram Religionem nostram temporalibus non inhiare, spiritualibus unicè intentam, quæ cunctis liberaliter esset communicatura. Demum alia spondit civitati commoda & emolumenta, tandemque conclusit, se sperare inclytum Senatum pro sua

Suspicionibus obviam itur.

1712. sapientia relegatis omnibus sinistris suspicionibus Ordinem in pristino favore conservaturum. Quæ ut sincerè prolata, sic & grandi Magistratûs approbatione recepta fuerunt.

Patri suus
additur.

Favorabile Senatus
Rescriptum.

XI. Interea P. Ferdinandus a Sanctissima Trinitate, qui Posonii Quadragesimæ tempore conciones in Ecclesia nostra ad populum hunc annò habuerat, a P. Commissario Generali mandatum accepit, ut post ultimam suam concionem ad P. Emmanuelem statim conferret, ejusdemque socium Tyrnaviæ ageret. Paruit ille extemplò, atque adeò die vigesima tertia mensis Martii Tyrnaviam convolvit. Feriâ quartâ post Dominicam Resurrectionis Senatus iterum in Prætorio congregatus nostram causam solertius examinavit, rebusque omnibus accuratè perpensis sequens in Ordinis favorem rescriptum edidit :

Introscripta Instantia tum intuitu Dominorum, eorumque magnorum sacri Ordinis Patronorum interpositionis & recommendationis eatenus factæ, tum etiam ex affectu amplissimi Senatus & Communitatis Tyrnaviensis, quò erga eundem sacrum Ordinem, vel ob titulum Redemptionis captivorum feruntur, in favorem Reverendi Patris Instantis rescribitur, petitum templum cum ei annexis duobus fundis mediæ sessionis, intronotato sacro Ordini tradendum esse, decerniturq, si admodum Reverendus Pater Generalis præscripti sacri Ordinis Commissarius condiciones a civitate Tyrnaviensi appositas, manibus Reverendi Patris Instantis consignatas acceptaverit & ratificaverit, easque sub Sigillo Officii sui & propriæ manûs subscriptione pro futura antelata Civitatis perpetua securitate & afidatione extra dederit, sicque sacer Ordo apud altiores Potestates dandarum superinde civitatis litterarum confirmationem obtinere poterit. Tyrnaviæ 31. Martii 1712.

Ex Senatûs Consulto

*Stephanus Jankovics,
Libera Regiæque civitatis Tyrnaviensis
Juratus Notarius.*

Propositæ
condiciones
acceptantur.

XII. Condiciones a Senatu propositas actutum P. Emmanuel, Tyrnaviâ digressus, Viennam detulit, easque P. Commissario Generali exhibuit, ut requisitis solemnitatibus ratæ firmæque efficerentur, P. Ferdinando interim Tyrnaviæ remanente, ut, si quid noviter emerisset, illud confestim litterarum adminiculò Superioribus indicaret. Propositæ condiciones a P. Commissario Generali visæ consideratæque fuerunt, quas, quia satis adhuc tolerabiles agnoscebat, suo, suorumque nomine lubens acceptavit, & propriæ manûs subscriptione, ac sigilli officii sui appensione confirmavit. His ritè confectis P. Emmanuel Posonium reversus acta Cardinali Archi-Episcopo protinus exhibuit, eumque sup-

appliciter obsecravit, ut pro totius negotii coronide reliquas ad Curiam Ecclesiasticam pertinentes solemnitates addere dignarentur, quod tamen Cardinalis, qui tunc gravissimis Rei-publice negotiis distinebatur, non statim prestare potuit, sed in aliud commodius tempus differre coactus fuit.

1712.
Episcopus regis
curiam a Curia
Ecclesiastica.

XIII. Interea P. Emmanuel nullâ interpositâ morâ a P. Commissario Generali admissas, ratificatas & confirmatas conditiones Tyrnaviam per veredarium nuncium ad Senatum premisit, spēs verò Posoni distitit remansit apud Cardinalem Archi-Episcopum ceteras requisitas Ecclesiasticæ curiæ solemnitates ad effectum perducitur. Interim Tyrnaviæ pridie Kalendas Maji P. Ferdinandus, nihil minus cogitans, a Reverendissimo & Illustrissimo Metropolitano Strigonienfis Ecclesiæ Vicario Generali D. Ladislao Piber, Electo Episcopo Amisensi, jubebatur ad præsentam Sanctissimæ TRINITATIS Ecclesiæ migrare, ibidemque usque ad negotii finem habitare, ac templum in sacris muneris administrare: unâ ex arcana Cardinalis Archi-Episcopi instructione, an ex propria Generalis Vicarii auctoritate processerit, hætenus compertiri non potuit, neque nostrum fuit investigare. Quidquid autem de hoc sit, Pater Ferdinandus certè sine morâ blattè præstitit, quod jussus fuit, paucis rem advertentibus. Præmissis diebus ibidem dum in rebus ad DEI cultum disponendis occupatur, Germanicæ Nationis Parochus eundem Patrem accessit, petiitque, ut quinta mensis Maji, quâ festum Dominicæ Ascensionis eò anno celebrabatur, in Metropolitano Templo concionem ad populum haberet; id muneris Pater in se libenter suscepit, ac die dicta, horaque consuetâ, quod rogatus erat, cum auditorum plausu præstitit; primus nostrum, qui Tyrnaviæ e suggestu DEI verbum ad concionem proposuerunt.

Interim nec
ad finem ne-
gotii nobis ad-
ministrandum
concessum.

Concilio con-
muniatur.

XIV. Exinde jactatis sermonibus statim patuit, quo in statum nostra versaretur; nec enim diu latere potuit: hinc adversarii invidiâ perciti alias atque alias adversus Patrem coeperunt architectari machinationes, ut quocunque modò eundem ab Ecclesiæ administratione depellerent. Igitur subornati quidam Generalem Vicarium & urbis Magistratum accedentes varias exposuerunt querelas. Verùm non auditi nihil adversus innocentem efficere valuerunt: quinimò Magistratus tot criminationum & querelarum pertæsus, ut tandem negotium decretoriè decideretur, præsertim quia confectis ritè tabulis petitas conditiones ratas confirmatasque obtinuerat, nec quidquam amplius ad posterorum cautelam reservandum occorrebat, die decima octava mensis Maji ad Cardinalem Archi-Episcopum proprio motu litteras dedit, in quibus devotè ac reverenter exposuit, se Patribus Trinitatis Templum Sanctissimæ TRINITATIS in via S. Jacobi cum Jure Patronatus in perpetuum celsisse, quamobrem se oppidò desiderare, ut sua Eminentia iisdem Patribus de plenitudine Archi-Episcopalis Potestatis eundem locum pro struendo cœnobio asserere dignaretur. Dicit vix potest, quantum hæc Magistratus epistola momen- ti attulerit ad nostram causam maturandam: Sanè Cardinalis

Querelæ Ma-
gistratus con-
sequuntur.

Magistratus
per litteras
nostrum ut-
per noscitur
apud Cardina-
lem.

Ooooo

Archi.

1712.

Archi - Episcopus, omnesque alii ferventius deinde huic negotio consummando incubuerunt, & citius, quam ipsi opinabamur, Eminentissimi Ordinarii facultas fundandi Tyrnaviae connobium est impetrata sequenti conspicuo Diplomate:

Cardinalis
Archi-Episcopi
facultas
fundandi.

NOS CHRISTIANUS AUGUSTUS DEI GRATIA S. R. Ecclesiae Presbyter Cardinalis Archi-Episcopus Strigoniensis, sacrae Sedis Apostolicae Legatus Natus, Primas Regni Hungariae, ejusdemque Summus Cancellarius & Secretarius, Comitatus Strigoniensis Supremus & perpetuus Comes, Episcopatus Jaurinensis Administrator, Dux Saxoniae, Juliae, Cliviae & Montium, etiam Angariae & Westphaliae, Landgravius Thuringiae, Marchio Misniae, superioris & inferioris Lusatiae Comes, Princeps Hennebergensis, Metropolitanae & Electoralis Ecclesiae Colonienfis Praepositus & Thesaurarius, Comes Marchiae & Ravensbergae, Dominus Ravenstenii, Ballivus Thuringensis Locumtenens, Sacrae Caesareae, Regiaeque Majestatis Consiliarius Actualis intimus &c. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis, quod, dum inter cetera Misericordiae opera, ea praesertim promovere pio ac ferventiori Divini Numinis afflatu stimulamur, quae CHRISTI Redemptoris Nostri, in terris versati, imitationem magis commendant, suaeque ineffabilis charitatis orbi redempto exhibita promptius referunt specimen; illud haud obscure praeceteris Reverendos Patres Ordinis Sanctissimae TRINITATIS Discalceatorum de Redemptione captivorum (qui ab Antecessoribus nostris bonae Memoriae Archi-Episcopis Strigoniensibus ad Regnum Hungariae legitime fuere introducti) redimendo ex dira truculentorum Christiani Nominis hostium captivitate detentos miseros Christianos pauperes juxta sacri Ordinis sui Institutum, cum totius populi edificatione & solatio, dedisse & praestitisse contemplati sumus. Quapropter, siquidem iidem Religiosi Patres tam grande bonam ulterius & commodius in hoc Apostolicum Hungariae Regnum per Domorum & Monasteriorum suorum multiplicationem diffundere cupientes nobis humiliter supplicarint, quatenus in Libera, Regiaeque civitate Tyrnaviensi illis facultatem se fundandi de nostra auctoritate impertiri, Ecclesiamque Sanctissimae TRINITATIS ibidem, quam ejusdem Liberae, Regiaeque civitatis Senatus sub suo haecenus Patronatus jure habuit, & nunc ex speciali erga dictos hosce Religiosos Patres affectu hoc Jure Patronatus sui in perpetuum cedendo iisdem Patribus assignari, ac iis in perpetuum conferri & concedi, prout id ipsum a nobis specialiter ac debite idem Senatus sub dato 18. Maji anni currentis expetuit, desi.

desideraret concedere, omnino ac conferre de plenitudine Archi-
Episcopalis nostra potestatis dignaremur. Nos igitur re in condi-
gnum respectum, maturamque considerationem sumpta, votis eo-
rum eo, quò possumus, meliori modò annuendum omnino duximus,
adeoque præmissò piò eorundem zelo, & pro bono etiam publico hu-
jus præsertim Hungaria Regni, tanquàm totius Christianitatis An-
temuralis, continuisque bellorum cum naturali hoste Turca vicif-
situdinibus, vastationibus & captivationibus primùm expositi, per-
quam utili & hætenus necessario redimendorum captivorum Chri-
stianorum Sancto Instituto benignè inclinati prædictos Reverendos
Patres in præfata Libera, Regiæque civitate Tyrnaviensi perpetuò
se firmare, ac stabilire posse consentimus, imò firmos ac stabilitos
ibidem esse per præsentem facimus, ac ipsorum Residentiam, seu do-
mam inibi de consensu Magistratus ibidem erigendam, vel jam ere-
ctam non modò auctoritate nostra Metropolitana inter reliqua ejus-
dem civitatis Monasteria deputamus, connumeramus & adscribi-
mus, ac ab omnibus in perpetuum talem reputari, connumerari &
haberi volumus, cum omnibus gratiis, privilegiis & exemptionibus,
quibus tam in spiritualibus, quam in temporalibus alii Conventus
de jure, vel consuetudine gaudere, frui & potiri dignoscuntur, ve-
rùm etiam dictam Ecclesiam Sanctissima TRINITATIS Tyrnavia,
cujus jure Patronatus, ut præmissum est, in gratiam horum Reve-
rendorum Patrum liclytus dicta Libera, Regiæque civitatis Senatus
in perpetuum cedit, ac cessit, iisdem Patribus omnino damus ac
conferimus, & in eorundem Ordinem in perpetuum transferimus,
ulteriores etiam cessiones, donationes ac translationes fundorum,
sessionum, seu domorum pro habitatione, ac libertatum a Senatu
& communitate Tyrnaviensi in præfatum Ordinem in speciali desu-
pet inter utramque partem 6. Junii hujus anni erecto scripto fa-
ctas, ratas & gratas habentes & omni meliori modò confirmamus,
firmiter nobis futurum pollicentes affectum & gratitudinem horum
Reverendorum Patrum præsentì nostro favori pie & bona inclina-
tioni apud Divinam Bonitatem corresponsurum. Dabantur Poso-
nii in Curia Nostra Archi-Episcopali die duodecima mensis Junii,
anno Millesimo septingentesimo duodecimo

Cardinalis de Saxonia Archi-Episcopus Strigoniensis.

Ex Mandato speciali Sua Serenissima Eminentia

Franciscus Gætzl Consiliarius & Notarius Apostolicus.

1712.

CAPUT IV.

Tyrnaviæ Ecclesia Sanctissimæ TRINITATIS
Ordini nostro solemniter ritu traditur.Ad Ordinis
introductionem
ritu dispositum.Intus alii
signum.Solemniter
aditus Tem-
plum & De-
mus in poset
sacra tra-
duntur.Reliquia Sacra
Solenniter.

I. **R**ebus jam omnibus perquam felici successu impetratis in capessenda Ecclesia cum adjunctis domibus secum totius curam omnem & sollicitudinem deinceps converterunt ad reparanda facta testa, ad conquirenda Ecclesiæ ornamenta & utensilia, ac denique ad habitationem rebus necessariis instruendam, & in formam Religiosæ domus redigendam, que dum solliciti quidem, non tamen precipitanter nunc curantur, veteres ædium illarum iniquissimi, Magistratui antea pro habitationibus tantum pendere soliti, tempus sufficiens habuerunt in urbe pro suis usibus trita domicilia circumspiciendi, & res suas in otio commodè contrahendi, qui tandem omnes ad Kalendas Augusti nobis locum cesserunt.

II. Porro inclytus Magistratus consuetâ sollemnitate Religiosorum nostrorum introductionem induxit ad sequentem Dominicam, que fuit dies septima Augusti, ad quam splendidius obitum Posoniô advenient P. Josephus a Jesu Maria Redemptor captivorum & prædictus P. Emmanuel a S. Maria ejusdem negotii, prius recepti, Procurator. Tandem postquam dies septima Augusti idcirco, mane circa horam nonam in Ecclesia Sanctissimæ TRINITATIS compauserunt Legatorum nomine ex parte quidem Eminentissimi Cardinalis Archi-Episcopi duo Metropolitani Strigoniensis Ecclesiæ Domini Canonici Joannes Okoliczanius & Franciscus Ladislaus Medoyanskus uterque Electus Episcopus hic Cataniensis ille Noviensis : ex parte verò Libere, Regique civitatis Tyrnaviensis duo Senatores Franciscus Piber & Joannes Endrædus, quorum singuli numerosa clientium & famulorum turmâ stipati, matrem etiam populi multitudinem rei novitate excitam post se traxerunt, quam cum Ecclesia capere non posset, multi e prædicti agnati loci exclusi extra fores hunc aditum spectare habuerunt. Circumstantibus igitur ad principem aram in Evangelii latere Legatus tum Cardinalis Archi-Episcopi, tum Tyrnaviensis Civitatis & juxta hos Ordinis nostri Patribus consistentibus Illustrissimus & Reverendissimus Dominus Franciscus Ladislaus Liber Baro Medoyanskus Episcopus Cataniensis ad circumstantes latino idiomate non minus elegantem, quam eruditum habuit sermonem, in quo post Ordinis Institutum prolixè commendatum ultra vocis prædictum Eminentissimi Cardinalis Archi-Episcopi Diploma legit, quò ad faciem perductò duæ claves, una illius Ecclesiæ, altera domus super argenteam patellam, botbycinis rosis coloris re-niculis colligata, nostris Patribus nomine Magistratus sollemni ritu tradite fuerunt.

III. Hinc Illustrissimus & Reverendissimus Dominus Joannes Okoliczanius Electus Episcopus Noviensis Pontificalibus ænatus indumentis frequente Ecclesiasticorum Ministrorum turba

assistente in principe ara Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum exposuit, Hymnumque Te DEUM laudamus inchoavit, quem mulicorum chorus inter exquisitos modulos ad finem perduxit: acutum est solemne Missae Sacrificium de Sancto Cajetano Thymacensi Clericorum Regularium Fundatore, cujus festum eo anno in eandem diem Dominicam inciderat, sub cuius decursu cum a Diacono Evangelium cantaretur, omnes, praecipue tamen, qui memores cogitationes ad praeterita tempora & quorundam pusillanimitatem reflectebant, tenerrimo cordis affectu delibuti sunt auditis illis ex S. Matthaei Evangelio verbis: *Non potestis DEO servire & mammonae. Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animae vestrae, quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca? & corpus plus quam vestimentum? Respiciite volatilia caeli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: & Pater caelestis pascit illa. Nonne vos magis plures estis illis? Quis autem vestrum cogitare potest adiacere ad staturam suam cubitum unum? An ut vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri, quomodo crescunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem frumen agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, DEUS non vestit, quanto magis vos modicae fidei? Nolite ergo solliciti esse dicentes: quid manducabimus, aut quid bibemus? aut quid operiemur? Haec enim omnia gentes requirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quare erga primum Regnum DEI & Iustitiam estis, & haec omnia adicientur vobis. Absoluto igitur solemni Missae Sacrificio de illis Divinae Providentiae Oraculis inter rerum memores plucimi miscebantur sermones; quod nimirum illis Divinis Evangelii verbis, fortuito casu in hac Dominica decantatis nihil ad praesentis rei circumstantias accommodatius excogitari potuisset. Eadem occasione in medium proferebant advertariorum frivola argumenta, quae dum ventilant, eos modicae fidei vel certe pusillanimitatis liberius arguebant; asserentes DEUM omnibus liberaliter necessaria providere, atque adeo servis ejus, quibus insuper coeleste Regnum promittit, nihil in terris ad vitae sustentationem defuturum. Attamen iudico nihil succensendum antagonittis nostris, quorum oppositiones Clementissimus DEUS idcirco permisit, ut gloriosior esset victoria nostra, & post tot difficultates devictas majori exinde laetitia perfunderemur; nam ut Lucanus cecinit: *Gaudet patientia durus. Laetius est, quoties magno sibi constat bonestum.* Adde, quod plerumque domus illae, quae tantis laboribus partae fuerunt, benediciente Domino majora praeter ceteris incrementa deinde habuerint, ut frequentiori experientia saepius jam comprobatum fuit.*

IV. Evidens in hunc modum possessione hujus loci, Patres ut eundem in aliquam possibilem Religiosae Domus speciem adaptarent, lacera tecta imprimis coeperunt reficere, ornare deinde Templum, disponere coenaculum & officinas, cellas pro Religiosorum habitatione distribuere, ac quicquid ad regularem observantiam excolendam necessarium esse videbatur, providè ordinare. Victum

P p p p p

quo-

1712.

Verba Evangelii circumstantes breviter afficiunt.

Matthaei 6.

Cognoscitur adversarii.

Excusantur.

Feliciora conventus illi, qui in certibus in excelsis starent, diligentia.

Ad regulam observantiam omnia religio.

1712.
Forum sub-
dit.

quotidie piorum charitas abundè suppeditabat; exemplari siquidem primorum Patrum vitæ conversatione multi Tyrnaviensium civium permoti, eis quandoque necessitate prellis subsidia ultro ministrabant: unde fiebat, ut locus antea desertus & ruinæ proximis brevi temporis intervallò splendidiorem faciem induerit, variisque pietatis ornamentis refulserit, quamvis post aliquot annos ob gravissimas causas (ut infra fusiùs commemorabitur) nostri eo situ derelicto & Magistratui restituto in aliam meliorem urbis plateam habitationem suam transtulerint, quò factò prior locus in pristinum squalorem rediit, variisque vicissitudinibus ja-
tatus vix pauca rudera illius Ecclesiæ retinuit.

CAPUT V.

*Comaromii situs pro ædificando cænobio comparatur. Illavienſe monasterium restauratur, & Prae-
gensis Templi ædificium absoluitur.*

Comaromien-
ſis Fundatio-
nis opportu-
nitas.

I. **P**ostquàm in Hungaria sedatis bellorum tumultibus amica pax refluisset, Fundatio D. Ladislai Episcopi Nitrentis in eodem Regno effectum sortita fuit, cujus aliunde facultates ex conservatis præteritorum annorum censibus multum jam auctæ fuerunt. Pridem nostris in votis erat religiosam Ordinis Coloniæ Comaromium deducere, atque in hoc munitissimo loco cœnobium condere; ad quod eos invitabat oppidi situs tam a Viennensi, quàm Posonienſi nostris conventibus haud procul recedens: alliciebat nostros præterea Danubianæ navigationis opportunitas, cum Vienna, Posonium & Comaromium ejusdem fluminis margini assideant: cibi esuriales, quibus in Ordine nostro potissimum vescimur, ex frequenti piscatione leviori sumptu parabiles; abundat enim juxta Comaromium Danubius variorum piscium generibus, quorum ingens vis in alias indè regiones quot annis defertur. Locus præterea in extremitate insulæ Cituorum versus orientem propter geminas arces ad confluentem Istri & Vago-Danubii sitas ad terrorem hostium munitus est. Sinan quidem Bassa postquàm annò 1594. Jaurinum quorundam proditione occupasset, Comaromium quoque capere voluit, quod die 6. Octobris oppugnare cœpit, verùm cum Matthias Archi-Dux Austriæ cum valido exercitu adventare nunciaretur, præsidarii in obsidentes Turcas eruptionem fecerunt, plurimòsque eorum interneccioni dederunt: unde Sinan de ulteriore successu desperans die 20. Octobris succensìs castris obsidionem solvit, ac Jaurinum, unde venerat, recessit. Postea nunquam Turcæ tantam frontem assumpserunt, ut ejus expugnandi spem sibi facerent, unde & ambæ arces virgines dicuntur, earumque altera, quæ nova vocatur, ad propugnaculi angulum, qui Ulvarinum, quod Turcæ olim tenebant, respicit, virginis simulacrum ostentat, dexteram medium digitum Turcis obtrudentis, levam verò virginis coronam sive laureolam retinentis; atque ideo virginis propugnaculum

Obsideretur
fuit Comaro-
mum annò
1594.

Virgo quæ
Comaromium

valgo nuncupatur: Inexpugnabile fertur esse præsidium, & totius Christianitatis contra Ottomanos Antemurale.

I-12.
Iarumobis
Præsidium.
Libera domus
comparatur.

II. Verum, ut id, quod orsus sum, demum pertexam, nobilis quædam vidua possidebat Comaromii liberam domum (curiam nobilitatis vocant) cum aliquot latifundiis, utilitatibus, certisque iuribus & privilegiis. Hæc ultro suum prædium nobis venale obtulit, ea tamen sub conditione, ut in Ecclesiam & cœnobium Ordinis converteretur. Visis igitur & maturè consideratis ædibus, fundisque aliis ad eas pertinentibus, faciliè inter ambas partes conventum fuit, ut totum prædium illud decem millium florenorum pretio in possessionem Ordini nostro cederet. Firmatis ritè utrinque tabulis die sexta mensis Septembris venditio coeluit, cui postea aliæ quoque consuetæ solemnitates ad valorem contractus accesserunt, ut in actis super hoc pro more Regni confectis inferius latè visuri sumus. Nunc ad cœnobium Illavientè digredimur.

III. Istud præsentì anno, in quem commentamur, a multissimis, quibus diu & gravissimè conditatum fuerat, ærumnis respirare paulatim cœpit; nam post obitum JOSEPHI I. Gloriosæ Memoræ Imperatoris ELEONORA Augusta pro Filio suo CAROLO Rempublicam moderante pax, jam anno superiore feliciter restituta, afflicto Regno rursus affulsit, & armis utrinque positæ omnis hostilitas sublata fuit. Hoc non obstante in nostro Illavienti cœnobio diutius & quidem ultra annum hæserunt præsidarii milites, quibus nondum mandata discedendi advenerant; ac præterea causabantur latronum manipulum (ut non vano rumore spargebatur) ex præteriti belli reliquiis conflatum viatoribus insidiari, omnemque latè viciniam suis depredationibus infestare; invigilandum igitur esse, ne ex cineribus adhuc calidis pristinum resuscitaretur incendium. Præerat tunc temporis desolato huic monasterio P. Christophorus a S. Francisco, qui vastatum cœnobium ad antiquam formam revocare desiderans, cum videret, milite locum occupante nihil perfici posse, sollicitè cum militum Præfectis egit, ut præsidiariorum numerus minueretur; quod etiam haud difficulter obtinuit. Post modicum tempus sub prætextu restaurandi cœnobii iterum institit, ut milites residui ad arcem exteriorè transferrentur; hoc etiam consecutus fuit. Tandem apud eorundem Præfectos effecit, ut omnes milites Illaviâ excederent: post quorum discessum Pater ab impedimentis omnibus absolutus continuò manum operi admovit, cœnobium repurgari, parietes dealbari, januas & fenestras restitui curavit, atque improba sua diligentia effecit, ut omnia intra unius ætatis decursum ad pristinam suam formam redierint.

Paxa conf. ius-
ta Illavienti
cœnobium re-
stituitur.

Milites in cœ-
nobio re-
stituti.

IV. Apud Pragenses nostros cum per solidum quadriennium in ædificatione Templi laboratum fuisset, sumptus liberalissimè sup-
peditante Illustrissimo Domino Barone de Putz tandem opus ad perfectionem venit. Visitur ad hanc Ecclesiam insignis turris, aliquot campanis sonora, altaria ad omnem elegantiam constructa nitent, ac ingens vis Ecclesiastica suppellectilis cultui Divino famulatur: in ipso autem Templi Propyæo juxta Insignia

Praga Tem-
pli in per-
fectum.

Apud Pragenses

1712.

Septem ara-
SSS. TRINI-
TATIS my-
sterium repræ-
sentant.

Gen. 18.

Sumptus in
Ecclesiam im-
pens.

Illustrissimi Fundatoris sequens uncialibus litteris Chronographi- cum legitur: SANCTISSIMÆ AC DIVINÆ TRINITATI. Et infra: JOANNES IGNATIUS ET THERESIA BARONES DE PUTZ ECCLESIAM FIERI FECERUNT. Assurgit hoc Templum in forma quadrata magnificè, nisi quòd Presbyterium subtus turrim angustius recedat: tres ad ingressum diducit januas: magnitudo ejus, quamvis immodica non sit, satis tamen diffusum sinum aperit, quò magnæ hominum multitudini recipiendæ se parem constituit. Tholus, qui in medio ejus prominet, quatuor grandibus columnis innititur; singularis est architecturæ, referturque inter non vulgaria urbis ornamenta. Nec illud minus memorabile censetur, quod in singulis septem altarium, quibus hæc Ecclesia magnificè superbit, Sanctissima TRINITAS sub diverso schemate representetur: juvat autem singula indicare. Princeps ara refert Patriarcham Abrahamum, ut ipsi in convalle Mambre tres Angeli apparent, in quibus Sanctissimæ TRINITATIS Mysterium declaratur, dum tres vidit, & unum adoravit: tria autem Altaria, quæ in dextero Ecclesiæ latere occurrunt, Immaculatam Virginis DEIPARÆ Conceptionem: S. JOSEPHUM CHRISTI Nutritium; Sanctos Patriarchas nostros JOANNEM & FELICEM oculis subjiciunt: illorum verò, quæ sinistrum latus ambiunt, primum exhibet S. MICHAELEM Arch-Angelum, secundum S. ANNAM Matrem DEIPARÆ Virginis, tertium S. JOANNEM Baptistam. Octavum serius accessit post mortem Fundatoris, videlicet CHRISTI Crucifixi ad eam formam, quæ apud nostros Viennæ colitur, verum in isto nullum Sanctissimæ TRINITATIS schema relucet. Expendit autem Illustrissimus Fundator in construenda & ornanda hac Ecclesia, ut constet ex computatis rationibus ad Generale Ordinis Capitulum mitti solitis, quinque & triginta florenorum millia.

CAPUT VI.

1713.

Pestis Viennam & Posonium depopulatur, quæ ex nostris aliquot corripit, eisque vitam tollit.

Viennæ pestis
non obicure
se prodit.

I. **A**D exeuntis hujus anni finem & orientis tertii decimi principium indicia contagiosi morbi per inferioris plebis corpora se passim insinuârunt; latentis mali suspicio primò erupit anno superiore in mense Decembri, cui exterminando Magistratus Viennensis sese maturè opposuit, nosocomiis ad languentium usum probè dispositis. Annis aliquot prioribus pestifera lues illa per Sueciam & Poloniam, Hungariam & Transilvaniam grassata fuerat, multaque oppida infestaverat: qualiter autem, vel ex qua parte Viennam irrepserit, vel attentam excubitorum in confiniis fefellerit custodiam, nostrum non est investigare, illud pro certo affirmare possumus, luem hyemis tempore dictò celerius invaluisse, cum homines frigoris impatientiâ ad hypocausta & vaporaria confluere soliti ex promiscua inter se agendi consuetudine exitium sibi invicem afflaverint. Porro in Januario hujus anni multiplicatis in-

infirmis & nosocomiis pressè refertis, præter illos, qui domi interibant, pestis & ira DEI satis jam erat manifesta. Igitur de placando Numine, hominum sceleribus irato, de refrænando præsertim luxu, reprimenda libidine, de reformandis moribus & castigatiois vitæ studio per omnia templa CHRISTI fideles, ex ambonibus graviter admonebantur. Viri Religiosi, domos obeuntes, obvios quosque adhortabantur, ut pœnitentiæ operibus intenderent, iratùmque Numen placarent. Propius periculum, quò nemo censebatur immunis, curiam Ecclesiasticam vel maximè advertebat, ut omnes rationes placandi Numinis, & Divinæ vindictæ averruncandæ iniret; quare Viennensis urbis Antistes Clero & populo per sequentes tres ferias sextas, nempe diebus Januarii tertiâ decimâ, vigesimâ & vigesimâ septimâ in pane & aqua jejunium indixit. Nec prætermissa sunt cætera, quæ ad externam & politicam gubernationem pertinent; sollicitè namque observabantur itinera, augebantur in collimitiis custodiæ, vestimenta, lectisternia & hujusmodi lanæ vel lineæ utensilia, in luc defunctorum, cautè colligebantur, rogoque injecta cremabantur.

II. Etsi verò hæ præcautiones non modicum proficerent, ne malum latius serperet, in urbe tamen populò frequentissima quotidie crescebat mortuorum numerus; in compitis horrendò spectaculò interibant luc afflati, sub vesperum & tota nocte deferabantur ad nosocomia moribundi, aut mortui sepulchris inferebantur. Quamobrè die vigesima quinta Martii in festo Annunciationis DEIPARÆ Virginis per omnes Ecclesias concionibus est interdictum, ne tamen populus tot in periculis & æumnis spiritali pabulò diutiùs careret, mense Majo pro animarum solatio iterum sacri Oratores in ambonibus, non tamen intra templa, sed sub dio extructis Episcopo suadente comparere cœperunt. Insuper mense Augusto auctis quotidie magis funeribus manè & vesperi per horæ quadrantem æs campanum per omnia templa insonuit, quò mortales Divinum Numen precibus placare monerentur, unde & singuli æris hujus sonò auditò, sive domi, sive in plateis versarentur, curvatis in terram genibus religiosè procumbebant, DEUMque pro avertendo hoc exitiali flagello obsecrabant. Et ut paucis complectar plurima: quocunque te verteres, omnia luctum & pavorem spirabant.

III. Multi fuere, qui jam mense Martio incolumitati suæ agitante metu consulturi regionem mutarunt, cum adversus epidemicæ luis virulentiam vix certius meliusque remedium inveniat matura fuga. Alias proinde terras petivere, qui Viennæ se tutos fore desperabant, & tempestivè, quando cuivis id adhuc integrum erat, capita sua discrimini subdlexerunt. Nostri quoque de junioribus fratribus solliciti quosdam ad Pragensè cœnobiurn, alios in alias regiones dimiserunt, ut si contagium invaderet Viennense cœnobiurn, aliqui tamen crudeli libitinæ falci furriperentur: quamvis ii, qui Pragam concesserant, in eandem scyllam inciderint.

IV. Interim vano rumore spargebatur, malum ut plurimum remittere, quinimò dicere sunt ausi, nec pestem, nec pestis

1713.

Spiritalia
temporalia
media ordi-
nantur.

Multæ luc
contactu obe-
unt.

Aliæ præcau-
tionis.

Multæ in aliis
regiones mi-
grant.

Juniores ac-
cepti in alia lo-
ca mittuntur.

Malum eo pe-
rius, alius quo
tetur.

Q99999

peri-

1713. periculum apparere; quod ideo fortassis divulgatum fuit, ne plures urbe excederent, & præproperâ fugâ reliquam miserorum tur-
 stodia negligentiores effecti variis se periculis inconsultè exposue-
 runt; quidam etiam temerarii magis quàm audaces lue[m] eo cele-
 rius contraxerant, quò segnius de contagio suspicabantur, aut lon-
 gius se, & extra teli jactum constitutos arbitrabantur. Tunc au-
 tem Religiosorum asceteriis majus imminerebat periculum; fit enim,
 ut Sacerdotes promiscuè ad ægros poenitentiae Sacramenti causa
 evocentur, & dum nullis se antidotis præmuniunt, a morbidis ve-
 nenò celeriter inficiantur. Hoc ipsum propriâ experientiâ suâ,
 sed serò didicit P. Ignatius a S. Michaële Ordinis nostri Religiosus;
 is enim ad ægotantem mulierem, ut peccata consueti absolutio-
 nem impertiret, venire rogatus, Superioris permisso e vestigio
 morem gessit. Domum reversus audit, mulierem jam expirantem;
 ille tamen de lue vel contagio nihil suspicatus solita sua negotia
 peregit. Post breve tempus nausèa & horripilatione perstringi-
 tur, tentarique sibi sentit valetudinem. Accidit hoc ipsi paucis
 ante Pentecostalia festa diebus, nec tamen ullum languoris indi-
 cium prodidit; morbum aliquamdiu cautè dissimulans: verum,
 quia per singula momenta ei vires dilabebantur, coactus tandem
 fuit ægritudini succumbere, ac opem medicam admittere, quod
 tamen serum nimis fuerat; virus enim, quod tempestivò remediò
 non adeò difficulter expelli potuisset, Patris neglectu auctum ad
 extrema eum redegit. Hinc Sacramentis Ecclesiasticis ad ineun-
 dum æternitatis iter munitus inter pia suspiria obdormivit in Do-
 mino, die undecima Junii horâ primâ post mediam noctem, quæ
 Festum Sanctissimæ TRINITATIS præcedebat, expletò anno æ-
 tatatis suæ quadragesimò tertio, Religionis verò vigesimo tertio.
 Sepultus est illicò ante auroram in silentio ad nostri Templi cryp-
 tam notatò loculò, ne propter morbi malignitatem unquam ape-
 riatur.

Ex religiosi
 domibus pro-
 prius.

Exemplum
 est P. Ignatius

Mox eadèmq;
 die nostrorum
 duo moriun-
 tur.

P. Lucas &
 P. Baltassar.

Sepulchrum
 habens pecu-
 liare.

Nestri Vien-
 nae reclusi.

V. Metus & pavor exinde subortus omnes perculit, omnia-
 que suspecta reddidit, ut imaginatio in hujusmodi casibus omnia in
 majus extollit. Verumtamen malum istud, quamvis admodum
 esset sensibile, facile dissimulari potuisset, si in unius strage acquie-
 visset: at post modicum tempus P. Lucas a Regibus & P. Baltassar
 a Sanctissima Trinitate, ille Vicarius, hic cœnobii Janitor decubue-
 runt, quorum uterque pestiferi bubonis virulentia[m] confectus post
 Ecclesiæ Sacramenta devotissimè recepta, una eadèmq; die ani-
 mam egit, septima nimirum & vigesima die mensis Junii; P. Lu-
 cas quidem manè horâ quintâ, & eadè[m] horâ post meridem P.
 Baltassar. Noctu a publicis vespilionibus ambo ad commune pe-
 stiferorum cœmeterium elati, ibidè[m]que ob Sacerdotalis chara-
 cteris reverentiam in peculiari sepulchro tumulati fuerunt. Age-
 bat tunc P. Lucas ætatis annum quadragesimum octavum, Reli-
 gionis decimum nonum. P. Baltassar verò ætatis quadragesimum
 sextum, Religionis vigesimum tertium.

VI. Tam funesti unius diei casus latere non potuerunt: unde
 em-

omnes coacti sunt majore deinceps sollicitudine suæ incolumitati
prospicere. Re ad urbem delata sequenti statim die, nempe octa-
va & vigesima ejusdem mensis Junii, ab Excello Regimine decre-
tum ad nos pervenit, quod prohibebatur, ne aliquis nostrum civi-
tatem ingrederetur, præter fratrem Oeconomum cum socio &
uno famulo ad comparanda solum victus necessaria: liberum ta-
men noctis manebat extra populum in agros & silvas egredi re-
centioris auræ captandæ gratiâ.

VII. Rebus ita constitutis malum ulterius terpit: Frater
enim Jacobus ab Angelis defuncti P. Lucæ germanus frater post
undecim dies elapsos pestiferam luem contraxit, ejusque maligni-
tate intra triduum mortis confinis adnotus Sacramentis muniri
petiit, & obtinuit: ac eandem die undecima mensis Julii in eo-
dem morbi & mortis genere germanum fratrem secutus, ejus-
dem etiam lateri in sepulchro adjunctus fuit, ut qui vitæ & san-
guinis necessitudine, Ordinis professione & domus contuberniis
ibi invicem conjuncti erant, ne in morte a se mutuo separaren-
tur. Memoratu autem dignum est, eorum quoque parentes annis
millesimo sexcentesimo septuagesimo nono, quod Viennam pariter
pestifera lues horrendum in modum depopulata fuerat, continui
morbis obisse, & in eodem cœmeterio sepulturam obtinisse.
Porro Dominus Franciscus Kreider defunctorum patruelis in u-
triusque fratris plani memoriam juxta eorundem sepulchra lapi-
deum signum sive titulum, inserta Trinitaria rubri cœruleisque co-
loris cruce, suis sumptibus erigi curavit, cui æream & liquidò au-
ræ obductam tabulam affligi, eidemque sequens Epitaphium in-
sculpi jussit.

SISTE VIATOR.

En! hæc Tumba piùm claudit par nobile Fratrum,
Ordinis a Trino qui Numine stemma trahebant;
Munere Præco fuit LUCAS a Regibus unus,
Alter ab Aligeris cœlorum nomine JACOB,
Fratres germani, cognomine & omine KREIDER:
Herbæ pestiferis fuerant operando salubres,
Infirmis superas dum porrexere medelas,
Herbas hæc equidem nexit prius Ortus & Ordo;
Arctius at tumulus præfens connexit easdem,
At V pestifero Mors qVando InfeCerat ILLas.

Ergo ubi vos ambos stravit contagio nuper,
Anteriorque meos ubi vos aliquando Parentes
EXticta LVes DeDit hVC ad fVnera tristes,
Ac omnes uno tumulavit carcere busti,
Marmore nunc vestrum cupio meminisse meorum
Franciscus Kreider, qui junctus sanguine resto,
Ac in Consilio de faustis Casaris armis

Qqqqqq

Off.

Item P. Jaco-
bus peste co-
tus alius.An. 1679. pe-
stis Viennæ.Mortuum in
cœmeterio
Epitaphium.

1713.

Officiò fungor, sed & officiosior in vos
Obtestor; Requiem det vobis quisque Viator.

Epitaphium
dimpitor, &
aliud substitui-
turus.

VIII. Steterat indemne aliquot annis hoc monumentum, donec nocturni grassatores auri splendore illecti, deceptique signum diffregerunt, disjeceruntque ære secum in prædam ablato. Posterioribus autem temporibus quidam cœnobii nostri Viennensis alumnus, ægrè ferens dissipationem hujus monumenti, pristina illud integritati restituit, lapidique superstiti, eò prorsus loco ubi quondam ærea tabula affixa viscebatur sequentia verba incidit curavit, ut etiamnum extant;

IN. PACE.

HIC. CONSEPULTI. QUIESCUNT.

TRES. ORD. EXC. SSS. TRINITATIS.

REDEMPTIONIS. CAPTIVORUM. RELIGIOSI.

PESTE. ANNO. M. DCC. XIII. DEFUNCTI.

P. LUCAS. A. REGIBUS.

P. BALTHASAR. A. SSS. TRINITATE.

UTERQUE. UNA. EADEMQUE. DIE. XXVII. JUNII.

ET. POSTEA. DIE. XI. JULII.

F. JACOBUS. AB. ANGELIS.

EHEU! OBIERUNT.

QUOS. HOC. FUNEBRI. MONUMENTO.

LUGENT. FRATRES. ET. AMICI.

Singuli ad
mortem se pa-
ram.

IX. Hæc ad funeris honorem. Ad horrorem verò triste atque lugendum erat, tres unâ socios intra paucos dies expirasse: quapropter & reliqui de mortis incertitudine pavidi, & quid DEUS de se statuisset ignari, quatenus promptiore animo naturæ debitum exolverent, generali totius vitæ exomologesi conscientias expiavere, & secundum Divini Numinis dispositionem ad utramque sortem subeundam se præparaverunt. Famulus præterea mercede conductus, qui nostris in ægritudine serviverat, domi retinebatur, ut deinceps ægrotaturis necessariò ministeriò adesset. Verùm Divinæ placuit Benignitati malum hic sistere, cum nullum Viennensium Fratrum nostrorum deinceps amplius lues invaserit: Famulus verò ille constanter nobis adhæsit, & sopita peste vestem Ordinis instantissimè ambivit: converforum itaque numero, quos Tertiarios sive Donatos vocant, in laborum & adhibitæ charitatis præmium imprimis adscriptus, postea etiam propter virtutes suas & religiosæ vitæ conversationem Ordinis tyrocinio inseri meruit, & ad solemnem votorum Professionem receptus fuit sub nomine fratris Wolfgangi a JESU, productâ in DEI servitio vitâ usque ad annum millesimum septingentesimum vigesimum octavum, quò Carolinæ in Transilvania piè in Domino, ut vixit, obiit.

Famulus in-
firmarius ve-
stem Ordinis
meruit.

Personâ ad-
dem anno pe-
stis nostram
conspexit.

X. Posonium quoque, Viennæ vicinam in Hungaria civita-
tem, pestifera lues delata quamprimum se certis indicibus prodidit,
apud plebem turbas excitavit, plerisque præfractè negantibus, se
contagiosò morbo infectos. Sed missis tumultibus, quibus tunc
rude

rude vulgus efferbuit, narrare nunc aggrediar, quomodo pestis etiam in hac urbe ad nostros penetraverit: P. Melchior a Sanctissima Trinitate ad ægrotantem evocatus fuerat, ut de peccatis confitentem exaudiret: accidit autem, quod sæpè solet, ut, cum ille languenti animæ salutem adferret, ipse in corpore vicissim in rei bene gestæ præmium virus & mortis causam referret. Infirmò igitur ad beatam mortem comparatò ille domum reversus est absque ulla contractæ pestis suspitione; sic enim virus latebat. Sed post paucos dies malum maturuit, eundemque lecto affixit. Chirurgus, qui ægrotum inspexerat, eum nulli periculo esse obnoxium, sed levè duntaxat pustulâ affectum prædicavit: quamobrem cum morbus nullò aptò remediò curaretur, graviora symptomata successerunt, quibùs invalescentibùs Medicus advocatur, ut opportuna medicinâ ægritudini obviaret: iste verò inspectò infirmò protinus cohorruit, eumque confestim Sacramentis muniri iussit, quibùs celeriter receptis æger post paucas horas finem vitæ imposuit die vigesima sexta Junii annò ætatis suæ trigessimò tertio, Religionis verò decimò quarto. Decumbenti P. Melchiori, quem ex inscitia chirurgi nemo contagiosa lue afflatum crediderat, alter Ordinis nostri Religiosus F. Alexius a S. Felice activam vitam professus sedulò ministraverat: is quoque ejusdem conversatione venenum in viscera attraxit, parilique morbo correptus, atque adeò a cæterorum convictu segregatus post suscepta Ecclesiæ Sacramenta die undecima Julii, eadem quâ Fr. Jacobus ab Angelis Viennæ, decessit, ætatis suæ annò quadragesimò tertio, Religionis decimò tertio. Uterque in pestiferorum cœmeterio sepulturam accepit. Post hos P. Antonius a Jesu ab eodem morbo infectatus fuit, ope tamen pharmacorum post diurnam ægritudinem convaleuit. Post hunc P. Joannes a S. Josepho eadem lue afflatus in lectum decedit, nullaque medicina proficiente se Ecclesiasticis Sacramentis ad mortem disposuit, quam etiam obivit die quarta Septembris annò ætatis suæ vigesimò nonò, Religionis decimò quarto, tumulatus in cœmeterio S. Joannis extra suburbia, eum ordinarium pestiferorum cœmeterium defunctorum cadaveribùs jam refertum nullum amplius admitteret. Hæc inter Pragæ lues quoque invasit, verumtamen singulari Numinis beneficio nemo nostrum ibi contactus fuit, duraveruntque incolumes, donec malum desineret. Sola Illavia ob aëris salubritatem inter montana & vagi profluentem perstitit a contagione immunis.

1713.

P. Melchior.

F. Alexius.

P. Antonius convaleuit.

P. Joannes obiit.

Pragæ nostræ immunes.

Illavia intacta.

CAPUT VII.

Religiosorum nostrorum peste defunctorum ulterior Memoria.

FRatres nostros pie in Domino defunctos merito honore ne-
tquam defraudari oportet, ne superstites eorum virtutis
exemplò priventur, & ut calcar ad æmulanda eorum rectè facta
aliis addatur; dum enim de charissimorum Fratrum nostrorum

Exempla sunt
virtutis in
sacramenta.

Rrrrr

iacto.

1713.

Liturgia S. Jacobi Apostoli.

P. Ignatii a S. Michaelis elo-
gium.

jactura lugemus, unicum superest nobis solatium eorundem interdum meminisse, quatenus hoc pacto caducitatis rerum omnium humanarum admoneamur, simulque desiderio illorum conversationem imitandi exardescamus, ac viam ad coelestem patriam persequerantius inquiramus. Interim autem dum adhuc in hoc stadio militamus ad plura toleranda reservati ex Liturgia S. Jacobi Apostoli: *Pro requie Patrum & Fratrum nostrorum, qui ante nos dormiunt, dicamus omnes totò animò: Domine miserere.*

II. Igitur P. Ignatius a S. Michaelis patriâ fuit Austriacus Viennensis, unicus parentum suorum filius, quem litteris humanioribus erudiri voluerunt. Adolescens primis nostris Patribus Viennæ per Ordinis Professionem & sanctioris vitæ studium accessit, uberem nactus in illis principiis patiendi segetem. Philosophica & Theologica studia ab iisdem hausit. Postea dicendis in Ecclesia nostra concionibus animum applicuit, annisque benè multis populo & Festis & Dominicis diebus DEI Verbum magna auditorum approbatione annunciavit. Confraternitatem Ordinis Viennæ primus, obtenta ejus erigendæ facultate, ingenti solitudine ac sumptibus instituit, eandem etiam contra adversarios, qui ejus introductioni se vehementer opposuerant, pro viribus defendit. Sanctissimæ TRINITATIS cultum in alias quoque regiones per hujusmodi Sodalitates ferventer propagavit, atque in hoc suo pio conatu duo præsertim spectavit, nempe, ut Divinæ Majestati major inde gloria accresceret, & ut pauperes captivi eleemosynarum largitionibus a pluribus juvarentur, eorumque redemptio hac ratione magis promoveretur. Viennensis cœnobii Vicarius constitutus omnes regularis vitæ apices observavit, cæremonias Ordinis & sanctas consuetudines exactè custodiendo alios suo exemplo ad earundem observationem induxit. Missus, aut vocatus ad ægros tantò lubentius accessit, quantò certius noverat, eo in statu homines magis suæ mortalitatis recordari, citiusque inflecti ad peccatorum detestationem & susceptionem Sacramentorum, a quibus multi incolumi corpore pertinaciter sæpè abhorrent. Neque his contentus alias quoque occasiones omnes studiosè captabat, quibus proximorum saluti consuleret. In hac charitatis palæstra sicut totâ vitâ suâ sudaverat, ita quoque mortem in eadem invenit; infirmitas enim, quæ eum neci dedit, non in ipso nata, sed contracta fuit. Undecim solum diebus decubuit, susceptis devotissimè Sacramentis, quamdiu ore & linguâ valuit, seipsum salutaribus verbis ad extremam luctam & CHRISTI fruitionem animavit, ut adstantibus ubertim lacrymas eliceret. Cum vox jam penè defecisset, in sacris tamen meditationibus ad extremum halitum perseveravit. Quia verò cultum Sanctissimæ TRINITATIS magnoperè augere & propagare studuit, in ipsa solemnī Sanctissimæ TRINITATIS Dominica manè horâ primâ exutus mortalitate ad æternam requiem evolavit, ut in altera vita cum beatis spiritibus idem festum gloriosius celebraret.

Item P. Lucas a Regibus.

III. Hunc proximè secutus est P. Lucas a Regibus, qui a piis, honestis & publico munere claris Viennæ parentibus prognatus, illis, ut dixi-

diximus, peste superioris sæculi amissis cum germano fratre suo Jacobo sub Tutorum cura permansit. Interim humaniores litteras, in quibus non vulgarem fecit progressum, usque ad Rhetoricam est profectus. Tutores, ut juvenem naturali quâdam propensione ad artem pictoriam ferri viderunt, gemmario celebri eundem commendarunt artis condiscendæ causâ. Hic ille nativâ ingeniî sui perspicaciâ adjutus difficilem hanc artem ita comprehendit, ut eam novis etiam inventionibus excoluerit, & in gemmis auro scitè interendis mirificè excelluerit. Ejus tamen industria præcipuè enituit in arte encauftica, ut prolixè comprobant elegantissimæ figuræ ab eo in diversi generis metallis expressæ. In alias postea regiones profectus aliquot Magistris operam suam locavit. Interim audit ex nuncio, fratrem germanum Ordinem Trinitarium fuisse professum, cujus quidem factum impensè commendavit, ipse tamen nihil de mutando susceptæ vitæ instituto cogitavit. Tandem cum Græci Styrorum metropoli degeret, gravissimam incidit ægritudinem, quæ eum extremis admovit. Tunc enim verò inter mortuales animæ angores cepit mundi fraudes agnoscere, ac sanctioris vitæ desiderio incalescenti propoluit, staveute Numine sanitati pristinæ restitueretur, se fratrem in amplectendo Ordinis instituto secuturum, quamvis tunc jam ageret ætatis annum nonum & vigesimum. Convaluit tandem peculiari Numinis ope, & ipse propositi sui memor nihil prius habuit in animo suo, quàm illud ipsum in opus redigere. Viennam itaque festinè reversus ad fratrem properavit, eidemque, quid in mente agigaret, explicuit, nempe sibi fixum esse, in Ordinis ejusdem Instituto DEO servire. Suis deinde rebus compositis sacram Ordinis vestem a Superioribus humiliter ac instanter petiit, quam etiam feliciter impetravit. Annò igitur millesimò sexcentisimò nonagesimò quarto in solemnî Epiphaniæ festo, quò anniversariâ memoriâ Trium Regum triplex oblatio, CHRISTO facta, recolitur, ille DEO seipsum in munus & sacrificium obtulit sacra indutus fratrum Trinitariorum veste, atque novum in DEI servitio tyrocinium auspiciatus est. Etsi verò statim in principio suæ conversionis acerrimis demonis insultibus quateretur, qui ei mox susceptæ vitæ difficultates ac rigores, mox prioris vitæ licentiam & commoditates tam vivis coloribus ante oculos posuit, ut non semel totò animò cohorresceret, nihilominus tamen, ut erat æternæ suæ salutis studiosus, astus & mendaces diaboli artes agnovit, contempsitque; humilitate siquidem adversus arrogantissimum antagonistam suum dimicans infernalis aspidis sibilos, insidiasque Divini Numinis auxilio facilè superavit. Majore deinceps animi fortitudine cæteras religiosi hominis virtutes per propriam abnegationem, & crebras suimetipsum victorias assequi studuit, in id præsertim totis viribus intentus, ut propriam voluntatem velut infernum fugeret, propriumque arbitrium alieno imperio integrè subiceret, usque dum vetere homine integrè exuto novum secundum DEUM indueret. Post annum probationis elapsum solemnî votorum Professione se Divinæ Majestati arctius adstrinxit, &

1715.

Jacoboni de
Hymno de
mundo con-
tingit.

gratias, quas potuit maximas, DEO pro vocationis beneficio semper persolvit: gaudebat nimirum; quod finem, quem optaverat, consecutus fuisset, sæpe dicentem audivimus: *Felix, qui potuit mundum contemnere.* Quâ scitâ pii Jacoboni sententiâ seipsum consolabatur, & contubernales tyrones sanctæ perseverantiæ seipsum monefaciebat. Ad studia Philosophica & Theologica missus memoria, quâ exercebat, adminiculò, & assiduo cellæ suæ incolata tantos fecit progressus, ut omnes miraremur, hominem ætatis provectæ tantum potuisse in his litteris proficere. Viennæ populum concionantem audivimus, tanto verborum pondere ac sententiarum gravitate perorare solitum, ut sermo ejus auditorum animos profundissime penetraret, plurimòsque ad emendationem morum, solidæque virtutis studium permoveret; natus enim, qui in vultu ejus emicabat, pallor (certissimum videlicet viri poenitentis indicium) & vox ad severitatem composita eos etiam, qui germanum idioma ignorabant, in admirationem rapuit, non ambigentes, Patrem singularem, velut singulari quodam spiritu ad populum differere, ut ipsimet postea nobis fatebantur, & quædam ex gestu solum exteriori se intellexisse testabantur. His itaque aliisque experimentis innotuit superioribus insigne hujus viri talentum, quod ne in terram detoderent, sed potius illud cum usuris exigerent, cum novitiorum institutioni præfecerunt, certa spe freti, illum ad Religionis normam plures sibi similes formatum. Magnam officium Magistri vigilantiam requirit, & assiduam circumspeditionem in tot præsertim ingeniorum diversitatibus. Hoc cum ille optimè perspectum haberet, idcirco indefessa quadam sollicitudine pro grege sibi commisso excubias egit, istud præprimis cavens, ne quisquam suorum licentiùs ageret, aut sacram Regulam sive Ordinis statuta, sanctasque consuetudines prævaricaretur. Ejus modus agendi erat suavis, & sicut totus paterna charitate servabat, ita cum omnibus æqualiter procedebat. Nemo unquam eum vidit iratum, aut affectibus indulgentem. Defectibus etiam minimis suorum nequaquam connivebat, eos tamen crebriùs, si ad delinquentis emendationem profuturum putaret, secreta reprehensione corrigere solebat. Suspiciones haud facile admittit, nisi valido niterentur fundamento. Charitatis & concordie studio semper flagavit; cumque semetipsum vivum virtutis exemplum præberet, tyrones facile ad servandas Ordinis leges, austeritatesque induxit. Tandem Viennensis Collegii nostri Vicarius renunciatus eundem secutus est vitæ tenorem. Relucebat in omnibus actionibus ejus eximia quædam maturitas exquisitæ prudentiæ conjuncta, quâ effecit, ut ab universis non minùs colebatur quàm amaretur: sed nec aliud fieri potuit, cum ipse cunctis servire, & pro viribus gratificari satageret. Frequens erat in hoc poenitentiae tribunali, ibidemque virus haurisse creditur. Morbo tactus cum languori amplius resistere nequiret, in cellam se contulit DEI voluntatem expedaturus. Anthraces circa pedus protraxerant, a quibus haud mitius, quàm ab ardentibus illis.

terreri questus, eorum tamen cruciatus patientissimè sustinuit. Spe tandem vitæ conclamata ad ineundum æternitatis iter se mira quieto paravit, & receptis Sacramentis decessit in pace die vigesima septima Junii manè horâ quintâ, ut jam superius indicavimus.

IV. Eodem die quintâ pariter post meridiem horâ pari mortis genere Patris focii vestigia pressit P. Balthasar a Sanctissima Trinitate: Is Secoviæ, celebri Styriæ civitate, lucem vitalem aspexit die tertia mensis Januarii annò millesimò sexcentesimo sexagesimò septimò. Latinis litteris eruditus annò demum ejusdem seculi nonagesimò sacro Ordini nostro Viennæ nomen dedit, in quo tanta morum probitate effulgit, ut non solum inter domesticos, verum etiam inter externos verus DEI servus audiret. Vir erat sanctæ simplicitatis, pius & devotus, inviolabilis silentii custos, sui contemptus non minùs appetens quàm ambiciosissimus quisque honorum. Ad verba otiosa nihil respondit; cùm autem ea in proprium contemptum suum cedere observaret, illa libenter audivit ob spirituale lucrum, quod indè sibi vir humilis comparare noverat; subridens itaque sannas omnes excepit, ipso oris vultusque habitu animi hilaritatem testante: Effusè autem cachinari nunquam visus, vel auditus fuit. Cum oculis suis perpetuum fœdus pepigisse videbatur, utpote quos nunquam circumvagari passus est, imò nec elevare quidem sustinuit, nisi in rebus maximè necessariis. In cibo & potu ita parcus erat, ut vix aliquid ad sui sustentationem sumeret, quatenus plus superesset, quod pauperibus relinqueret, ideòque propter perpetua jejunia vix ossibus hærebat, semper tamen vegetus & sanus; nunquam doluit, aut se dolere questus est. Officium Janitoris Viennæ plurimis annis exercuit maximâ patientiâ & charitate erga pauperes, nec sinè magna adventantium ædificatione. A Superioribus ad vicina oppida quandoque missus, ut eleemosynas ad levandam domus paupertatem colligeret, ab omnibus notis ut vir sanctus suspiciebatur, qua in opinione magis confirmabantur, quicunque actiones ejus & vitæ conversationem pensiculiùs examinabant; assiduis enim precibus ubique operam dabat, aut, si locus admitteret, secretum quemdam angulum petebat, in quo genibus flexis meditationi vacabat: subinde, dum opportunitas tulit, pro hospitalitatis beneficio, aliqua de DEO prolocutus, aut de Christiana doctrina disseruit, vel preces sibi familiares, aut modum eliciendi actus Fidei, Spei, & Charitatis homines docuit. De rebus cæteris, quæ ad spirituales utilitatem nihil faciebant, nemo ab eo verbum elicere potuit, minùs quod levitatem saperet, aut aliquomodò proximi charitatem læderet; in his enim altum silentium custodivit. Paupertatem adeò coluit, ut ejus amore totus colliquefcere videretur, nihil unquam habere visus est, nec erat, quod ab eo auferri poterat: aliis autem pauperibus omnia ex charitate tribuit, & constans fuit opinio, eum a pauperibus, ad januam cœnobii stipem postulantibus, quibus modis omnibus subvenire studuit, lucem contraxisse. Hanc ut primum manifestavit, ex præscripto Medici iussus est cæterorum contubernium vitare. Quò auditò ille e

P. Balthasæ
virtutes.

1713. vestigio ad horti ædem secessit, parvæque solum cruce e ligno in manus accepta decubuit, & brevissimè vitam finivit die & horâ, quâ memoravimus.

P. Jacobus
eum alibi.

V. Frater Jacobus ab Angelis P. Lucæ supra memorati Germanus, patriâ æquè Viennensis, quod fratrem sæpius invisisset, cautè quidem, ac eidem ministrasset, hausta tabe post dies undecim a fratris morte se affectum sensit, nec dubitavit extremum spiritè provisos intra triduum ex hac vita decessit. Bonæ indolis fuit Religiosus, & multis præditus virtutibus, sicut & reliqui tres, qui Posonii, ut supra diximus, peste contacti obierunt; de quibus pleraque, quæ de bonis Religiosis prædicantur, æquè dici possent: nos autem, cum eorum gesta parum a prioribus differant, brevitate studiò hoc solum dicimus, istos, sicut eandem cum superioribus vitæ catastrophæ nacti sunt, ita morum integritate illis simillimos fuisse.

CAPUT VIII.

Generalia Ordinis Comititia celebrantur, Electiones ibidem nostrorum & nova Ordinis statuta conduntur.

N. P. Generalis ex Pontificis dispensatione hac vice iterum eligitur.

I. **A**Dvenerat hòc annò tempus legale, ut in eo post triennium elapsum alii constituerentur Superiores; & post evolutum a prioris Generalis Ministri creatione sexennium alius eligeretur. Gubernaverat hucusque sacrum nostrum Ordinem Noster P. Joannes a S. Paulo singulari Religionis & prudentiæ commendatione, cujus Magistratus hòc annò exspirabat; verùm Patres Definidores Generales (quorum munus est Ordinem consiliò regere) futurorum providi apud sacram Sedem Apostolicam instandum judicaverunt, ut, cum aliàs per Leges Ordinis id prohibebatur, fas esset eundem Nostrum P. Joannem a S. Paulo in sequens sexennium Ministri Generalis dignitate auctorare. Factum est hoc ipsò insciò, & summò Patrum silentiò. Missis itaque Romam litteris impetratum fuit, ut in sequens sexennium is iterum eligi posset: quamvis amanuensis errore hoc consilium ex parte corruptum fuerit, qui sexennii locò triennium scripsit. Apto tempore Litteræ Apostolicæ in Hispanias pervenerunt. Patres igitur die sexta Maij Sabbatò ante quartam Dominicam post Pascha in complutensì nostro Collegio congregati, Summi Pontificis assensum in pleno vocalium (ut vocant) omnium consensu proposuerunt. Ventum est ad suffragia, & Noster P. Joannes a S. Paulo denuò ad triennium secundùm Bullæ tenorem ob prædictam Amanuensis occurrentiam Generalis Minister eligitur, qui licèt munus omnibus modis amoliri a se niteretur, nihil tamen proficere valuit.

Electiones nostrorum.

II. Quod nostros concernit: P. Michaël ab Assumptione Viennensis Minister constituitur. Is triennio superiore Cæsar-Augustanum Ordinis nostri Conventum in Aragonia administraverat, quem aliàs jam Posoniensis nostri Conventus in Hungaria primè præ-

1712.

praesidem fuisse, ac ante quindecim annos hinc in Hispanias mississe diximus: hic itaque, postquam die duodecima Septembris Viennam rediisset, vigesima quarta ejusdem mensis postea Viennensis Ministerii possessionem accepit. Cum vero & Illavienfis Conventus restauratus identidem tyrannibus angereetur, qui proxime ad Ordinis professionem admittendi erant, alii vero annum probationis auspicerentur, hinc ibidem Ministerium instituitur, & P. Conradus a sanctissima Trinitate primus in serie Illavienfis Minister renunciatur. Definitorium autem Generale, ad quod pertinet de ceteris officiis providere, P. Maurum a Conceptione, qui nona Junii hujus anni ex Catalonia Viennam appulerat, nostris cunctis in Ditionibus Austriaco-Cesareis Commissarium Generalem praeposuit. P. Redemptor, qui jam prius, ut inferius dicemus, Constantinopolim ad redimendos captivos discesserat, in eodem officio confirmatur. P. Martinus ab Ascensione ad Curiam Caesarem Procurator Generalis eligitur.

III. In eisdem capitulis pro universo Ordine saluberrima statuta partim noviter concepta, partim confirmata sunt: e quorum numero & istud censetur, quod jam prius in aliquibus Patrum Congregationibus stabilitum fuerat, nempe ut singulis hebdomadis statuta die in omnibus Conventibus & Collegiis nostris secundum morem, qui inter nos invaluerat, Moralis Conferentia celebraretur, & si statutum diem impediri contingeret, Conferentia pro arbitrio Superioris in alterum ejusdem hebdomadae diem sive praecedentem sive sequentem indiceretur, ita ut Conferentia hujusmodi in nulla hebdomada omitteretur. Additum quoque fuit, ut ad missas scilicet in quolibet mense de SS. Missae sacrificio Conferentia institueretur, cui interessent etiam illi sacerdotes, qui Confessarii munere non funguntur. Alii porro, qui per Leges nostras ab illis Conferentiis eximuntur, eodem tempore ab hora quinta ad sextam vespere communi orationi mentali in choro assisterent. Quod statutum Capituli Generalis hac vice pro primo in viam Constitutionis abiit.

IV. Aliud pariter tunc Decretum emanavit non minus utile, quam praecedens; videlicet, ut noster P. Minister Generalis in qualibet Ordinis Provincia, atque etiam in Germania, Polonia, & Italia eligeret Religiosum Chronographum, qui Historiam sive Annales suae Provinciae conscriberet, & ejusdem res memorabiles accuratè annotaret, tum etiam vitas Venerabilium Religiosorum literis commendaret & easdem magnò zelò & studio inquireret. Ministris vero Provincialibus injunctum fuit, ut, si opus fuerit, in Conventibus & Collegiis Praeceptum promulgari faciant, quò Religiosi omnes obligentur in scriptis manifestare, quidquid sciverint ad hanc Historiam pertinere. Chronographis denique singularum Provinciarum vi hujus Decreti Privilegia Lectorum concessa fuerunt.

V. Hoc Statutum magnam ubique approbationem plausumque retulit cunctis optantibus, ut primis Patribus nostris quid simile in mentem venisset; hoc namque pacto multa non laterent,

In Ordine
Capitulis quae
dam brevia
constant.

Conferentia
Moralis
Constitutione
instituta.

Chronographi
provisi quibus
in Provincia
scripturae
curantur.

Religiosi
per hoc Decretum
obligantur.

1713.

Card. Barou.
in Not. ad
Martyrolog.
cap. 1a

quæ modò frustra investigantur. Feliciùs nunc per synchronos Scriptores pieraque annotantur, & in commentaria referuntur, priusquam tempus edax rerum & infidiosa vetustas ea in oblivionem abripiat. Vetus hoc idem Primitivæ Christianorum Ecclesiæ fuit institutum, ut doctissimus Cardinalis Baronius his verbis testis memorie monumentis consignarentur; & præsertim de S. Clementis singulas singulis attribuens, qui passiones Martyrum, & res ab eis gestas diligentissimè conquisitas litteris mandarent. Floruit autem S. Clemens jam Sæculò CHRISTI primò S. Petri Principis Apostolorum Discipulus, & in Cathedra Successor.

CAPUT IX.

S. Victoris Martyris Corpus ad Templum nostrum Viennense transfertur & ibidem collocatur.

Ab AMALIA
Imperatrice
rehabdonatur
Corpus S. Vi-
toris.

I. **L**evatum fuit olim S. Victoris Martyris corpus Romæ ex Cœmeterio S. Calepodii, & annò millesimò sexcentessimò nonagesimò quartò Principi Antonio Floriano Liechtensteinio, dum apud Sedem Apostolicam Cæsarei Oratoris munere fungitur, donatum, qui postea Viennam reversus illud ipsum Augustissimæ Imperatrici AMALIÆ WILHELMINÆ obtulit. Imperatrix post obitum JOSEPHI Augusti Conjugis, ut Sacrum hoc pignus digna veneratione coleretur, illud suis sumptibus eleganti tumba includi, ac super aram in Sacello nostri Crucifixi collocari jussit, quod anno præsentis ad hunc modum contigit.

Collocatur
in Sacello S.
Crucifixi.

II. Die septima Maii, in quam post Festum Inventionis S. Crucis Dominica inciderat, matutino tempore ante horam decimam, postquam ad æris campani Signum Religiosa Communitas nostra convenisset, & Sacerdos cum Ministris Ecclesiastico amictu ornatus fuisset, quatuor Sacerdotes nostri Sacrum hoc Corpus splendido ac ornato pegmati impositum in humeros sustulerunt, illudque prævia cruce cum toto Religiosorum cœtu inter solemnem supplicationem extra Ecclesiam portaverunt, paucis tamen exteris comitantibus, multumque infra pompam, quæ similes solemnitates Viennæ celebrari consueverunt, quod ob grassantem sub idem tempus pestis flevitiam interdictum fuisset frequentiori conventui. Ergo trans majorem portam Ecclesiæ in plateam secundum latus nostri Templi medicis ambagibus circumlatum fuit Sacrum Pignus, ac post reditum super altare CHRISTI Crucifixi collocatum. Decantatò exinde solemni Missæ Sacrificiò, cujus augendo splendori insignis Musica accessit, actus iste ad finem per- venit.

SS. Reliquiæ
specialiter co-
lenda.
S. Ambrosius
serm. 77. in
Mat. Mart.

III. Ditatos Sacris Sanctorum Martyrum Lipsanis ita monst-
S. Ambrosius Mediolanensium Episcopus & Doctor Ecclesiæ: *Cum-
eli Martyres devotissimè percolendi sunt, sed specialiter bñ quorum Re-
liquiæ possidemus.* Idem graviter inculcat S. Joan. Chrysostomus,
ejusque

Prospectus Ecclesiae et Conventus Pragensis Ordinis
Excalceati Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum

B. W. N. Hart sculp. Pragae.

ejusque rei hanc rationem assignat : *Eam ob causam nobis Reliquiis Sanctorum concessit DEUS, ut nos ad eorum imitationem perducant, ut sint nobis portus quidam, & idoneum solatium malorum, quæ assidue nos affligunt.* Egebamus profectò tunc temporis vel maxime Sanctorum Patrociniò, quorum intercessione a pluribus calamitatibus & ærumnis, quæ nos undique circumfistebant, liberareretur. Piè autem credimus Sanctum Victorem CHRISTI Martyrem Viennensis nostræ Domûs Tutelam in se suscepisse, atque adeò omnibus devotis contubernalibus consulimus, ut semper sacras ejus Reliquias peculiari devotionis affectu prosequantur. Cæterum, quo tempore, aut sub quo Tyranno, vel quibus modis Sanctus ille Martyr pro fide CHRISTI passus fuerit, cum nihil nobis hucusque certi innotuerit, eam rem in medio relinquimus.

1713.

S. Chrysost.
serm. de S.
Ignatio.

CAPUT X.

Pragæ sub Benedictione æris campani aëris exorta tempestas ejusdem sonò mirabiliter dispellitur : subsequuta quoque fuit novi Templi nostri Pragensis Consecratio.

I. **P**RAGÆ nullo adhuc pestiferæ luis patente indicio, multò majoris exultationis Festum agebatur; novum siquidem Templum nostrum structurâ nitidum, & sacris ornamentis locuples jam ad perfectionis apicem ascenderat, consummatoque opere Consecrationem deposcebat. Hæc indicta fuit in diem undecimam Junii, quæ eò annò Festum Sanctissimæ TRINITATIS Orbi anniversaria Solemnitate reduxerat. Celebritas tamen biduò ante initium habuit, die nimirum nona ejusdem mensis, quæ in feriam sextam inciderat. Æra campana in turri jam pendebant, tria videlicet justæ magnitudinis; majus, quod locum in duorum aliorum medio tenet, ponderis mille ducentarum librarum, ad Sanctissimæ TRINITATIS honorem conflatum, ut testatur hujus Mysterii Imago & Inscriptio annum numeralibus litteris exprimens his verbis: SANCTO TRI-VNI DEO DEDICATVR. Aliud ex parte dextera ponderis sexcentarum librarum, DEIPARÆ Virgini Sacrum, exhibet in tribus Divinis Personis Effigiem Sanctissimæ TRINITATIS Divam in Cœlo Virginem coronantis cum hac Chronologica Inscriptio: BEATÆ GENTRICI VIRGINI MARIE DICATA. Tertium ad sinistram pendens, & trecentarum librarum pondere grave honoribus Sanctorum Patriarcharum nostrorum JOANNIS & FELICIS dedicatum fuit, & exhibet Triquetram figuram sive Trigonum Sanctissimæ TRINITATIS Symbolum, in cujus medio prominet Oculus Divinæ Providentiæ: inferius Sancti Fundatores nostri genibus nixi procumbunt, hac epigraphe chronologica adjecta: BEATIS PATRONIS NOSTRIS IOANNI A MATTHA ET FELICI DE VALOIS. Ubi rursus observandum venit, quòd sicut omnia septem altaria in Templo, ita pariter æra tria campana in Turri, sub diverso schemate Sanctissimæ TRINITATIS Mysterium, Gloriosum Ordinis nostri Titulum, representent, ex quo

Tria in turri
æra Campana
sicut & 7. in
Ecclesia altaria
Mysterium
um SSS. TRI-
NITATIS exhibent.

T t t t t

inge.

1713. ingeniosa non minus Illustrissimi Fundatoris inventio, quam insignis ejusdem liberalitas, excellens in Divinam TRINITATEM amoris affectus & obsequium mirificè clarescit.

Incipit hujus
æris ferend
cœlò benedi-
ctio.

Suborta tem-
pestas ad so-
nem æris dis-
pellitur.

Alia ejusdem
virtutis expe-
rimenta.

Alia tria ibi-
dem minoris
ponderis æra
campanæ.

Novi templi
consecratio.

II. His igitur benedicendis tribus campanis destinatur dies, ut paulò ante memoravimus, nona Junii, feria nimirum sexta, quæ Solemnitatem Sanctissimæ TRINITATIS præcedebat; proximum namque Sabbatum aliis exequendis curis jam destinatum erat. Circa horam tertiam post meridiem adfuit Illustrissimus & Reverendissimus D. Daniel, Electus Episcopus Tiberiadis, Principis Archi-Episcopi Pragensis Vicarius Generalis, & Officialis, qui Pontificalibus vestimentis indutus cum linteatis ministris, & religiosa nostra Communitate per constructos gradus in turrim evasit, ibidemque æris campani benedictionem auspicatus est sudò adhuc innubique cœlò: verum dum aliquantulum in sacris ritibus progreditur, validus repente consurrexit ventus, qui postquam cœlum atratis nubibus obduxisset, aër coruscationibus, fulguribus, & tonitruis, quæ grandinosus nimbus comitabatur, cœpit adeò ferocire, & Antistitem, cæterosque assistentes impetere, ut benedictio non prius perfici posset, donec objectis valvis fenestræ obtegerentur, quarum adminiculò benedictio sub ipso acerrimo tempestatis furore absoluta fuit, ac æra campana attractis funibus, prout moris est, primùm sonuerunt. Et o! rem miram, magnoque omnium stupore celebratam! vix enim Campanarum sonus sese per aëra diffuderat, dum protinus tempestas remittere, cœlum serenari, aureumque Solis jubar lætius promicare: Advertit hoc prodigium non solum omnis vicinia, sed & ipse quoque Episcopus, qui benedictionem peregerat, unde disertè affirmavit, hæc æra campana magnam adversus tempestates habitura virtutem; idem & cæteri augurabantur, ac credebant: hinc cùm eodem mense Junio in Festo Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli turbulenta rursus ex alto ingruisset tempestas, vicini præteriti illius effectus memores ad turrim nostram properaverunt, & æra campana velut in tempestatis amuletum compulsarunt, firmiter persuasit eam mox abactum iri, quod & factum fuit. Altera quoque mox vice virtutis earundem cœperunt idem experimentum. Quæcunque nunc immineat tempestas, injussi veniunt plerique nostræ turris æra campana impulsuri. Pendent autem in alio adhuc eminentiore ejusdem turris loco alia tria minoris ponderis æra campana, multò prius pro minore adhuc Ecclesiola ab eodem Illustrissimo Fundatore nobis comparata; quæ in celebrioribus Ordinis Festivitatibus omnia simul pulsantur, variòque clangore suo admirabilem edunt harmoniam.

III. Porro, ut inchoatum narrationis filum pertexamus, postriedie ejus diei illuxit Festum Sanctissimæ TRINITATIS Ordinis nostri Titulare: aderat Pragæ P. Martinus ab Ascensione Commissarius Generalis, cum aliquot ex Viennensi Collegio Fratribus, quos præmiserat, nostris Pragensibus suppetias luros, ut in similibus functionibus major requiritur assistentium Religiosorum numerus. Invitati quoque comparuerunt ex Reverendis Dominis cum

cum Rubea Stella Crucigeris nonnulli amici nostri, qui & subsidias operas in peragenda Consecrationis solemnitate in se admiserunt. Ante horam septimam Episcopus novam Ecclesiam consecraturus adfuit. Præparatis jam rebûs omnibûs & dispersitis obeundis muneribûs præsentē Illustrissimo Barone de Putz Fundatore cum aliis plurimis primæ nobilitatis Viris juxta ritum omnia accuratè ac celeriter peraguntur, longoque ordine (ut Consecratio Ecclesiarum magnum temporis spatium ob Cæremoniæ multitudinem requirit) ad finem perducuntur. Post hæc solemne Missæ Sacrificium idem Antistes inter festivos Musicorum concentus celebravit. Hôc absolutô in triclinio nostro omnes accubuerunt, illatæque sunt dapes singulari magnificentiâ & sumptu Fundatoris nostri præparatæ. Assederunt Episcopus & Regni Burggravius (qui in Bohemia Pro-Regis locum & dignitatem tueatur) post istos verò Regni Locumtenentes ac Illustrissimus Fundator noster cum omnibus ferè, qui Pragæ degebant, præcipuè Nobilitatis viris. Post meridiem hora competente elegantem eruditumque sermonem ad populum habuit Admodum Reverendus Dominus Thomas Mihalovius, e sacro Ordine Militari Crucigerorum cum Rubea Stella Pragæ apud S. Petrum Apostolum Parochus. Demum expositô Augustissimô Altaris Sacramentô Laudes Vespertinæ & Lauretanæ Litanie musicorum operâ decantatæ fuerunt. Tantâ autem frequentiâ tota illa die populus ad solemnitatem confluit, ut omnia fora & compita venientium & redeuntium multitudine undique ferverent, quæ omnia festivissimum hunc diem in sæcula memorabilem atque celeberrimum reddiderunt.

C A P U T XI.

Agitur Comaromii pro impetranda nostri Cænobii erectione.

I. **C**OMaromii empta Libera Domo, & pretiô ejusdem partim jam perfolutô ad ulteriora procedere visum fuit. P. Martinus ab Ascensione sæpè memoratus Commissarius Generalis, priusquàm iter Pragense auspicaretur, P. Emmanueli a S. Maria Secretario suo plenam hujus negotii consummandi facultatem dedit, eidemque in hunc finem Procuratoris titulum attribuit, ut Comaromiensis Magistratûs consensum ad novum Ordinis nostri ea in libera domo condendum Cœnobium impetraret. Gnaviter egit Pater, quod jussus erat, studuitque præprimis benevolentiam Senatorum sibi conciliare. Hi verò, quod scirent, nos ex Fundatione piè defuncti Episcopi Nitriensis necessaria omnia tum pro ædificiorum structura, tum pro Religiosorum sustentatione simul adferre, pronis animis in assensum ferebantur: attamen futurorum benè providi conditiones aliquas & cautelas opportunas nostris proposuerunt, ad quas si Ordo noster se obstringeret, quantum ex se erat, ædificationi Templi & Cœnobii se haud gravatè assensuros pollicebantur. Conditiones in chartam sunt

Comaromii
nostri procurator
Cœnobium.

T t t t t

con-

1713.

conjectæ, quas P. Emmanuel absque mora Pragæ ad P. Commissarium Generalem transmisit, ut Sua Reverentia, si grætiæ videretur, illas sui nominis Chirographo & Sigillo officii sui confirmaret, ac ratas haberet.

Conditio-
nes admit-
tunt.

II. P. Commissarius Generalis, ut iustas & tolerabiles conditiones proponi vidit, ultro eisdem assensum præbuit, quia concordiam & æquitatem cum universis colere ambiebat; sed neque mendicationis renunciatio magnam ipsi vim faciebat, quod nostris ex ipsis Foundationis redditibus satis suppeteret, unde frugaliter essent sustentari. Nihil ergo cunctatus oblatam conditionum postulam admisit, subscripsit, & confirmavit expeditis sequentibus Litteris

BENEDICTA SIT SANCTISSIMA TRINITAS.

Nos Fr. Martinus ab Ascensione Domini per Dominia Cæsarea Commissarius Generalis Ordinis Discalceatorum Sanctissima TRINITATIS Redemptionis captivorum Primitivam Regulam Profitentium, unà fatemur, & recognoscimus virtute presentium tam nomine proprio, quàm nomine totius Nostræ Sacræ Religionis: Quod siquidem Inclyti Tres Status Civitatis * Rev-Comaromiensis Anno, dièque Datarum Presentium ad demissam eamque humillimam instantiam nostram Ecclesiam & Conventum in eadem Civitate, fundoque Libero & Curiali nostro erigi nobis permiserint, Consensumque suum eatenus præbuerint, ideoque Nos quoque pro avertendis futuris discordiis Sacrosanctè asscuramus Eisdem Inclytos Tres Status præmemoratae urbis Rev-Comaromiensis, quod in nulla re erimus molesti Eisdem Statibus, vel Civitati, aut ejusdem civibus, incolis, vel inhabitatoribus, neque damno, aut impedimento mendicantibus aliis, sed neque pro fabrica Conventus aut Ecclesiæ, vel pro Religiosorum sustentatione aliquam eleemosynam a dictis Inclytis Tribus Statibus, civibus, ac incolis Civitatis præmentionatae petemus, aut mendicabimus, verùm ex interesse Summæ Capitalis ab Excellentissimo & Illustrissimo quondam Domino Ladislao Matyassowsky olim Episcopo Nitriensi, Inclytique & Apostolici Regni Hungariæ Cancellario & Sacræ Cæsareæ Majestatis LEOPOLDI I. Sanctæ Memoræ Consiliario initimo nobis relicte ac testamentaliter legata Ecclesiam & Conventum extrui, Nosque & nostros sustentari faciemus. Super quorum Præmissorum maiorem fidem & firmitatem, Juriumque sæpessata Civitatis Comaromiensis Inclytis Statibus, ac civibus & incolis Jurium futura pro cautela hæc Litteras nostras Reversales, sive Testimoniales sub Authentico nostri officii Sigillo & Syngrapha nostra

* Rev-Comaromium idem est ac Comaromium ad trajectum, vocatur & Magnum Comaromium ad distinctionem alterius, quod parvum dicitur.

nostra munuscula animas duximus. Datis in hoc nostro Conventu
Prægravi die octava mensis Julii Anno Domini 1713.

(L.S.) Fr. Martinus ab Assensione Domini
Commissarius Generalis.

Mandato N. P. Commissarii Generalis

Fr. Emmanuel a S. Maria
Secretarius.

III. Conditionibus sub præmissa formula a Senatoribus P. Commissario Generali propositis, ut ab eodem Pragæ admittæ & subscriptæ fuerunt, P. Emmanuel Comaromii suum quoque nomen addidit, easque cum libello supplici Comaromienſis Civitatis Senatui obtulit, cujus etiam consentum facili negotio consecutus est, ut ex sequenti Rescripto patet: pace tamen omnium & concordia dicere liceat, quædam in utrumque instrumentum irrepsisse, quæ aliquando centurâ non carebunt. Novetunt id rerum non pridem actarum memores; nos tamen illis recensendis nihil immeramur, sed quæ ad rem nostram faciunt, acta referimus.

Consensus
obtinetur.

Nos Triplex Status Regia ac Privilegiata Civitatis Rev-Comaromienſis Damus pro Memoria: Quod cum Nos in anno modo currenti Millesimo Septingentesimo Decimo Tertio die vero 24. mensis Julii in prædicta Civitate & Comitatu eodem pro tractandis & consulendis diversarum causarum nostrarum rebus & negotiis in frequenti Congregatione nostra consedissemus, simulque fuissetis constituti, ex tunc Admodum Reverendus P. Emmanuel a S. Maria Ordinis Discalceatorum Sanctissima TRINITATIS Redemptionis captivorum Primitivam Regulam Proſitentium Secretarius, Nominis tam sui, quam & Commissarii Generalis, ac ejusdem Venerabilis Ordinis institit in eo mediante sui supplicis libelli coram Nobis debita cum instantia, quatenus Nos in hacce Regia ac Privilegiata Civitate Rev-Comaromienſi, inque Libero ac Curiali Fundo eorundem Ecclesiam ac Conventum exſtrui, ac erigi permitteremus; cuius iusta & æquitati conformi postulatione admissa Præsentibus annuimus, ac consentimus, damusque omnimodam Potestatis Facultatem sepe Titulato Venerabili Ordini, ut in præmentionato suo Fundo Curiali tam Ecclesiam, quam & Conventum liberè, & absque impedimento exſtruvæ & erigere valeat: Tali tamen interjectâ per expressum conditionis cautela, ut per præmentionatum quoque Venerabilem Ordinem Nobis, Jurium Nostri & Successorum nostrorum futura pro cautela sub Antibentico extra data conditiones

Uuuuuu

sanctè

præfectum accessit, cui ille propter diuturnam in Hispaniis consuetudinem erat charissimus, ac eidem angores, quibûs coarctabatur, candidè aperuit, rogavitque Principem, ut sua Auctoritate & officiis Cardinalem Archi-Episcopum in vota nostra dignaretur inclinare. Princeps, ut erat Ordini nostro insigniter devotus, die octava & vigesima mensis Novembris ad Cardinalem exarari iussit Epistolam officiis sanè refertissimam, in qua magnoperè dilaudavit Ordinis, & præcipue P. Mauri merita, quorum ipse Princeps se locupletissimum testem profitebatur: rogavit proinde, ut Sua Eminentia ob saluberrimum Redemptionis Institutum & exemplarem Patrum vitam nostris precibus velit ocyùs suo suffragari annutu. Neque his contentus, quatenus litteris majus pondus accederet, in fine sequentia verba manu propria adscripsit: *Itaque officiosissimè & amicissimè requiro banc meam petitionem & commendationem secundari; & id spero tantò celerius, quanto Vestra Eminentia major est Divina Gloriæ Promotor, & bujusmodi piorum & bono publico utilium Religiosorum Protector.* Hæc Epistola, tanti Principis Auctoritati sociata, satis valitura videbatur ad Archi-Episcopi animum emolliendum. Quid verò consecutum fuerit, cum juxta temporis seriem in annum sequentem inciderit, suò locò dabimus.

C A P U T XII.

Decimæ Redemptionis initia & progressus recensentur.

UT primùm, annò videlicet hujus sæculi decimò, P. Josephus a Jesu Maria captivorum Redemptor electus fuit, omnî studiò & sollicitudine augendis Redemptionis facultatibus incubuit, quatenus tantò plures captivos Christianos e tristissima Turcarum servitute eriperet. Modum hujus rei perficiendæ inquirenti aptissimus visus est piorum beneficentiam implorare. Statuit proinde diversas Germaniæ Provincias, & imprimis quidem vicinam Moraviam stipis corrogandæ causâ peragrarè: ut autem uberiores itineris sui fructus referret, diversas a diversis, nempe ab Augustissimo Cæsare, Nuncio Apostolico, aliisque Magnatibus commendatitias Litteras poposcit, iisque obtentis die tertia mensis Februarii annò millesimò septingentesimò undecimò cum Socio Nicolspurgum primam ad Austriæ confinia in Moravia civitatem concessit, eleemosynarum collectionem pro eliberandis captivis ibidem auspicaturus. Ipsum initium lætos spondebat successus. Ad alias proinde urbes & oppida digressus ubique singulari benevolentia exceptus fuit. Curiones Ecclesiarum aliique Concionatores ex ambonibus plenum Charitatis Institutum amplissimè dilaudavère, multisque rationibûs ostenderunt, opes non alias quæstuosius aut majore cum fructu posse impendi, quàm in opus adeò pium & salutare. Accendebantur auditores ad largas conferendas eleemosynas, e quibus tantum animarum lucrum scaturire animadvertabant. P. Redemptor cum Socio diebûs

Pet Moraviam & Silesiam pro Redemptione captivorum instituta eleemosynarum collectio.

Commendatur Redemptio a Sacerdotibus.

Uuuuuu a

Domi-

1713.

Dominicis & Festivis ad Ecclesiarum valvas stetit, & absolutis Divinis Officiis post Sacerdotum commendationes ab exeuntibus, & certatim largientibus non contemnendam stipem recepit. Subinde Magnatum aedes, Magistratus & Senatorum Collegia, nec non causarum Tribunalia adivit, liberali ubique manu adjutus; alibi civium domos ostiatim circumire, ac eleemosynas in Redemptionis subsidia corrogare pro flagranti suo zelo molestum nullatenus sibi duxit, dummodo piam peregrinationem suam tantò majore fructu consummaret. Sic quoque Silesiam obivit paria charitatis experitus officia, & post decem menses ultra tria florenorum millia laborum minimè poenitendo per Mercatorum & Trapezitarum litteras Redemptionis aulario intulit. Paucis autem ei, aut potius nullis expensis totum hoc iter stetit, cum ubique beneficos homines reperiret, qui Patrem cum Socio ad mensam liberaliter adhiberent & suppeditionis curribus de loco in locum alium deducerent. Ex eisdem Regionibus postquam Pater mense Decembris Viennam regressus fuisset, multas adhuc accepit eleemosynas, a diversis submissas, qui non satis se largitos fuisse crediderunt, nisi & absentem sua liberalitate prosequerentur.

Ad discessum
disponuntur
Res Redem-
ptionis.

II. Igitur ad initium anni praesentis millesimi septingentesimi decimi tertii benedicente Domino Redemptionis facultates ex collectis eleemosynis, censibus annuis & tertia conventualium reddituum parte, in eliberandos captivos separata, sic accreverunt, ut P. Redemptor non modicum captivorum numerum se redempturum consideret. In citeriorem Tartariam, quam Budziakensem vocant, animus erat proficisci: quamobrem usus opera Serenissimi Principis Eugenii Supremi Polemarchi Caesareorum Exercituum eundem suppliciter oravit, ut sibi pro adeunda Tartaria Salvi Conductus litteras per Fleisichmanum, Caesareum ad Portam Ottomanicam Residentem Ministrum, impetraret, easque sibi Viennam perferendas curaret. Serenissimus Princeps Eugenius Patris Redemptoris preces minimè est aspernatus, deditque confidit operam, ut Pater desideratas litteras quam celerrimè impetraret. Interea P. Redemptor, dum Turcici Imperatoris Salvum Conductum expectat, se in viam accinxit, rebusque suis prudenter dispositis alloquium Clementissimi nostri Caesaris CAROLI VI. expetivit, cui humiliter propositum suum aperuit, Litterasque poposcit tum ad Principes Valachiae, ac Moldaviae per quorum ditiones erat transeundum, tum ad Praefectos viarum, qui itinera omnino ob pestis formidinem adhuc obsidebant, ut sibi liber ubique transiretur concederetur. His obtentis, alias insuper a Consilio Reale accepit Patentes Litteras, quibus mandabatur Militaribus Praefectis, ut Patri quotiescunque opus haberet, suo auxilio praesto essent, & pro majore itineris securitate ei militarem custodiam ubique adjungerent.

Inferas occasio
in Transilvaniam profici-
endi.

III. Haec inter Excellentissimus D. Sigismundus Comes Korni ex Aulico Transilvaniae Cancellario ejusdem Provinciae Gubernator a Caesare renunciatur, qui dum ad iter se disponit, P. Redemptor tam opportunam securae protectionis occasionem minime neglexit.

negligendam ratus, nec litteras Salvi Conductus, quas etiamnum Constantinopoli expectabat, moratus, quod eas veredariorum operi sibi commodè in Transilvaniam submitti posse putaret, Excellentissimum Gubernatorem rogavit, ut sibi liceret cum Socio in ejus Comitatu in Transilvaniam proficisci. Gubernator hujusmodi Socios sibi magnopere gratulatus, cum quibus viarum tædia subinde spiritali colloquio lenire, & quotidiano Missæ Sacrificio pro singulari animæ suæ solatio recreari posset, P. Redemptoris precibus grater annuit. Indicta est igitur profectio in diem vigesimam quintam mensis Aprilis, quæ ut illuxit, P. Redemptor assumptò Socio Fratre Dionysio a S. Michaële circa horam secundam post meridiem Religiosæ Communitati nostræ pro more valedixit, imploratòque Divinò auxilio & Fratrum orationibus post horam ad Danubii ripam, ubi naves ad discessum paratæ consistebant, pervenit. Post duas horas ipse quoque Excellentissimus Gubernator adfuit, quem advenientem P. Redemptor officiosissimè salutavit. Vespere deinde circa horam quintam conscensis navibus a litore solverunt, & secundo flumine navigare coeperunt.

IV. Ingruente nocte validus ventus exortus Danubium in furias concitavit, ita ut naves ægrè ad Fischamundam ejus furori se subducerent. Hæc fluminis indignatio eis necessitatem imposuit ad meridiem usque sequentis diei in eodem loco hærendi. Pacati tandem ventorum insolentia ulterius profecti Altenburgum, quod Germanicum vocant, applicuerunt, & in ripa noctem ibidem transegerunt. Die vigesima septima mensis ejusdem post mediam noctem favorem auram nahti Posonium, primam Hungariæ civitatem, prætervehi sunt, quod pestifera lues, quæ ibi grassabatur, eos ab ingressu arceret. Sequenti die ad meridiem novus iterum turbo adversus navem confurrexit, eique exitium intentavit: quò periculò animadversò nautæ tota nervorum contentione navim ad ripam impulerunt, a qua dum aliquot passibus absunt, remigibus præpostera celeritate utentibus cuneus, cui remus adhærebat, rumpitur, remusque vi fluctuum abripitur, & in alveum lapsus vix manibus extrahitur. Ingravescente itaque periculò nautarum unus felici temeritate in vicinum litus transiit, & apprehensò fune vi navem ad se pertraxit: hunc Gubernator ob facti dexteritatem, magno sanè discrimini conjunctam, donò quodam remuneratus est. Post tres horas reparatis omnibus, cum ventus resedisset, prospero cursu Jaurinum navigarunt: Vigesima octavâ ejusdem ventus contrarius illos usque ad horam quintam post meridiem juxta litus hædere coëgit, eadem tamen die Comaromium attigerunt. P. Redemptor novæ domus nostræ videndæ desiderio incensus civitatem ingressus est, Frater verò Dionysius apud Gubernatorem in navi pernoctavit. Die sequenti Pater bene manè nostris comitantibus navim iterum subivit, provectusque Strigonium usque Salvi Conductus Litteras, quæ ibi examinari solent, ostendit, quibus inspectis omnes rursus iter continuarunt, & noctem Vicegradi egerunt.

Periculosa
viginti Danubii
noctis

1713.

Budam per-
veniunt, &
iter reliquum
per terram in-
stituunt.

V. Ad auroram inde moventes ultima mensis Aprilis circa horam nonam mane feliciore navigatione usi Budam pervenerunt. A Budensi Gubernatore omnibus humanitatis officiis excepti ad arcem diverterunt, ibique triduanò hospitio detenti inter se consultare coeperunt, num praeſtaret flumentaneo, an terrestri itinere reliquam viam absolvere? Tot pericula, quibus haecenus in Danubio conflictati fuerant, eis haud difficulter persuaſerant, ut postremum eligerent: ne tamen impedimentorum multitudine gravarentur, quosdam e numero famulorum Gubernator designavit, qui sarcinas Petri-Varadinum secundo flumine aveherent, easque deinde plaustris impositas in Transilvaniam deducerent. Budae verò conducti sunt aurigae, qui Debreczinium usque Superioris Hungariae civitatem Excellentissimum Gubernatorem, Religiosos nostros & aliquot famulos transportarent. His accesserunt quindecim milites armati, securitatis causâ in viam assumpti, in quorum comitatu tertia die Maji circa vesperam iter aggressi per vastam illam camporum planitiem ad fluvium Tibiscum intra biduum pervenerunt; cum verò fluvius iste ripas supergressus latè restagnaret, pons autem nullibi reperiretur, opus habuerunt vadi indagandi gratiâ aliquot milliarium circuitu uti: nunquam reperto trajectu, tandem accolae eis locum ostenderunt, ubi flumen facilius transmitti posset. Invocatò igitur Divini Numinis auxilio Excellentissimus Gubernator & P. Redemptor curru fluvium ingrediuntur, quem etiam satis adhuc feliciter superârunt, quamvis in medio alveo equi jam natâssent, & ipsi ad medium corpus undis fuissent immerſi: quos in alio curru secutus Frater Socius cum Pharmacopoeo Gubernatoris non eadem felicitate transmiſit; curru siquidem in medio fluminis everſo ipsi extremum periculum adierant, quod etiam fortassis non evaſiſſent, nisi robustissimus quisque de ripa fluctus infiliiſſet, & eis cum morte luctantibus opem tulisset.

Tibiscus cum
periculo tran-
ſiunt.

Adventus in
Transilvani-
am & honores
recepti,

VI. Debrecziniò digressi cum Transilvaniae confinia attigiſſent, obvios habuerunt Patres Societatis JESU e Claudiopolitano Collegio, qui Gubernatori felicem adventum gratulati sunt, & deinde nostris adjuncti Claudiopolim redierunt. Post modicum intervallum duodecim viri nobiles, a Provinciae Statibus Deputati, pretiosissimis ornati vestimentis, & in phaleratis equis sublimes Gubernatori occurrerunt, eundemque officiosissimè consalutârunt. Post istos in tribus essedis sex Claudiopolitani Senatores Gubernatorem veneraturi advenerunt; qui hoc honoris officio perfuncti Gubernatoris Comitatu accesserunt, & ut ejus ingressum Claudiopoli splendidiorē redderent, illum ad palatium usque distae urbis affectati sunt. Nostri a P. Rectore ad Collegium Societatis JESU invitati gratum ibidem habuerunt hospitium. Paulò post Gubernator sua praedia invisurus, postquam P. Redemptor debitas Gratiarum actiones pro receptis beneficiis ei persolviſſet, ad oppidum S. Benedicti perrexit, nostri verò Tordam concesserunt. Hic cum intellexiſſent, ipsum quoque Gubernatorem post modicum temporis intervallum affuturum, ejus adventum honoris gratiâ opperiri decre-

decreverunt. Quò allapsò eundem Albam Juliam usque, quæ hodie in novam formam redacta, novum quoque induit vocabulum, & ab Augustissimo nostro CAROLO VI. ejus Restauratore Alba Carolina nuncupatur, comitati sunt. Hic Gubernator a Steinvillio Supremo in Transilvania Militiæ Præfecto & belli-duce urbanissime fuit exceptus. Et ille quidem in hac urbe quorundam decidendorum negotiorum causâ aliquamdiu substitit: nostri verò pridie Kalendas Junii cum Reverendo P. Josepho Bardia Dominus Cibiniensis Societatis JESU Superiore Cibinium contendebant, quò etiam vesperi ejusdem diei pervenerunt. Quamvis autem urbis illius Magistratus nostris commodum hospitium assignaverit, ipsi tamen aliam domum, ab eodem Patre Superiore benevolentissime oblatam, e regione eorumdem Patrum Societatis JESU inhabitare maluerunt, ut Templo viciniore sacris eò commodius vacare possent.

VII. Tandem & ipse quoque Gubernator Cibinium pervenit, quem paulò post subsecutus est Steinvilleus, eidemque ad Kalendas Quintilis post longam meritorum ejus commemorationem & commendationem totius Transilvaniæ fasces tradidit, & ex Cæsaris mandato Daciæ Mediterraneæ Gubernatorem proclamavit, non sine ingenti Catholicorum omnium gratulatione, & heterodoxorum indignatione, qui sectæ suæ hominem in votis habuerant.

VIII. Occasione urbis Cibiniensis, ubi olim mirabili DEI dispositione, ut superius indicavimus, inventa fuerat CHRISTI Crucifixi Effigies frequenti nunc veneratione ac copiosis obtentorum gratiarum testimoniis in Viennensi Ordinis nostri Templo illustris, ad majorem prædictorum confirmationem operæ pretium duxi de eadem urbe quædam inferere: Cibinium itaque una ex insignioribus & elegantioribus urbibus, quas Saxones in Transilvania condiderunt, nomen habet a præterlabente amne Cibinio. Germanis tamen *Hermanstadtium* dicitur, idque propterea, quòd annò CHRISTI sextò supra millesimum Hermanus quidam Nobilis Norinbergensis, unus ex Palatinis Gisela Reginae, Sancti Regis Stephani conjugis, eodem in loco amœnam sibi villam ædificaverit. Hanc opinionem præter Historiographos confirmat etiam publicum urbis Sigillum, cujus peripheriæ hæc verba inculpta leguntur: SIGILLUM CIVIUM DE VILLA HERMANI. Temporum successu mœnibus & munimentis aucta caput extulit supra reliquas Transilvanici Principatus civitates. Edes omnes, quas habet plurimas ac structuræ magnificentia superbas, rubris imbricibus teguntur, unde & a Turcis *civitas rubra* dicitur. Bifariam dividitur per lapideos gradus, in Superiorem nimirum colli inædificatam & Inferiorem per vallem diffusam. Ex his prior nobilior reputatur, at secunda amœnior, utpotè cujus omnes ferè vicus ac plateæ rivulis perfunduntur. Visitur ibi Magnificum Templum, quod a S. Cruce nomen accepit, viginti quatuor aris aliquando nobile, sed post eliminatos, odio civium in Romanam Ecclesiam, Sacerdotes & Canonicos omni decore destitutum: prout est opinari, in eodem Sanctæ Crucis Templo Venerabilem

1713.

Alba Julia
nunc Caroli-
na.Transilvania
Gubernium
suscepit Co-
mes Korny.Cibiniensis Ci-
vitatæ descri-
ptio.Ecclesia S.
Crocis.

1713. CHRISTI Crucifixi Effigiem olim cultam fuisse, quæ nunc in Ecclesia nostri Viennensis Cœnobii postliminiò pristinam venerationem recuperavit. Hoc innuit P. Bombardus Societatis JESU, qui in Sedis Cibiniensis descriptione sic loquitur: *Crucifixi verò Salvatoris Imago primæ Religionis testimonium, quod terra in fossis plurimis annis latuerat, PP. Trinitariis Vienna degentibus transmissum est, ubi plurimis miraculis indices clarescit.* Pauca hæc ille, de quibus nos superius plura dedimus.

CHRISTI
Crucifixi Effigies.

Pater dñs fr-
stra expectat
Salvum Con-
ductum.

Elemosynas
colligit.

In Transylva-
nia Ordinem
admini petis.

Interpretem
sibi conducit.

In Valachiam
ibit.

IX. Verum ut cœptam narrationis seriem, quam paululum interrupimus, pertexamus, Cibinii P. Redemptor per sex fere hebdomadas substitit, Patrum Societatis JESU ibidem degentium liberali usus hospitalitate; quod grati posteris testatum cupimus. Interim, dum ab Ottomannica Porta Liberi com meatus in Tartariam litteras præstolatur, ne pretiosum tempus inutiliter tereret, a Magnatibus & urbis civibus aliquas pro eliberandis captivis elemosynas colligit. Insuper quamvis nullas haberet mandatorum instructiones ad Publica Principatus Comitia supplicem libellum detulit, quo Sacrum Ordinem nostrum in Transilvania domo, quâ stabiliri rogavit. Responsum est, hanc petitionem ad Summam Cæsaris Potestatem pertinere; nemo tamen Catholicorum huic proposito adversabatur: multi etiam nostri Ordinis amorem palam profitebantur, & urgebant, ut Pater a Clementissimo Cæsare hoc peteret, seque id obtenturum, non dubitaret. Porro cum Pater videret, desideratas Salvi Conductus litteras spe tardius advenire, statuit in Valachiam proficisci, ut illarum expeditionem e vicino apud Cæsarem Ministrum Constantinopolis urgeret: & ne quid jure desideraret, quod ad Redemptionem inchoandam necessarium esset, interpretem Sermonis Tartarici tempetivè conducere voluit. Degebat eo tempore Cibinii vir quidam Turcarum stirpe oriundus, sed Catholicæ fidei cum conjugis ac prolibus pridem per Baptismum initiatus, qui bellicarum machinarum curam gerebat, & non minus ab opibus & bonis fortunæ, quàm a vitæ probitate commendabatur. Hunc P. Redemptor ab Excellentissimo Steinvillio Generali Transilvaniæ armorum Præfecto, sub cujus clientela ille militabat, expetitis obtinuitque. Rebus itaque omnibus ad iter obeundum instructus Excellentissimis Transilvaniæ Moderatoribus pro receptis beneficiis & Patribus Societatis pro hospitalitate amplissimas gratias persolvit. Steinvilleus verò, ut veteres favores novis cumulare, Patri commendatitias Litteras ad Stephanopolitanum militiæ Præfectum, & ad ipsum Valachiæ Principem tradidit, quibus munitus die undecima Julii cum Socio & interprete Stephanopolim, sive Coronam, limitaneum Transilvaniæ Præsidium, iter auspicatur subsidiariis equis & militibus ad itineris securitatem stipatus. Post quadriduum Coronam feliciter tenuerunt non sine mutua cunctorum gratulatione, quod viam silvis impeditissimam, & idcirco latronum grassationibus valde obnoxiam salvi & incolumes peragrassent: nec vanum fuisse eorum metum docebant inhumata hominum corpora, quæ, ut Frater Socius in suo hodæporico annotatum reli-

reliquit, per silvam passim sparsa horrido suo aspectu prædonum immanitatem luculentissimè testabantur. 1713.

X. Coronæ, postquam Steinvillæ litteras Præfecto exhibuissent, omni officiorum genere exculti ad reliquum iter se comparaverunt, assumptisque secum sex militibus desultoriis in Valachiam profecti fuerunt. Vix viam ingressis densissima iterum silva occurrit, quam illos tranire rursus oportebat; situs enim illius regionis creberrimis silvis impeditur, & pro grandi viatorum incommodo aut in altissimos montes attollitur, aut in confragosas rupes asperatur; sanè via hæc per montes erat adeò scrupea, ut currus etiam vacuus non aliter quàm adminiculò quatuor hominum protrudi potuerit, imò & subinde funibus per trochleas attrahi debuerit. Descensus ibidem per rupes ob præcipitia haud minùs difficilis, illos aliquando ab hora tertia post mediam noctem usque ad eandem horam tertiam post meridiem in perpetuo asperimòque itinere fatigavit, donec tandem ad crucem lapideam pervenissent, quæ in Transilvaniæ confiniis erecta Cæsareas, Turcicasque ditiones determinat. Indè Valachiam ingressi mitissimum nacti sunt iter, & post biduum die videlicet quinta & vigesima Julii in sacra luce S. Jacobi Apostoli Tergovistum, præcipuam Valachicæ civitatem, attigerunt, apud Patres Ordinis Minorum S. Francisci gratò hospitio excepti. Equidem Princeps Valachicæ eo tempore Bukaresti degebat, sed quòd jam priùs de nostrorum adventu certior factus fuisset, currus & equos paratos destinaverat, qui nostros Bukarestum ad se deveharent: hinc Tergovisti non diu admodum morati die trigesima Julii Principem secuti fuerunt, & duorum dierum itinere per amœnissimam planitiem in ipsis Augusti Kalendis manè Bukarestum venientes P. Gabrielem, Ordinis Minorum Observantium, veterem amicum salutavere, & in paupertina ejus domo, quam incolebat, diverterunt.

Continuatio
itineris.

Iter difficile.

Cruz ad Valachiam
Confinitia denotat.

Tergovistò
Bukarestum
sequuntur
Principem

C A P U T XIII.

In Valachia Redemptionis negotium ad vota non succedit.

I. QUò propiorem P. Redemptor se inchoandæ Redemptioni esse crediderat, eò longius se abesse animadvertit; nam publicæ fidei litteras, quas jam mense Aprili Viennæ expectaverat, mense Augusto in Valachia necdum impetrare potuit. Sperabat tamen ob viciniam Aulæ Turcicæ, quæ bello Moscovitico intenta Adrianopoli ad tempus sedem fixerat, se Valachici Principis operâ cupitum Salvum Conductum faciliùs obtenturum. In hunc finem Principis alloquium expetivit, ut ei adventûs sui causam insinuaret. Quartâ igitur Augusti per Petrum Grienerum, Principi ab Arcanis Epistolis, P. Redemptor in Aulam vocatus comparuit, & in conclave Principis benignè admissus magnæ reverentiæ testificatione Augustissimi Cæsaris Litteras Principi tradidit, quas ille non minore veneratione suscepit, ac disertissimis verborum

Pater Principis
obtinere al-
loquium.

Litteras ad-
dem tradit.

Yyyyyy

expres-

1745

Dilectum
Pater in
gallia.

et vultum.

expressionibus affectum testatus est, quem perpetuo erga Augustissimam Austriacam Domum in corde se ferere dicebat. Tunc opemque Principis pro exequendo Redemptionis negotio imploravit, eundemque enixius obsecravit, ut Salvi Conductus litteras, quas hactenus nequidquam sollicitaverat, sua auctoritate, ac industria sibi affereret, & impetraret. Sed cum hæc materia tunc consilio præhabito declaraturum, quid sibi salubrius esse videretur: dies assignavit ex aula suppeditanda victualia. Post aliquot dies Princeps P. Redemptorem ad se evocatum singulari dignatione sibi affidere jussit, & familiari sermone indicavit, tempus nunc valde im-
portunum incidisse, quo ne cogitare quidem de itinere longiore liceret, atque adeo in præsentibus rerum circumstantiis ne unicum quidem captivum redimi posse; hoc namque bello cum Russis flagrantem Tartaros omnia pervagari, vias obsidere, obvia quæque diripere tam effreni prædandi licentiâ, ut villæ passim, vicique in Moldavia incolis destituantur, qui in abditissimis nemora proci-
pi in lucro ponerent, si vitam & libertatem salvam retinerent: ne discrimina hæc imminutum iri, donec ingruente hyeme Tartar domos suas repetant, se autem committere non posse, ut Patrem temere tot præsentibus periculis exponi sineret; quamvis enim ab Ottomanica Porta Salvi Conductus litteras secum ferret, & exhiberet, nihilcertè in eis apud ferocissimam gentem prædii re-
perturum; odio nunc apud Tartaros laborare non solum externos, verum etiam hujus regionis incolas ob fidei cum Moscovitis communionem. Perpenderet præterea, minorem nunc de facultatibus quam de vitæ jactura sollicitudinem esse faciendam; quod si martirium appeteret, sciret, rem ingloriam fore, & temeritati proximam, vitam & sanguinem absque rationabili causâ tam inconsultè prodigere. Porro licet Pater hoc tempore reapse in Tartaria versaretur, cogitaret, qualem nunc Redemptio successum esset habitura heris peregrè agentibus (omnibus enim, quodque arma ferre poterant, sub poena capitis injunctum fuit exercitum sequi) Quid demum? nulla vendibilia reperirentur mancipia; quod enim cum abiente potest esse tractatus emptionis? Ne igitur ste-
& operam perderet, Princeps monebat, ut secum in Valachiam transper remaneret, donec invincibilia hæc obstacula de modo tollerentur, quod brevi futurum afferebat.

Pater ager
Salvum Con-
ductum.

II. Hæc Principis responsio & Redemptionis comperendatio hand vulgariter Patris animum perculere: cedendum tamen erat tempori & rationibus plusquam certis, subsistendumque in Valachia, donec Tartarorum, Turcarumque morus deservirent. Ne tamen nihil interim ageret, iteratis vicibus de suo in Valachiam adventu Cæsaris Ministrum, Adrianopoli agentem, per litteras edocuit, simulque eundem instantissime rogavit, ut Salvum Conductum in Tartariam, ante multos menses per Serenissimum Principem Eugenium commendatum, quantocius impetrare conareretur.

ne tantoperè desiderata captivorum Christianorum **Redemptio** longiore mora frustraretur, rem eam grandis apud **DEUM** meriti futuram, eique insignem commendationem apud **Eugenium Principem** conciliaturam. Post modicum tempus **Valachie Regulus** Tergovistum reversurus **P. Redemptori** significavit, ut, si cum **Fratre Socio & Interprete** se sequi placeret, currum & equos ad eorum obsequium paratos conscenderet, iisque pro arbitrio uteretur. His Principis monitis ut **Pater** morem gereret, die undecima ejusdem mensis Augusti cum suis Tergovistum pariter concessit, ibidemque ad **Patres Ordinis Minorum S. Francisci** divertit, & benigne receptus fuit: Optimis tamen viris illis **Pater** diu molestus esse noluit, ne beneficiis per diuturnam moram abuteretur: itaque vicinam domum, quæ ad eorundem Cœnobium pertinebat, pacto in singulos menses pretiò conduxit, victus autem ex **Aula Principis** liberaliter suppeditabatur. Hæserat ibi **Pater** cum suis ultra tres menses magnò sanè fastidiò suò & morarum tædiò, quòd auspiciandæ **Redemptioni** avidissimè inhiaret. Tandem præter spem suam a **Cæsaris Ministro** **Adrianopoli** litteras accepit, quæ significabatur, nulli se hætenus industria ac labori peperisse ad impetrandam **Patri** in scriptis licentiam **Tartariam** adeundi, nihil tamen propter **Turcarum** suspiciones effici potuisse; ideòque suadebat **P. Redemptori**, ut sub **Valachici** veltitùs schemate aliis ejusdem gentis mercatoribus junctus **Adrianopolim** penetraret, fore, ut ipso præsentè **Salvi Conductùs** litteræ faciliùs impetrentur. Verùm id consilium sagaci **Patri** parùm tutum videbatur, verito nimirum, & justè quidem, ne conceptis suspicionibus fomitem & ignem adderet, ac majoribùs, quibùs se inter **Barbaros** difficulter expediret, periculis indueret. Rescripsit igitur, ut instantiùsurgeret negotium ex ea præsertim ratione, quòd vi sacrarum cum **Nostro Imperatore** ad **Carlovicium** initarum pacis capitulationum **Turcæ** liberum nobis ingressum ad redimendos captivos nullo jure possint denegare: moneret proinde illos, ad stipulatæ pacis tabulas oculos reflectere, nos non aliunde quàm ex **Aula Cæsareæ** **Majestatis**, nec ob aliam causam venire, quàm ut ejusdem **Cæsareæ** **Majestatis** subditos rationabili pretiò redimeremus, quod utrinque conventum, pactum & armistitii legibus insertum **Turcæ** inficiari nequirent.

III. Ad has **Patris** litteras **Cæsareus Minister** apud **Portam Ottomannicam** iterum **Salvum Conductum** acriùs cœpit urgere; disertèque addidit, eum non in alium finem postulari, quàm ut paratò lytrò captivi e **Cæsareis** ditionibus in libertatem vindicentur. Id **Carlovicensis** **Pacificationis** tabulæ inter utrumque Imperium sancitum fuisse, huic se opponere, idem fore ac publicam pacem ex parte **Imperatoris Romani** sacrosanctè hætenus observatam violare. Hæc propositio **Turcarum** tandem duritiem perfregit, eosque impulit, ut continuò litteras petitas solito more expedirent, quibus **P. Redemptori** potestatem fecerunt cum **Socio** & uno famulo ob solos tamen captivos redimendos **Tartariam** ingredi, omnibus **Turcici Sceptri** subditis severissimè interdicientes, ne

X y y y y y a

quis-

1713.

Principem sequitur Tergovistum.

Domum ibidem sibi conducit.

Litteræ Cæsarei Ministri difficultates proponunt circa Salvum Conductum.

Respondetur litteris.

Salvi Conductus litteræ obinentur.

1713. quisquam auderet Patri in itu & reditu impedimentum obicere, aut aliud quodcunque negotium facessere, quòd hæc ita inter utramque partem, Cæsarem videlicet, & Portam Ottomannicam, per solemnem pacificationem decisa fuissent. Imperium hoc esse Regium Achmeti Sultani, cui omnes obediant &c. Delatæ sunt hæc Litteræ Tergovistum ad diem decimam Novembris, quibus acceptis P. Redemptor confestim accessit Principem, & quid tandem profecisset, lætus recensuit: Addidit præterea, sibi quidem contutum esse, Bessarabiam adire, sed cum Tartari nunc e bello redoces vias omnes latè replerent, atque adeò ante finem sequentis mensis spes nulla tuti itineris affulgeret, decrevisse se, ut tempus in lucrum converteret, Byzantium prius proficisci, ibidemque captivis Christianis, maximè verò remigibus ad transtra damnatis, quorum sors esset omnium longè miserrima, Redemptionis beneficium impertiri: Quamvis autem Princeps ab hoc Patris consilio multum abhorreret, ille tamen in sua opinione obfirmatus constanter in hoc proposito perstitit, seque ad iter Constantinopolitanum accinxit.

Pater Constantinopolim ire destitit.

C A P U T XIV.

Prosperi Redemptionis successus Constantinopoli, & ærumnosus in Valachiam reditus.

Ite Constantinopolim suspicatur.

Principi gratias respondit.

I. **V**alachiæ Princeps sub idem tempus decreverat Virum Nobilem (Bojarinum vocant) Legati nomine Constantinopolim mittere, ubi mense Decembris Turcarum Sultanus relictæ Adrianopoli affuturus nunciabatur. Pater itaque cum Socio & Interprete, Valachicis indutus vestimentis, Legato se viæ comitem adjunxit. Appropinquante tandem profectionis die, quæ erat decima septima Novembris, P. Redemptor beneficentissimo Principi pro omnibus ab eo hætenus perceptis favoribus prolixas gratias persolvit, promisitque, se confectò negotiò, cujus causâ Constantinopolim nunc accederet, Tergovistum rediturum, ac deinde in Tartariam pro bono captivorum excursurum. Dimissi inter suas apprecationes recta Bukarestum proficiscuntur, ubi die vigesima ejusdem mensis Novembris in Festo Sancti Patris nostri FELICIS VALESII P. Redemptor summò manè missæ Sacrificium celebravit, & inde viam cum Legato prosecutus post duos dies ad Istrum Valachiæ limitem pervenit, quem tamen fluvium propter validam ventum non nisi sequenti die trajicere potuerunt. Bulgariam ingressis Turcici Præfecti occurrerunt, & res omnes eorum accuratè discusserunt, quibus nostri, antequam interpellarentur, Liberi transitus Litteras exhibuerunt. Turcis satis erat Magni Sultani Signum inspexisse, ut omnes quoquò liberet, ab eo finerent, quamvis earum literarum virtute nostris non trans Istrum Constantinopolim, sed in Tartariam citeriorem liber transitus concederetur. Hæc Barbarorum oscitantia sive incuria alteri quoque profuit; nam eadem hac occasione quidam Societatis JESU

Sacerdos S. J. nostri Salvæ Constantiæ nuntio missus.

Sacer-

Sacerdos, e Polonia cum Famulo & tribus equis in Persiam Evangelii prædicandi gratiâ profecturus, simul advenerat, qui cum nullas Salvi Conductûs aut liberi transitûs litteras secum attulisset, nostrorum societati accessit, ac sub nostris Litteris, quas Turcæ, ut dictum manet, legere neglexerant, observatus transivit. Hoc obice superato nullum amplius Constantinopolim usque itineris fenserunt impedimentum, ad quam illi urbem die sexta Decembris feliciter pervenerunt, & Valachici Principis Palatium ingressi aliquot diebus inter non pauca incommoda ibidem subsisterunt.

1713.

II. Ut primùm Reverendus P. Jacobus Cæchodus Societatis JESU Sacerdos & Missionarius de adventu P. Redemptoris nunciū accepit, beneficiō cimbæ Galatâ, ubi tunc degebat, ad nostros transfretavit, eosdēque officiosissime salutavit. Magnum ex ejus colloquio Pater Redemptor solatium conceperat, quod audiret, spem affulgere Redemptionem feliciter perficiendi, & intelligeret, Cæsareum Ministrum propediēm Constantinopolim affuturum; nec enim dubitabat se commodius apud eundem hospitium reperturum. Ne autem intercā tempus ei absque fructu elabere-tur, aliquot captivos redemit, illisque certam in singulos dies pecuniam, quā sibi victum compararent, assignavit. Ad diem primam & vigesimam ejusdem mensis Decembris Cæsareus Minister Constantinopolim attigit, quem nostri e vestigio convenientes ei debita observantiâ felicem adventum sunt gratulati. Sermone deinde ad Redemptionem captivorum converso inter cætera significarunt, sibi & Redemptioni multis de causis permolestum & incommodum esse in Principis Valachiæ Palatio diutius morari. His auditis Cæsareus Minister eis in suo Palatio non tantum hospitium concessit, sed etiam ad quotidianum mensam liberaliter invitavit, quā sanè gratiâ nostris tunc temporis nihil optatius accidere potuisset. Transvectis igitur per alveum sarcinis commodiorem in Perensi civitate subierunt habitationem, ubi rebus suis & negotiis accuratius vacare potuerunt.

Constantino-
poli bona spes
Redemptio-
nis.Apud Cæsa-
reum Minis-
trum obla-
tione nostræ
hospitium.

III. Hæc inter molimina anno præsentē in circulum revoluto successit annus CHRISTI millesimus septingentesimus decimus quartus, sub cujus statim principio Pater Redemptioni captivo-
rum intentus maxima quotidie sollicitudine ad maris litora procur-
rit captivos indagaturus, quos invida fors a Cæsareis ditionibus ab-
stractus ad transtra damnaverat. Reperit ibi complures ex omni-
bus ferè Europæ nationibus. Miserabile spectaculum! videres
isthic calamitosos homines catenis vinctos, centonibus & lacer-
nulis velatos, macie confectos, sole adustos, larvis denique quàm
hominibus similiores, quibus ater, durusque panis, & dimensum
corrupti casei quotidianum victum præbebat; fabas enim gran-
diores, licet insipidas, si interdum nanciscerentur, aut orizam in bel-
lariis habebant. Lectus eis nuda & angusta tabula erat, ut ne quie-
tem molestiarum expertem haberent. Hi itaque, ut P. Redemptorem
conspexerunt, moestissima simul vociferatione ac luctifono clamo-
re, quò faxea etiam pectora ad commiserationem emollivissent,
libertatem deposcebant. P. Redemptor cui integrum non erat

1714.

Captivi in ur-
ribus omni-
um miserabi-
li.

Zzzzzz

om.

1714.

Pater eis eleemo-
synas di-
stribuit.

omnes a tristissima servitute eximere, omnes tamen bono animo esse iussit, spoponditque, se operam daturum, ut, quotquot possibi-
le foret, in libertatem assererentur. Interim, quò ærumnas possibi-
fortius perferrent, & aliquò solatiò recrearentur, eleemosynas suas
ter eos viritim distribuit. Quocunque autem Pater iret, vel re-
feri Christiani captivi, servitutis ærumnas & animæ suæ pericula
deplorantes, ac summis precibus redemptionem efflagitantes.
Conventum est de quorundam lytris, & hi confestim liberi eva-
serunt. At plerique Turcarum sua mancipia distrahere renue-
bant; imò & auditus est, qui diceret, malle se captivam, quam re-
nere, mulierem in centum dissecare frustra, quam nostris diven-
dere.

19. a triremi-
bus redempti.

IV. Domus ampla censu conductâ fuit, in qua redempti ex-
ciperentur, & constitutâ in singulos dies annonâ alerentur. Tan-
dem post frequentem negotiationem, & creberrimos ad maris lito-
ra cursus & recursus septendecim duntaxat viri, a triremibus pe-
tuerunt eliberari; nam decimus octavus non Constantinopoli, sed
in quadam navi ad Danubium nostrorum largitate remum cum
pileo permutavit. Apud alios navarchos Turcicos Pater crudam
repulsam tulit, & si in ferociosiores incidisset, etiam violenter retro-
sus, rejectusque fuit; mansuetiores autem illi fuerant, qui pro
captivis pretium enorme indicabant, quò innuerent, sua man-
cipia venalia non esse. Mulieres duas ab aliis Turcis emit, quibus
subinde accesserunt viri quatuor pretiò pariter in libertatem asser-
ti. Liberæ tres aliæ mulieres Redemptionis beneficio cæteros in
patriam comitari desiderabant, & voti compotes effectæ redem-
ptorum catervæ se adjunxerunt. Morabatur sub idem tempus
Constantinopolî Vir Nobilis, nomen ei Pauli Galimberti, natus
Mediolani, ætatis annorum septem & viginti ex Legione Pro-
Regis Majoricensis Subcenturio. Hic a Mauris interceptus Alge-
rium in captivitatem abstractus fuit, sed occasionem nactus clancu-
lum evadendi, insalutatò herò suò Byzantium navigavit. Eò dela-
tus apud Cæsareum Ministrum asylum invenit, & cum effusim
discuperet patrias oras revivere, petiit & impetravit, ut sibi cum
redemptis in Austriam proficisci liceret. Duo igitur & triginta
numerò redempti computabantur, qui Constantinopoli in unum
agmen fuerant congregati; plures enim, quidquid etiam bonus
Pater conaretur, obtineri nequibant; unde redire cum iisdem
quantocyùs properavit, ut aliorum in Tartaria redemptioni pro-
spiceret.

In omnibus
23. Constan-
tinopoli
eliberati.

Ad reditum
in Moldaviam
disponunt
omnia.

Cæsarei Mini-
stri beneficia.

V. Constantinopolî itaque discessurus septem aurigas cum
totidem curribus mercede conduxit, quibûs redempti & reliqua
impedimenta Bukarestum deveherentur. Cæsaris Minister P. Re-
demptori, Fratri Socio, & D. Galimberto singulos equos in viâ
subsidiûm donavit; Galimberto insuper pretiosam vestem, quæ
Nobilem deceret Virum, addidit. Præterea Janizarum de sua cu-
stodia, hominem notæ fidelitatis & viarum scientissimum pro iti-
neris ductore assignavit, atque sic tandem die duodecima Februarii
post

post grates Cæsareo Ministro pro receptis beneficiis persolutas 1714.
 P. Redemptor cum toto suo comitatu & redemptorum cæterva
 iter in Valachiam auspicatus fuit.

VI. Hoc iter non usquequaque eis e voto cessit; nam præter
 alia multa incommoda, quæ regiones illæ passim secum ferunt,
 die decima quinta ejusdem mensis, cum vix biduum in itinere exegis-
 sent, sive ductoris negligentia, sive aurigarum incuria, sed vel maxi-
 mè ob eorundem continuam temulentiam longius a via aberrarunt,
 non nisi vigesima tertiâ ejusdem mensis in rectum tramitem reducti,
 quo errore magnum temporis ac sumptuum fecerunt dispendium.
 Hæc tamen adhuc satis tolerabilia videri poterant, si illis confe-
 rantur, quæ secuta sunt; eadem siquidem luce post meridiem in
 oppidum Czalikava delati, cum dies nondum in vesperam decli-
 nasset, atque adeò aliquot adhuc milliaria, priusquam nox ingru-
 ret, facili negotio emetiri potuissent, Janizarus viæ ductor, ab iti-
 neris erroribus lassitudinem causatus, ultra progredi noluit, &
 quamvis rogaretur, obfirmatô animô in hoc oppido pernoctare
 decrevit. Necessè fuit duræ cervicis homini parere. Ingrediun-
 tur hospitium ea nocte, ut opinabantur, commodius quieturi,
 sed omnia alia evenerunt, ut mox dicetur: Solvunt equos, ad sta-
 bulum ducunt, quod propè idem hospitium ex virgultis arundi-
 nibusque contextum pro illius regionis more consurgebat. Cur-
 rus exonerabantur, arca, in qua Salvi Conductus testimonium, &
 reliquæ Redemptionis facultates asservabantur, in cubiculum sub-
 ducitur, juxta quam P. Redemptor sibi lectulum humi stravit, ut
 insidias, quas sæpe barbaræ gentis avaritia Christianorum opibus
 frueretur, tempestivè observaret, ac eluderet. Redemptis in
 alia domo hospitium assignatur: Omnia rectè disposita videban-
 tur, & securam noctis quietem pollicebantur: Sed ut sunt dubiæ,
 incertæque semper humanarum rerum vicissitudines, circa mediam
 noctem, cum omnes altus sopor teneret, in proximo, de quo di-
 ximus, stabulo magnum exortum est incendium. Hoc primitus
 quædam redemptarum mulierum animadvertit, visoque periculô
 actutum ad hospitium P. Redemptoris cucurrit, fores pulsavit, tre-
 pidæque voce imminens periculum nunciavit. Pater de somno
 expergefactus, flammis undique collucentibus, Fratrem Socium
 proximè dormientem excitat, omnique celeritate arca & quædam
 alia utensilia in agrum vicinum ad securitatem deferuntur, voca-
 tisque ad restinguendum incendium redemptis, nostri rebus suis
 custodiendis assident. Conflagravit stabulum, atque cum stabulo
 nostri perinde, ac aurigarum equi concremati sunt; Domuncula
 tamen salvâ permansit, quæ P. Redemptori ea nocte hospitium
 præbuerat. Causam huic incendio dedit aurigarum ebrietas; ii
 partim Græci erant, partim Turcæ, de quibus Augerius Busbe-
 quius elegans rerum Turcicarum Scriptor ait: *Vini dulcedine ille-
 ti, cujus, quò minorem habent copiam, eò sunt avidiores, eoque largius
 se ingurgitant, ubi semel contigerit habere.* Et paulò inferius hæc
 habet: *Vini potus Turcis magno crimini datur, præsertim ætate pro-
 vectioribus: juniores enim majore veniæ & excusationis spe peccare*

Itineris erro-
res.

Incendium
cum gravi
damno.

De Turcarum
ebrietate.

Busbequius
Epist. 1. de re-
bus Turcicis.

1714.
Ridiculæ opi-
niones.

consueverunt. Cum verò non minores pœnas post banc vitam sibi paya-
tas arbitrentur, si vinum minimum biberint, quàm si plurimum, ubi se-
missa, peccent impunè, ebrietatèque in lucro ponant. Hujusmodi illi
circà vini potum habent opiniones, & his etiam absurdiores. Vidi senem
quemdam Constantinopoli, qui, cum calicem sumpsisset in manum, ut hi-
beret, magnos prius clamores edebat; rogati a nobis amici, cur ita face-
reciperet in aliquem corporis angulum, aut prorsus emigraret, ne res se-
ret ejus delicti, quod ipse erat commissurus, nec vino, quod infusum
erat, pollueretur. Hæc Busbequius.

Dies sequitur
calamitosus.

VII. Sed ut eò se referat, unde modicum digressa est, narra-
tio, post ferale hoc incendium & illam miserrimam noctem nihil
melior illuxit dies; P. Redemptor omnibûs equis destitutus, quò
se verteret, ignorabat. Aurigæ inconditis lamentis replebant æthe-
ra, quorum alii damnum deplorabant, alii equorum suorum vir-
tutes & præstantiam exaggeratissimâs laudibûs in cœlum effere-
bant, eorûque bustis parentabant, nemo autem de aliis subli-
tuendis, quod opus erat, sollicitudinem habuit. Pater quocun-
que pretiò alios equos comparare nitebatur, nullibi tamen vena-
les reperiebat, imò ne pro mercede quidem locandos: inventi ta-
men sunt bubali, quorum terra illa magnam copiam nutrit. Hi
adducti, plaustrisque injuncti Patrem in proposito confirmârunt,
adhuc eadem die ex hoc infausito oppido emigrandi. Sed accur-
runt fustibûs armati undique Turcæ, nostros circumstant, & in-
terminando Patrem sistere jubent, donec loci dominus cum No-
tario adveniat, & in auctorem incendii inquirat. Interim P. Re-
demptor cum suis omnibus sub arcta custodia detinetur. Post
duos tandem dies adfuerunt delegati Judices. Inquiritur in aucto-
rem incendii. Nemo hujus culpæ reus haberi voluit: luce autem
meridiana clariùs constabat, Turcicos aurigas suorum equorum
majorem curam agere debuisse, qui unicè huic conflagrationi cau-
sam dederant. Nostrorum innocentia adeò elucescebat, ut nemo
eos hujus criminis insimulare justè auderet. Dum sic friget judi-
cium, callidi Turcæ Patrem alio nomine in judicium vocant, & ob
exustos in ejus servitio equos alios sibi emi postulant; neque se-
gniùs ipsa quoque vidua, cujus erat stabulum, damni compensa-
tionem ab eodem Patre exigebat. Hic verò in aliena regione,
& in medio nationis pravæ, ut novis jurgiis viam incideret, quo-
rum inimici erant judices futuri, viduæ quatuor aureis pro stabu-
lo satisfecit, aurigis septem equos se empturum promisit, atque hoc
pactò dirempta est lis. Curribus partim bubalos, partim equos, quos
nancisci poterat, jungendos mercede conduxit, & ex oppido tot ca-
lamitatum feraci protinus excessit.

Pater damna
refarcire cogi-
tur.

Reliqua via
item misera.

VIII. Bubalus animal est tardigradum, constanter licèt, len-
tè tamen movetur, ideòque modicum progrediebantur: Superve-
nit alia morarum causa, dum aurigæ de pago in pagum discurrunt
equos venales requirentes, Turcæ præsertim qui, ut erant omnium
bipedum nequissimi, pro strigosis, & vetulis suis equis in nuperno
mecen-

incendio concrematis eligeant sibi juvenes, robustos, indomitòs-
que, ac de pretio conveniebant, prout ipsis placebat, relicta Patri
necessitate illud ex asse solvendi, nì majoribus se vellet implicare
molestiis. Curribus juncti equi freno non assueti, sternaces, cal-
citrosi & refractarii, cum nemo vehiculum absque manifesto vitæ
periculo insidere posset, eis necessitatem imposuerunt iter pedi-
bùs continuandi. Fuit hæc sanè calamitosa profectio, in qua mi-
seris viatoribus ferreâ opus erat patientiâ. Ad Istrum delati rur-
sus pro singulis redemptis in trajectu aureum nummum publica-
nis pendere cogebantur. Tandem die quarta mensis Martii læti
Bukarestum tenuerunt, gratias persolventes Numini, quòd de-
mum vexationes Turcicorum aurigarum, quamvis non sinè gran-
di damno, suo evasisent.

1714.

C A P U T XV.

*Altera Redemptionis pars in Tartariam dirigitur,
ejusdem varii successus & finis.*

I. **P.** Redemptor, postquam Bukarestum pervenisset, salutato
P. Gabriele ex Ordine Minorum, ab eodem comiter in
ipsum angusto tuguriolo exceptus fuit. Pro redemptis Pater vici-
nam domum mercede conduxerat eo fine, ut se absente a Religio-
so viro spirituale caperent solatium, & occasionem haberent Missæ
Sacrificiò assistendi. Præterea apud Petrum Grienerum, Principi
a Latinis epistolis virum prudentem & nostris vetere amicitia jun-
ctum, pecuniam deposuit, ut exinde singulis quotidie necessarium
victum subministraret. Accidit eo tempore, dum P. Redemptor
cum Fratre Socio apud modò laudatum P. Gabrielem Cœnulæ
assidet, ut præter morem æris campani sonus audiretur. Stupenti-
bùs illis & vehementer admirantibus insolitæ rei novitatem nun-
ciatur incendium exortum fuisse: illico relicta mensa foras pro-
rumpunt omnes, ut viderent, quemnam locum ignis invasisset.
Foras egressi conspexerunt palatium Principis, qui ea nocte adven-
turus sperabatur, flammis obsessum totos ignium globos in altum
eructare. Hæc illi dum mœstis oculis intuentur, P. Gabriel ad P.
Redemptorem conversus inquit: *malum omen pro nostro Principe.*
Vaticinium in his verbis fuisse tragicus Principis casus altero sta-
tim mense probavit, ut proximo capite memorabitur.

Acta Bucka-
restii.Redemptis
Hospitium
disponit & pe-
cuniam pro
sustentatione
relinquit.Incendium in
palatio Prin-
cipis in omen
sinistrum ac-
cipitur.

II. Sequentie die ab adventu Principis Pater ad alloquium ejus
admissus exposuit Constantinopolitanæ Redemptionis successus; ad-
didit præterea, sibi nunc decretum in ipso veris limine Tartariam
adire, ut, cum hoc tempore tam regionis indigenæ, quàm captivi
eorum domi etiamnum hæreere soleant, quotquot posset, a tri-
stissimo servitutis jugo liberaret: rogavit autem Principem, ut
redemptos recenter Constantinopoli adductos in suam interea pro-
tectionem recipere dignaretur, donec ipse cum cæteris, in Tar-
taria redimendis, Bukarestum reverteretur, & utrumque agmen
in patriam unà reduceret: mille verò aureos, quos tunc Principi

Alloquium
Principis.

Aaaaaa

trade-

1714.
rex, altero
Principi va-
dit mittendus
in Tartariam

Principis re-
sponsum.

Pater in Tar-
tariam proli-
ciscitur.

Itinerarium
per Valachiam

Focflami ho-
spitio a Turcis
expelluntur.

tradebat, fidei manibus committeret, eosque sibi prout necessitas postulare, aut in Tartariam submitteret, aut in adventum suum re-
servaret, quibus usus esset suis in reditu ad patriam sustentandis. Ad
haec Princeps Patri prosperos gratulatus est Redemptionis successus. Ad
eumque laudavit, quod in Valachiam, prout in suo discessu pro-
miserat, denuo reveritus fuisset: spopondit autem se promptissi-
mum semper futurum ad tam praecellentis charitatis opus omni
favore & auxilio promovendum, jussitque de submittenda pecu-
nia sibi tantum, quod melius visum fuerit, significare, pollicetur,
se se operam, daturum, ut neque fidelitatem in ea custodienda,
neque industriam in ea transmittenda desideraret. Alacriter qui-
tur coeptis suis insisteret, Numen semper pios conatus adjuvare.
His dictis faustas inter comprecationes a se invicem dirempti se-
cesserunt, nunquam amplius in hac vita mortali se mutuo visuri,
quod utrique tamen ignotum erat.

III. Rebus in hunc modum dispositis Pater die octava eius-
dem mensis Martii post meridiem quatuor militibus stipatus cum
Fratre Socio & interprete, cujus haecenus fidelitatem, solertiam,
& laudandam operam bene multis argumentis compertam habuerat,
Jassium ad Moldavorum Principis Regiam iter instituit. In
hoc ille primam noctem *Gietze*, (vicus est Valachiae) satis com-
modè exegit. Sequenti luce post quatuor itineris horas angustum
quidem sed profundum flumen transeuntes in pagum *Slaviam* per-
venerunt, indeque moventes circa noctem *Bussere* oppidum at-
gerunt. Altera die fluvium, ubi Pater Antecessor ante aliquot an-
nos cum tot gravibus periculis conflictatus fuerat, ut memoravi-
mus, magno licet metu feliciter tamen transmiserunt. Nocturnum
oppido *Ribnik* hospitium acceperunt. Undecima tandem Martii
ingruente Vespera Focflamum insignem & postremam Valachiae
civitatem ingressi sunt. Hanc urbem *Pudna* fluvius alluit, in cu-
jus ulteriore litore Moldavorum jurisdictio incipit: unde etiam li-
mitaneus ejus gentis Praefectus constanter ibi residet, cui nostri
Religiosi litteras Principis Valachiae detulerunt. Et ille, ut pondus
eas apud se habuisse ostenderet, ipsis concessim hospitium assigna-
vit, ad quod divertentes, cum se satis securos autumarent, eve-
tibi! eadem nocte supervenerunt Turci maiores, qui insano cla-
more excitatos nostros domo exturbant, sarcinas eorum in pla-
team ejiciunt, & hospitium violenter occupant. Non latebat haec
illata injuria Praefectum, ideoque unum ex suis satellitibus ad
Patrem misit, & per eundem frigidiusculè quaesivit, quid ulte-
rius mandaret? cui Pater: non cum sibi animum esse, ut manda-
re quidquam praesumeret, respondit, rogare se tantum, ut sibi ho-
spitio expulso tectum, & focus pro coenula paranda concederetur.
Sed Praefectus haec omnia susque deque habuit, ut prout eum
suis algens sub dio & incoenatus eam noctem exigere coactus fue-
rit, imò & sequenti die in eodem loco subsistere debuerit, quod
alios subsidiarios equos, prioribus jam remissis, reperire haud pos-
set. Hac nimirum civitate in ipso statum Moldaviae ingresso no-
stri fuerunt excepti, quamvis commendatitius litteris munus
adve-

advenerint. Verum Valachorum Principis Auctoritas hic loci jam viluerat, quæ post breve tempus prorsus concidit, ipso Principe a Barbaris crudelissimè trucidato.

1714.

IV. Ex hoc tempore nostri crebrioribus æumnis confictari cœperunt, & calamitas in orbem continuè ibat & redibat, altera post alteram succedente miseria; nec tamen ideo animos desponderunt, aut timidè malis cesserunt, cum ea, quantò densius ingruunt, tantò plerumque uberiores Redemptionis fructum spondeant: scilicet Redemptoribus ad exemplum CHRISTI, summi Redemptoris, variæ tribulationes nunquam diu defunt. Igitur die decima tertia Martii excusso pedum pulvere locum inhospitalem & terras crudeles egressi tota illa die per loca deserta & vastas solitudines regionis illius perrexerunt, noctu verò in desolatum pagellum, *Nieguet* dictum, venerunt, quem Tartari non pridem, incolis in sylvas dilapsis, igne ferroque vastaverant. Domus ibi ab invicem procul erant dissitæ, & cubicula barbarorum more sub terra defossa, humo innitebantur tecta, stramine vel arundine obducta, quæ Tartari reliqua fecerant & intacta. Vasa vinò plena passim & in exultis domibus, & in compitis neglecta reperiebantur, rarè & in latebris se occultantibus hominibus. Nullus erat ibi puteus: cisterna, unde aqua petenda, procul indè sita nunciabatur. Pater nemine obsistente sibi hujusmodi subterraneam cavernam pro imminentis noctis diversorio elegit, equis in pascua dimissis, quæ terra, gramine luxurians, lætissima præbebat. Paratâ levè coenulâ, dum accumbunt, Pater in se non obscura notat febris indicia, secutus acrior paroxysmus per totam eam noctem tenuit, nihilominus sub ortu auroræ omnes consurrexerunt, & per vastas rursus solitudines iter sunt prosecuti. Advesperascente tandem die coacti sunt in oppido *Berlat* subsistere; ibi enim & ipse quoque interpret ægrotare cœpit. Cedendum erat necessitati, & bidui moræ in hoc loco faciendæ. Recuperatis utcunque viribus indè rursus moverunt, & circa noctis crepusculum die decima septima Martii in pagum *Vaslin* pervenerunt, ubi rursus quatuor subterraneas cavernas, solita nimirum gentis illius tuguria, conspicientes, earum alteram ingressi ibidem pernoctare constituerunt. Sed dum accenso foco circumfusi frigida membra recreant, novum incendium exortum fuit, quod cum Fr. Dionysius eventurum facile prævidisset, atque adeò aquam in hunc finem jam prius præparasset, malum nondum adultum absque ullo graviore damno in ipso statim initio oppressum fuit. Sequenti tandem die Jassium primariam Moldavorum urbem & Principis Regiam sunt ingressi: quamvis autem febrium intemperies nihil remisso furore in Patrem ejusque interpretem sieviret, læti tamen urbem intrarunt, quòd sperarent, se hic demum remedium aliquod ad pertinacis mali inclementiam edomandam reperturos. Cæterum Jassium delati ante omnia adventus sui causam Principi significarunt. Erat is Nicolaus Maurus Cordatus, gente Græcus, filius Mauri Cordati olim Ottomannicæ Portæ Interpretis, cujus nos superius jam mentionem fecimus. Princeps remissò ad Patrem

Redemptoribus nunquam defunt tribulationes.

Pater febris laborat.

Interpres ægrotat.

Incendii periculum avertitur.

Jassium perveniunt.

Princeps Moldaviæ quis?

Libro 4.

1714.
Ejus benovolentia.

Incommo-
dum agris ho-
spitium.

In aliam do-
mum mi-
gravit.

Principis allo-
quium.

nunciò eum benè venire & salvere jussit, hospitium assignavit, vi-
ctualia ex publico constituit, jussitque petere, si quid præterea
desideraret, pollicitus, se ejus votis promptè obtemperaturum.
Introducuntur itaque a Principis Ministro ad novissimam domum,
omni apparatu & re mobili destitutam, nec fenestris munitam, &
propterea solis constantem muris, ventis undique perviam, omni-
busque aëris injuriis expositam, quò nihil perniciosius ægrotis ob-
tingere potuisset. Huic incommodo, ut aliquàlter Pater obviaret,
chartas conglutinavit, quibùs fenestras obduceret: sed hoc idem
fraudi fuit Patri; nam mulier, anus, ædium domina videns, quid
ille ageret, cùm cerneret interpretem febribus æstuantem, &
ipsum quoque P. Redemptorem e præterito languore totum ex-
sanguem, pallidumque, ambos pestilentì morbo laborare suspica-
ta est: unde insano clamore excitato diris omnibus Principis Mi-
nistrum devovit, quòd homines epidemica lue infectos suæ domui
induxisset, quorum contagiosus morbus sibi suisque liberis extre-
mam esset perniciem allaturus. Hīs illa lamentis aërem replevit,
nec prius vociferari desit, donec Pater cum suis in aliam domum
migrasset. Sed quamvis hōc factō domicilium mutaverint, æru-
mnas tamen non mutaverunt; etenim in altera domo, quam in-
habitandam acceperant, nihil præter unicum cubiculum inveni-
runt, in quo ad miseriarum cumulum jam alius infirmus decumbe-
bat, ut proinde tuguriolum illud a nosocomio nihil differret, cu-
jus angustos terminos tres morbi occupabant. Cæterum ad
nostros curandos missus fuit Principis Medicus, recutitus Hebræus,
cujus operâ post dies quindecim convaluerunt.

V. Recuperata pristina sanitate P. Redemptor Principis allo-
quium illicò expetivit, votique compos effectus grates rependit
pro acceptis beneficiis, Augustissimi Nostri Cæsaris CAROLI VI.
Epistolam sinu depromptam Principis manibus consignavit, eun-
demque, ut Redemptionis negotium suo favore velit provehere,
obnixè rogavit. Princeps allatas litteras singulari erga Romanorum
Imperatorem reverentiæ testificatione recepit, opem omnem &
benevolentiam nostris non solum verbis sponndit, sed etiam
opere præstitit; tres enim Epistolas, unam ad Benderensem Præ-
fectum, alteram ad ejus urbis Thesaurarium, tertiam ad quendam
Turcarum Magnatem, amicum suum, jussit exarari, quæ nos,
nostrumque negotium emphaticè commendavit; & ut suum er-
ga Redemptionem captivorum studium testatius redderet, P. Re-
demptori triginta Leoninos in viaticum præbuit: præterea cur-
rum & equos in viam, ac pro itineris securitate sex milites suos
designavit. Hīs feliciter peractis nostri post gratias prolixè perso-
lutas Principi valedixerunt: Hic verò plurium Procerum in co-
mitatu eos a se dimisit, nihil certè in se desiderari passus, quæ ad
urbanitatem & benevolentiam pertinent. Igitur quartâ mensis
Aprilis ab omnibus aliis curis expediti iter in Tartariam sunt au-
spicati, eademque die fluvium *Prut* feliciter trajecerunt, idque tan-
to majori celeritate, quod ex Principis præviò mandato navis
ibi jam in præcinctu staret ad nostros quamprimùm transportandos. Inde

Indè post sex horas attigerunt vicum *Refina* prope amœnissimum nemus situm, ubi etiam pernoctârunt. Sequenti die *Kollerafs*, & septima ejus mensis *Kischnam*, quod postremum est Moldaviæ oppidum post se reliquerunt, ac tandem octavâ Bendorum ingressi fuerunt.

1714.

VI. P. Redemptor traditis Epistolis, quas secum a Moldavorum Principe ad diversos Turcarum Primores attulerat, omnia satis ad votum habuit: Exiit autem mandatum a loci Gubernatore, ut nostra negotia sinè cunctatione expedirentur: hinc libellorum Magister Salvum Conductum & scriptam facultatem emendi captivos ipsis concinnavit, pro qua tres Leoninos eos solvere oportuit. His litteris impetratis actutum Kaufanum, celebre Budziakensis Tartariæ oppidum adiverunt, Redemptionem captivorum ibidem auspicaturi. Exhibuerunt itaque Kaufanenfi Præfeto obtentam in scriptis facultatem captivorum Redemptionem liberè exequendi. Verùm ille, qui gente Tartarus erat, respondit: Bendorensibus Turcis fas non esse imperium sibi aliquod in hac urbe arrogare. Irent itaque ad ipsum Tartarorum Chanum, & ab eo hanc facultatem efflagitarent. Pater, ut effrontem hominis impudentiam retunderet, ipsas quoque Magni Sultani Litteras in medium produxit; Sed Tartarus, qui frontem pridem perfricuerat, revereri se quidem, respondit, Sultani Litteras, opus tamen esse alia quoque Tartarorum Regis facultate, qui Jus hic solus diceret. Difficilè videbatur Patri Tartarorum Chanum, Kilix ad ostia Danubii tunc existentem, adire, cùm hoc iter non solum magnos sumptus requireret, verùm etiam ingentia pericula minaretur, quin tamen spes certa afflungeret desideratam licentiam impetrandi: satius igitur, utiliùsque putavit, objectâ aliquâ offulâ Præfeti avaritiam placare, quàm decumanis sumptibus dubium rei exitum venari. Tartarum idcirco Præfectum affatus dixit: sibi quidem esse magnam fiduciam, si Kiliam proficisci vellet, a Chano impetrandi desideratam facultatem, utpotè, cui Ordo & Ordinis Institutum pridem ex pluribus nostris in Crimeam expeditionibus innotuisset, fieri autem posse, ut ipse nunc Kiliam profectus, ibidem meliorem opportunitatem captivos redimendi nancisceretur, nec ampliùs Kaufanum reverteretur, atque adeò ipse Præfectus lucrò aureorum, qui pro singulis capitibus in telonio pendi solent, frustraretur: ejus itaque maximè interesse, ut Redemptio in hac civitate perficeretur. Equidem Pater magno verborum pondere causam suam egit: surdo tamen fabulam cantâisset, nisi verborum argumenta aliquot aureis duplicati ponderis fulcivisset; horum enim blando fulgore delinitus Præfectus ejus precibus & rationibus confestim annuit, & Redemptionem inchoari permisit. Redempti sunt aliqui, & in conductam mercede domum missi, eorumdémque numerus quotidie augebatur. Crevit exinde avaritia Præfeti Tartari, & degustata semel auri dulcedine, quatenus Patri plures ejusmodi bolos extorqueret, ei injunxit, ut unâ cum Redemptis pro impetranda facultate Kiliam ad Tartarorum Chanum proficisceretur. Ingratum hoc mandatum Pater aliò rursus

Redemptio-
nis successusKaufani op-
positio.Alia excogi-
tantur reme-
dia, sive con-
silia.Kaufani ha-
bet initium &
finem Redem-
ptio.

1714. munusculô sibi duxit evertendum, quod dum versutè facit, novas
rursus inducias obtinuit.

Duo Tartari
Redemptionis
proxenetae.

VII. Interea Akierman vetus noster proxeneta Tartarus, qui aliis in Redemptionibus hic locorum nostris utilem in conqui-
sitionem meriturus cum alio quodam Tartaro amico suo ad P. Redemptorem se contulit, cui adventus eorum gratissimus fuit. Pater igitur temporis compendium facturum jussit, ut equis regionem celeriter ambo percurrerent, & inventos captivos Germanos, sive alios ex Cæsareis Provinciis oriundos Kaufanum adducerent, pascua in singulorum capita totidem Leoninorum mercede. Læti ambo ex Patris promisso in equos se conjiciunt, & imprimis viciniam indagandorum captivorum causâ pervagantur; deinde verò ad ipsa planè Crimensia claustra pervolant, & captivos cum heris eorum adducunt, quibûs æquò pretiò redemptis illi stipulatos Leoninos recipiunt, lucrique cupiditate ille&ti alios atque alios inve-
stigant, confectis ferè in singulos dies de aliquorum lytro tracta-
tibûs. Trium igitur mensium intervallò redemptis septuaginta octo captivis, & pro singulis ad telonium aureo nummò perfoluto Redemptio finem habuit. Ne autem Pater captiosis Tartarorum artibus rursus circumveniretur, ille quasi aliud agens præmissis redemptis occultè cum Fratre Socio, & Interprete regionem excessit, & per viarum compendia Bukarestum in Valachiam, omni, quâ fieri poterat, celeritate contendit, ibidemque novum redemptorum agmen veteri turbæ aggregavit.

78. captivi in
Tartaria redi-
muntur.

Pater clam
Bukarestum
redit.

C A P U T XVI.

*Redempti Viennam ducuntur, ubi aliquot utriusque
sexûs infantes in captivitate nati baptizantur, aliâque
memorabilia, quæ sub idem tempus acciderunt, recensentur.*

Congregati
omnes re-
dempti sunt
111.

Repetit depo-
situm.

Dolet de cha-
ri. Principis
infando casu.

In historia
Magna Lega-
tionis p. 345.

I. **T**RIBûs hætenus mensibûs Pater Bukaresto abfuerat: unde ut suos, quos ibidem reliquerat, citiùs reviseret, adscitis pro itineris securitate Turcis militibûs ingenti festinatione ad hanc urbem properavit, magnòque solatiò suò omnes ibi hospites incolumésque reperit, qui adventitiis adjuncti catervam undecim supra centum capitum constituerunt. Hos itaque ut in patriam unà simul reduceret, mille aureos nummos, nuper apud Constantinum Brankovanum Valachiae Principem, singularem Fautorem nostrum, pro ulteriore viatico depositos, repetere decrevit; verum non sinè magna animi sui consternatione audire debuit, eundem Principem exauctoratum, & cum universa Familia sua Constantinopolim ad septem Turrium claustra deportatum fuisse, patulatum direptum, imo & ipsam vitam ejus ex ancipiti pendere, quam & reapse paulò post amisit decima quinta die mensis Augusti, cum omni ferè sua familia jussu Magni Sultani obtruncatus, de quo Cornelius Drieschius in descriptione septem Turrium ita loquitur; *Valachiae Principem Constantinum Brankovanum, qui*

Princi-

Principatum per sexdecim annos consequenter tenuit, ac nuper tam atroces pœnas dedit cum universa familia sua ob commercium cum Moscovitis belli tempore habitum, tribus filiis atque unâ filiâ Patris in conspectu casis, nemo ut remaneret ex ista gente infelicissimi Principis, qui patriam deinceps mortem ulcisceretur, inde educum (e carcere nimirum septem Turrium) nonnulli ferebant eo die, quo Caroli XII. Suecia Regis Orator Sultani ad alloquium ductus fuit, ut non deesset barbara crudelitatis imago, quæ pulsam Ditione sua Regem, jam inter ipsas viventem, officii admoneret in Legato. Hôc infauſtô nunciô velut fulmine ictus P. Redemptor non solum de mille aureis, necessariis suorum viaticis, sed simul etiam vel maximè de sinistra optimi Principis sorte ingemuit. Inquisiturus igitur, qualiter hæc inopina revolutio evenerit, Petrum Grienerum, qui exauctorato Principi a secretis fuerat, accessit, & deplorata tanti Principis calamitate, cujus tenuem & obscuram aliquam famam jam in Moldavia acceperat, sciscitatus est, quid demum de suo mille aureorum deposito factum fuisset? Petrus Vir prisci candoris & probitatis Patrem solatus respondit, pecuniam omnem salvam esse, & inviolatam, cujus ipse custodiam suscepisset, priusquam Princeps abduceretur. Atque hôc dictô aureos e loculis depromptit, eosque P. Redemptori memoranda fidelitate restituit.

Depositorum
recipit.

II. Acceptâ pecuniâ Pater non diu Bukaresti restitit, sed cæsus atrocitate perculsus rebûs suis, prout licebat, dispositis protinus in viam se dedit, superatisque altissimis montibus in Transilvaniam delatus tam Cibinii, quam Albæ Julæ, quæ nunc Carolina dicitur, a Patribus Societatis Jesu omnibûs humanitatis officiis exceptus est: singularem autem devotionis pompam ii Patres Claudiopolî in adventu Redemptionis adornârunt, quam in seram posteritatis memoriam hic referendam duximus, ut tantæ beneficentiæ, nostræque gratitudinis perpetuum monumentum extaret. Octavô Kalendas Julii, qui dies S. Joanni Baptistæ sacer est, Claudiopolim nostri pervenerunt, & incredibili hilaritate ac charitate a P. Rectore aliisque ejusdem Collegii Patribus, cum quibus eis jam prius familiaris amicitie necessitudo intercesserat, excepti fuerunt, assignatô nostris Religiosis hospitio in ipso Societatis Collegio, Redemptis verò in suburbano prædiolo ad idem Collegium pertinente, ubi etiam eorundem Patrum beneficiâ liberalem cœnam habuerunt. Insigniter autem lætati sunt viri illi Religiosissimi, quod nostros post unius anni periodum, post tot emensa itinera, post tot exantlata pericula sospites tandem ad se rediisse conspexerint. Altera post festum S. Joannis die ipsi præclarô argumentô affectum suum erga Redemptionis Institutum comprobârunt; coacta siquidem magna Scholasticorum, Nobilium, Civium, aliorumque utriusque sexus hominum multitudine cum labaris & vexillis redemptorum agmini extra urbis portas obviam prodiverunt. Ibi cunctis in suos ordines digestis supplicatio hôc modô processit. Agmen duxit Fr. Dionysius, P. Redemptoris Socius, expansum Redemptionis vexillum præferens; hoc enim in ipso etiam itinere primo vehiculo infixum Redemptionis in

In Transilvaniam iter instituit.

Insigni supplicatione Claudiopolî a PP. Societatis Redemptionis recipitur.

1714.

Supplicatio
alis ordo,

Prima exhortatio.

Apocal. 3.

Exod. 15.

Secunda exhortatio.

Solemne Sacrum.
Ad Catholicam fidem
conversi.Divae Virginis
Facellum.Ad opulas in-
vitas.

patriam reditum significabat; Fratrem tamen præcesserat more militari Tympanotriba a nostris in hac expeditione redemptus, qui per viam in oppidis signum processionis dare solebat, & ex hospitibus secundò signò evocabat. Fratrem excipiebant utriusque sexus parvuli & minor ætas, præcedentibus pueris, sequentibus puellis, matribus, & reliquo foemineo sexu: harum vestigia premebant viri redempti. Postremus post omnes redemptos incedebat P. Redemptor parvam CHRISTI crucifixi imaginem in manibus gerens. Hoc ordine postquam ad urbis portam pervenissent, ubi tota interim supplicatio Redemptionem exceptura subsisteret, ubi Rector sacris indutus ornamentis Hungarico idiomate doctissimam exhortationem orditus super illa verba ex Apocalypsi 3. Joannis Apostoli & Evangelistæ, quibus interrogavit: *Qui sunt hi; & unde venerunt?* sibi que ex eodem contextu respondit: *Hi sunt, qui venerunt ex magna tribulatione.* Hæc postquam ad animorum motum non minùs eleganter, quàm eruditè explicuisset, ita, ut tenerioris sensus Auditores etiam in lacrymas resolverentur, Sermone tandem illis verbis conclusit, queis Moyses Israëliti populi e captivitate Pharaonis Redemptor mysticum suum Canticum inchoavit: *Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est.* Finita Concione Tubæ, ac tympana insonuere: Supplicatio verò inde movens inter dulcisonos musicorum concentus ad principem urbis Ecclesiam lento gradu perrexit, spectatoribus omnibus ingenti solatio delibutis, cum viderent tantam pauperum Christianorum multitudinem tristissimæ servituti ereptam, & avitæ libertati postliminiò restitutam fuisse. Ad extremum postquam tota supplicatio Templum Religiosissimorum Patrum Societatis JESU subivisset, idem P. Rector ad innumerabilem populi multitudinem, quæ rei novitate excita confestim accurrerat, alteram fecit exhortationem, in qua Divini Numinis beneficia, & veterem Sanctæ Matris Ecclesiæ morem per Ordinem Religiosum in captivis redimendis hucusque continuatum copiosissimè collaudans ipsos etiam catholicos in admirationem tam insignis Instituti rapuit. Finito sermone ejusdem Collegii P. Minister in honorem Sanctissimæ TRINITATIS Missæ Sacrificium solemnè ritu decantavit, sub cujus decursu sex redempti e Transilvania oriundi Calvinum, & septimus Lutherum ejuraverunt, ac emissa Catholicæ fidei professione promio Sanctæ Matris Ecclesiæ aggregati sunt, quod etiam alii novem ex iisdem redemptis præstiterunt, qui in iisdem erroribus nati, educatique hac occasione ad saniozem mentem redierunt. Propter tam uberes animarum fructus tanta subsequuta est piorum omnium lætitia & exultatio, ut consonis vocibus in laudes Divini Numinis proruperint: Captivi verò finitis sacris in facello convenerunt, ubi prodigiosa Beatæ Virginis DEIPARÆ Imago magna religionis colitur, salutataque Reginâ cœlorum in suburbanum hospitium suum concesserunt, ibidemque liberalitate Illustrissimi Comitis Andreeffii largis epulis excepti fuerunt, aliis quoque opulentioribus civibus per eos dies Nobilissimi Viri exemplum imitantibus.

III. Prædem P. Redemptor typis impressa testimonia, ut redemptos

redemptos ex Transilvania & Hungaria oriundos in patria eorum statim dimitteret, Viennæ sibi transmitti postulaverat; id enim Excelsæ Viennæ Regimen aliàs monuerat, quemadmodum superius insinuavimus. Nostri Viennenses nihil cunctandum rati petita testimonia tempestivè ad Excellentissimum Steinvileum destinârunt, ut ea P. Redemptori, Claudiopolim adituro, traderet, quod etiam ille præstitit. His igitur obtentis Pater Transilvanos, quos secum adduxerat, viaticò donatos, & hujusmodi testimoniò instructos ibidem dimisit, monitos, ut assidue pro Benefactoribus pias ad DEUM preces funderent. Idem in Hungaria fecit cum Hungaris: cæteros verò natione Germanos apud se retinuit, atque cum illis Illaviam primò, deinde Tyrnaviam, & Posonium profectus est, morâ unius diei in singulis nominatorum locorum eis concessâ, ut attritas itinere vires brevi quiete restaurarent, & in nostris Cœnobiis lautius reficerentur. Viennam denique die decima Sextilis in S. Laurentii Levitæ & Martyris Festo delatus, quo tempore Augustissimus Imperator æstivum Palatium extra urbem incolebat, apud Patres Ordinis Eremitarum S. Augustini ad Sanctorum Sebastiani & Rochi Cœnobium cum toto agmine substitit, ut Religiosæ nostræ Communitatis adventum opperiretur. Hæc pio more ei obviâ effusa redemptos captivos in forma Supplicationis & ritibus, alibi frequentius jam descriptis, per Portam & vicum Carinthiacum ac forum Herbarium trans Portam Scotensem in nostram Ecclesiam deduxit, ubi sermonem ad populum habuit P. Joannes a S. Agnete. Cætera more solito peracta fuerunt.

IV. Hac occasione in Turcia & Tartaria fuere redempti ex Austriaca natione quinque & triginta, ex Hungarica & Transilvanica septem & viginti, ex Bohemica decem: reliqui e diversis Domibus Austriacæ hæreditariis Provinciis, aliisque Germaniæ Regionibus ortum traxerunt. Nec illud prætermittendum; undecim inter eos fuisse numerò, qui, ut plurimum in Tartaria a parentibus Christianis prognati, Baptismatis Sacramentò caruerunt. Hi Viennam delati, postquam in sacris Catholicæ fidei mysteriis probè instituti fuissent, in festo S. Bartholomæi Apostoli proprio præsentè Parocho a Reverendissimo & Illustrissimo D. Offendio Virziresco Episcopo Aladiensi, & per Transilvaniam apud Armenos Vicario Apostolico in nostra Ecclesia baptizati sunt; Patrinis ad sacrum opus certatim se offerentibus, qui eos & in suam clientelam receperunt, & in officiis Christiani hominis sollicitè erudiverunt, ac bonis artibus instrui curârunt, donec ipsi suis laboribus honestè se sustentare potuissent.

V. Postremò omnia redemptorum captivorum nomina, adscriptâ cujusvis patriæ, ætate, captivitatis annis, & lytrò, typicis formis in amplo folio excusa Augustissimo Cæsari CAROLO VI. nuncupata fuerunt. Folium illud præter alia ornamenta in capite hoc chronographicum præferebat: CAROLVS IMPERIO DAT IVRA LATINO. Cui deinde ipsa Dedicatio sub juncta visebatur in hunc modum:

1714.
Transilvani &
Hungari cum
Testimoniis
dimittantur.

Illaviam, Tyrnaviam & Posonium transeunt.

10. Augusti
Viennam perveniunt.

Ex quibus
præsertim nationibus redempti.

Parvuli in
Tartaria nati
baptizantur.

Nomina redemptorum
in tabula Cæsari dedicata
sunt.

1714.

Augustas ex Oriente merces & adauctos Fructus Augusti mensis hac peracta decima sub Gloriosissimis Aquilarum Auspiciis præsentis Redemptione Decimas Jure optimo Tibi deferimus CAROLE CÆSAR AUGUSTISIME: Merces sunt, & quidem omnigenæ præciosiores, utpotè Anima CHRISTI Sanguine redempta, in quibus insuper ipsa Divinitatis ab Omnipotente Creatore expressa Imago, Christianique Nominis impressus Character. Fructus pariter sunt Apostolici, dum tot ab Ottomannica Porta seris lupis depascuis Dominicis abstractæ oves ad Ovile CHRISTI reducuntur, quinimo nonnulli eorum, licet a Christianis parentibus progeniti, in Cimmeriis tamen tenebris procul a Fidei lumine nati Sacro adhuc Baptismatis Lavacrò & Gratiâ privati, Filii iræ propediem salutari Fonte in CHRISTO regenerandi, salutis & Gratiæ adsunt Candidati, in barbaram feritatem, Christianique nominis & Sanguinis perniciem aliàs educandi. Hi Fructus, hæ Merces SACRATISSIME IMPERATOR, hæ Decima, hæc omnia Tua sunt, Tibi illi suam post vincula, post carceres debent Redemptionem, post servitutem Libertatem, post naufragium Portum, post exilium Patriam. O Felix Cæterva! O tæque quaterque Beati! Quibus, post tot annorum prolixam seriem, post tot terræ, marique errores & pericula, tandem DEI mirabili Providentiâ Maximum CÆSAREM in portu, in pace, in patria concessum est intueri & venerari. Nunc supplices nobiscum ad DEUM tendite palmas bene precantes Optimo Principi, ut pro Patribus suis ei nascantur Filii, Hereditas Sancta Nepotes Eorum. Annuat DEUS! Vivat, Vigeat, Floreat Optimus CÆSAR.

C A P U T XVII.

In Ponte Pragensi super fluvium Moldavam erigitur Ordinis nostri Monumentum.

Pragensis Pontis celebritas.

I. **P**raga Regni Bohemiæ Metropolis tribus, quas unò gremiò complectitur, urbibus superba, sacris ac profanis ornamentis clarissima, plurimisque denique venerandæ antiquitatis monumentis & recentioribus structuris undequaque spectabilis firmissimo Ponte gaudet, octingentis & sexaginta ulnis longo, atque octodecim passibus lato, quem decem & octo ex quadrato sectoque lapide inter se commissi arcus magnificè suffulciunt. Emergit autem ab urbe vetere, tumidisque Moldavæ fluctibus securè insultans ad parvam (ut vocant) Partem, quæ magnis civitatibus equiparari potest, procedit. Primus insignis hujus operis Author S. Wenceslaus Dux Bohemiæ ac CHRISTI Martyr fuisse perhi-

Pontis Conditiones.

Monumentum Lapideum Ordinis SS. TRINITATIS Redemptionis captivorum
in Ponte Prageno supra Moldaviam cum ceteris Sanctorum Imaginibus
Illustrissimi Domini D. Joannis Francisci Comitis de Thun positi in anno MDCCXIV

perhibetur, ligneo ponte utramque fluminis ripam connectens, quem lapsu temporis Carolus IV. Romanorum Imperator de ornanda natali urbe mirè semper sollicitus annò Domini millesimò tercentesimo quinquagesimò septimò magnis sumptibus, nec minore arte in lapideum commutavit. Exinde post annos sex & viginti S. Joannes Nepomacenus Metropolitane S. Viti Ecclesie Pragensis Canonius, Joanne Piusime Imperatrici & Regine ab Eucharistia & Sacris Confessionibus ob assertum Sacramenti Pernitentie Sigillum jussu Wenceslai Imperatoris & Regis Bohemie, Caroli VI. Filii, ex eodem ponte in præterfluentem jactatus, & quinque coruscis stellis inter undas manifestatus illum locum suo Martyriò clarissimum reddidit. Ab hujus Sancti Martyris excessu post annos trecentos Liber Baro Mathias Wunschviccius e regione ejusdem loci, quò Gloriosissimus hinc Martyr (ut constante traditione fertur) noctu a satellitibus Wenceslai fuit dejectus, erectam statam octo pedes altam ætæque basi innixam, & opere anaglyphico ornata in honorem ejusdem Sancti posuit annò CHRISTI millesimò sexcentesimo octogesimo tertio.

1714

S. Joa. Nepomuc. hinc Martyr.

Ejusdem Sancti æra fixa.

Pons n. fixus ornatus.

II. Successu temporis alia plura e saxo sculpta varios oculi cives, aut mysteria sanctæ nostræ Fidei referentia simulacra accesserunt, quæ in hoc ponte excitata tantum ei decus & elegantiam conciliant, ut vix alius totius Europe pons ei conferri possit; surgunt enim in ejus utrinque loricæ octo & viginti admiranda molis & artis monumenta, a quibus recensendis ob prolixitatem supersedeo, præsertim quòd scalpri æri incisa passim jam in plurimorum manibus versentur. Istud tamen a me impetrare nequeo, ut non saltè brevem descriptionem illius Statuæ subijciam, quæ magnificentissimo schemate in honorem sacri Ordinis nostri in eadem constructa oculos intuentium mirificè pascit. Ejus autem forma ita est comparata. In vertice sacra hujus molis triquetra figura ex ære cyprio fusa auròque undique largè obducta prominet, Nomen Tetragrammaton seu inscrutabile Sanctissimæ TRINITATIS Mysterium exhibens, sacri nostri Ordinis Titulum. Eadem materiâ & splendore constant diademata, quæ Sanctorum capita ambiunt, eorūque nomina simili ære expressa & aurò oblita ostentant. Ad dexteram supra saxum consurgit Sanctus Pater Noster JOANNES de MATHA una manu librum & Doctoris Parisiensis insignia complexus, alteram nummis pro Redemptione captivorum refertam, & compedibus onustam protendens. Ad partem sinistram rupibus insidet S. Ivanus Anachoreta, crucem complicatis manibus in speciem meditantis confringens: ad ejus pedem dextrum jacent sceptrum & corona, Regiæ Stirpis indicia; ad sinistram procumbit cerva, ejus alumna, telò confixa, ut infernis in epitome ejus vite explicabitur. Porro Sanctus Pater Noster FELIX VALESIUS paulò demissionem locum occupans dexterâ manu sinuosam umbellam tribus scutis ornata attingit, quorum primum & reliquis eminentius Angelicam Sacri Ordinis nostri revelationem representat; secundum priori a parte dextera inferius subiectum insignia, tertium verò in latere sinistro nomen

Idem ordine
noster monumentum.

1714. Fundatoris tali artificio contractum exhibet, ut simul etiam chronographicum hujus anni exprimat, quò dicta statua ejus sumptibus surrexit: Joann. Franc. Ios. e Comitibus De Thun ff. Propè juxta fontis scaturiginem turgidum caput cervus erigit, cujus inter ramosa cornua crux rubri caeruleique coloris fulget. Hæc dexteram manum Sancti Patris Nostri FELICIS circumstant, qui sinistra mancipio Christiano ad genua demisso manicas exsolvit. Secundum ejusdem pedes Regalia Insignia, Corona nimirum Sceptrumque, conspiciuntur, Regiam ipsius progeniem denotantia. Captivorum ergastulum pro totius operis basi servit, & ex una parte annum præfert hac chronica inscriptione: Liberatâ a Contagione patriâ, & ConCLVsa CVM GaLLis paCe. Ad carceris ostium, Christianis captivis opem exinde poscentibus, ferrea cruce obferatum, Turca oblongis myasticibus horridus, ut apud barbaros est barba militaris, dexterâ carceri incumbens, sinistra verò hastam in tergus reclinans, canisque odio illatrans pari vigilantia excubant.

Situs loci, Statuarius & Fundator.

III. Hic itaque obeliscus, sive facer Colossus quatuor & viginti pedes longus ac tredecim latus, Opus est Ferdinandi Brockhoff Statuarii Pragensis, primumque locum in Ponte a latere dextro obtinet, quâ ex Parva Parte sive minore Civitate in Veterem Urbem transitur; sumptibus non modicis & industriâ Illustrissimi Domini Joannis Francisci Josephi Comitis de Thun eximii Ordinis nostri Fautoris excitatus. Olim hunc locum mechanicorum officinæ occupaverant, quæ publica Auctoritate tollendæ, & situs pretiò redimendus erat. Tandem devictis, complanatisque difficultatibus Sacrum hoc Ordinis Monumentum anno præfente in Festo S. Joannis Baptistæ inter exquisitam musicorum symphoniam solemniter fuit dedicatum; cujus protinus variæ effigies, æri incisæ, prodiderunt, & juvat quarundam meminisse, quatenus earum memoria cum celebritate adhuc viridis ad posteros transeat, quæ, ut sunt res humanæ fugaces, facile alioquin oblitteraretur.

Dedicatio.

IV. Prima igitur hujus Statuæ Imago & cæteris venustior sumptibus Ordinis excusa fuit, ad cujus pedem sequens legitur inscriptio: *Sacratissimæ in Monade Triadis, Divinissimæ in Triade Monadis cultui, & catenatæ in Triade cælitum unionis S. Joannis de Mattha Genitoribus nobilitate ac pietate clarus Annò 1160. in lucem editi, Lutetiæ Parisiorum sacrosanctæ Theologiæ supremâ Laureâ insigniti, vinculis ardentissimæ in proximum Charitatis captivi, a mundi captivitate liberrimi (Hunc DEUS Principem & Redemptorem misit cum manu Angeli, qui apparuit illi. Actuum cap. 7. v. 35.) Prodigiousi vinculatæ Charitatis Redemptoris S. Felicis Valesii ex Regali Valesiorum Familia Annò 1127. orti in Gallia, felicioris fortunæ fidelibus valentissimi Assertoris, felicissimorum Ordinis SSS. TRINITATIS & Redemptionis captivorum per Innocentium Papam XIII. Datâ Laterani 16. Kalendis Januarii Annò Incarnationis Dominicæ 1198. propria cum Regula confirmati Patriarcharum: S. Ivani Dalmatarum Regis Gestimuli ac Elisabethæ primogeniti Filii de triumphata regie vanitatis servitute Gloriosissimi Victoris, olim variorum locorum in Bobemia 42. annis Incola, nuno ejus-*

Diversarum Iconum inscriptiones.

ejusdem Regni ſoſpitoris; Sanctorum ter magnorum libertatis Filiorum DEI Patronorum Honori, hanc ſaxeam molem Liberalitas & Munificentia Illuſtriſſimi DD. Joannis Franciſci Joſepbi S. R. Imperii Comitatus de Tbun Ponti Prageno imponi fecit, cujus venerationi in æternam gratitudinis teſſeram eandem ſcalprò expreſſam molem devotiſſimè conſecrat univerſus Sanctiſſimæ TRINITATIS & Redemptionis Ordo Diſcalceatus. Alterius exempli paris ferè magnitudinis cum priore in libro quodam, omnes cæteras ſtatuas continente, eſt inſcriptio brevior quidem, ſed non minus elegans hæc formà: *Siſte Viator & ad Sanctiſſimæ Triados Figuram cernum tres unà Sanctos mirare & venerare: Joannem de Matha, Felicem de Valois atque Ivanum. Duo ex iſt Regum ſanguine orti: Felix & Ivanus Regno Bobemiæ proſperitatem por- tendunt. Duo ſtorentiſſimi Ordinis Sanctiſſimæ TRINITATIS de Re- demptione captivorum Fundatores Joannes & Felix idem Regnum novo ac ſingulari ſplendore beatiſſe reddunt. Illuſtriſſimus DD. Comes Tbun Liberali ſumptu ſuo eorum effigies ſaxeam in Ponte Prageno fieri fecit. Et eas in papyrum translatis Sanctiſſimæ TRINITATI dicat, conſecrat creatura infima Auguſtinus Neurañter.* Tertium exemplar adferendum quoque duximus, quod licet in parva forma prodive- rit, eſt tamen in artiſticiſſima ſymetriæ Architecctura cæteris non in- ferius, & eadem, quæ maxima repræſentat, cujus talis eſt in- ſcriptio: *Figura Triados Sacraſſimæ cum Sacra Cœlitum Triade, Munificentia Illuſtriſſimi DD. Joannis Franciſci Joſepbi S. R. I. Comitis de Tbun in Prageno Ponte, nunc in hac lamella Illuſtriſſimæ Ejus Herule ſtemmatis ſtellule Mariæ Joſephæ Claræ in feſto noMIInI DeI- paræ eXortæ honorI ConſeCrata ab humili in Chriſto ſervo P. Bartho- lomæo a Jeſu.* Hæc & aliæ in eodem anno ſæculi decimo quarto, quò poſitum fuit, celebris Monumenti prodiverunt effigies, quod commendationem auget, nos tamen, qui brevitati ſtudemus, ne- que Lectori moleſti eſſe volumus, plures omittimus.

V. Vitas Sanctorum Patriarcharum Noſtrorum JOANNIS & FELICIS tum ex libris, qui horum Sanctorum res geſtas pecu- liariter exequuntur, tum ex Romano Breviario & aliis paſſim Hi- ſtoriographis benè multis ſatis eſſe notas arbitror, quare iſs recen- ſendis non immorandum eſſe duxi. Sed quoniam ſuperiùs pro- miſi, me acta S. Ivani Anachoretæ paucis ſaltem relaturum, da- tam fidem ego nunc liberare aggrediar, præcipuè cum res geſtæ hujus Sancti non ita ſint pervulgatæ apud exteros velut apud eru- ditos indigenas: in his verò recenſendis utar patriis Scriptoribus eorundemque receptis Documentis, videlicet ex Pontanò, Saliò, Chanoviò, Brideliò & recentiore Balbino depromptis. Ivan Scla- vonica dialecto idem proſus ex uſu eſſe videtur, ac Joannes Evan- gelista; Ivan enim ab Evan, & hoc ab Evangelista depromptum eſſe facile noſcitur. Ut autem ſterilem de nomine contentionem miſſam faciamus, ſuit S. Ivanus Geſtimulì Regis Dalmatarum, & Eliſabetæ Reginæ, ejus Conjugis, Primogenitus. Rex Pater, poſt- quam a Lothario Imperatore hujus nominis Primo annò ſæculi noni quintò & quadrageſimò in prælio occiſus fuiſſet, Ivanus mundi viciffitudines perosus paternò exceſſit Regnò, ut CHRISTO

D d d d d d

dein-

Vita S. Ivani
Anachoretæ.

Acta Sancto-
rum Hollandæ
24. Junii 1624.
324.

1714. deinceps in solitudine famularetur. Equidem fratres naturali amore impulsus eum insecuti sunt, ut ad capeffendum Regnum inducerent: ille verò ad DEI opem versus impetravit, ne posset agnosci. Ab Angelo deinde visibili specie monitus, & Danubium transire iussus, ab eodem in Bohemiam deducitur, ubi per duos & quadraginta annos varia incoluit antra. Novissimum fuit, quod de *Petra* dicitur, ubi per annos quatuordecim dimoratus oratione & jejuniò de infernalibus spectris DEI ac Cœlitum ope triumphavit. Primò bienniò tam atrocibus Dæmonum infestationibus in hac spelunca vexatus fuit, ut eam deferere cogitaret, sed abeunti (locus etiamnum ostenditur) S. Joannes Baptista occurrit, & cruce data iussit intrepidè iter relegere. Obsecutus Ivanus & cruce munitus confidenter in antrum regreditur, Tartaream legionem mox fugat, unìque dæmonum pervaciùs resistenti crucem in os impingit, & inicit, qui virtutem ejus sustinere haud valens, crucem continuò evomens per antri saxum ingenti foramine & hiatus relicto evolavit. Sic profligatis Orci spectris a molestis interpellatoribus liberatus dies noctesque in precibus & rerum cœlestium contemplationibus, divinisque laudibus exegit. Angelicam vitæ rationem sectatus, nullique mortalium cognitus, utpotè, qui ex hoc spelæo nunquam prodire solebat, idque ne victus quidem quærendi causâ, quia Divini Numinis Providentia ei cervam submiserat, cujus lacte quotidie pascereetur: hanc Borivogius, Princeps Bohemiæ, in venatu deprehensam, & ad Ivani antrum fugientem, rerum inscius sagittâ confixit. Ad venationis tumultum antrò egressus senex Borivogium primò conspicit, & cervam multis annis nutricem suam lethaliter confectam queritur. Sciscitanti deinde Principi omnem vitæ suæ rationem aperit: Borivogius autem Anachoretam blando sermone delinitum ad se domum invitat, & missò asellò ipse sequenti die Tetinum ad Principem, & S. Ludmillam ejus conjugem venit, quibus in religione, virtutum studio & cœli amore mirificè confirmatis ad antrum suum regressus est. Instante verò mortis tempore S. Ludmilla per visum cœlitus admonita Paulum Sacerdotem, domesticum Sacellum, ad Ivanum cum Sacrorum apparatu ablegat, qui noxâ ejus auditis sacrosanctâ Eucharistiâ refectum ad mortem comparavit. Post triduum abiit in cœlum senio, magis tamen Sanctimoniâ venerabilis, annò, ut quorundam fert opinio, nongentesimò supra decimum. Principes super Sancti Viri tumulum Honori Sanctæ Crucis, & Sancti Joannis Baptistæ Sacellum condidèrunt, eumque locum Sacerdotibus commiserunt. Postea Stirps Hazenbergica ibidem Cœnobium excitavit, & S. Benedicti Sodalibus incolendum tradidit. Ornandum S. Ivani tumulum sibi quoque susceperunt Imperatores Piissimi ex Austriaca stirpe Reges Bohemiæ, Augustoque ibidem superstructò Templò locum illum in celebre Bohemiæ Sanctuarium converterunt.

Occiso Patre Rege fugit in eremum & ab Angelo ducitur in Bohemiam.

S. Crux munitur.

Conflictus cum Orci spectris.

Sagittâ configitur cervæ Alumnæ.

Feliciter obit.

Sacellum ei edificatur ubi nunc templum & cœnobium Ordinis S. Benedicti.

Cur Nostri SS. Patribus hic associatus.

VI. Ideo autem S. Ivani Simulacrum ad hoc nostri Ordinis Monumentum accessit, quia omnes cæteri Bohemiæ Indigetes & Patroni, in erectis statuis ad Pragensem Pontem jam eminebant. Unicus

Unicus S. Ivanus adhuc desiderabatur, cui locus iste jam destinatus erat, si quis ejus cultui statuam decerneret: at cum diu nemo inveniretur, qui huic operi manum admoveere vellet, Illustrissimus Comes Thun, postquam Sanctis Patriarchis nostris insignem Monumentum in dicto ponte condere statuisset, S. Ivanum eisdem adjunxit, & ad sinistram Sancti Patris Nostri JOANNIS de MATHA ejus statuam collocari voluit, quasi Gloriosissimo Patriarchæ Nostro ob principalem Fundatoris prærogativam locum honoratorem S. Ivanus cederet. Sanctus verò Pater Noster FELIX VALESIUS ex Regia Stirpe oriundus, inferiorem ibi locum accepit, ac si & ipse S. Ivano, duobus propè sæculis se antiquiori, postponi vicissim elegisset: idem esto judicium de cervis, qui ad bonam harmoniam consentiunt, & Sanctis istis juxta ordinem addi debuerunt.

C A P U T XVIII.

*Posonii in Publicis Regni Comitibus sacer noster Ordo
in Hungariæ Gremium recipitur, & in eodem
Regno stabilitur.*

I. **I**us Indigenatûs acquirere dicitur, qui civitate donatur, de qua re consuli poterit Cicero in *Oratione pro Archia*; Municipiô videlicet Legum Auctoritate gaudet. Pridem id apud Romanos in usu fuit, qui pro recepta consuetudine Nobiles civium duntaxat nomine afficiebant, quemadmodum etiam hac nostra ætate apud non paucas gentes eximium est nomen *Patriciorum*; & mediæ ætatis temporibus Militis titulum non minus in honore fuisse subscriptiones Actorum publicorum & Diplomatum testantur. Quod autem Viros Religiosos & eorum Domicilia præter alia multa privilegia & exemptiones circa Jus Civitatis concernit, eos partes esse Reipublicæ, ac participes in favorabilibus, non tamen omnibus, experientia & consuetudo docet. Quidquid tamen sit, quia hujusmodi Privilegia sive Gratiæ ex natura semper prodesse debent, obesse non possunt, ideoque ut ex Regis Gratia & Procerum benevolo assensu dimanant, plurimum sunt veneranda, præstantque suo tempore protectionis effectus.

II. Quod nostros attinet, diffiteri nequeo, illos haud perfunctoriè operam dedisse, ut in Publicis Regni Comitibus Ordo noster in Hungariæ Gremium legaliter reciperetur, cum & alii Religiosorum Coetus Jus Indigenatûs sibi gloriæ & ornamento ducant minimè contemnendo. Nec deerant ei merita ad hanc gratiam obtinendam: res tamen dilata fuit usque ad annum præsentis sæculi decimum quartum, quo hoc negotium tentatum, effectumque fuit, nemine quidem (ut ex certis habemus) contradicente. Dies erat octava Novembris ferventibus adhuc Comitibus, quâ Posonii petitio nostra proposita consonis suffragiis exaudita & concessa fuit. Idipsum Indigenatûs Privilegium alii quoque duo Ordines Religiosi postulaverunt, ac Statuum indulgentiâ feliciter

Cicero pro
Archia.

Indigenatus
Legibus pa-
trie gaudet &
Privilegiis.

Noster in Re-
gno Hungariae
cives assu-
muntur.

Omnium suf-
fragiis.

1714. etiam impetraverunt. Porro annò sequenti die decima mensis Junii Augustissimus CAROLUS VI. Romanorum Imperator Rex Hungariae hunc aliòsque Comitiorum articulos Regia Sua Auctoritate in Castro Laxenburgico confirmavit. Eum nos Articulum, sicut in Actis Comitiorum sub numero centesimo & secundo reperitur, huic Historiae tanquam proprio loco inferere decrevimus. *Exhibetur 108.* Ecce illum : *Ad demissam Ordinum infra scriptorum coram Statibus & Ordinibus super receptione sui in Regnum Hungariae, Parsque eisdem annexas, factam instantiam, tametsi aliunde Authoritate etiam Regia introduci & stabiliri possent, ad demissam nihilominus Statuum recommendationem Benigno Suae Majestatis Consensu accedente determinatum est, ut Religiosi Ordines Fratrum Camaldulensium, & Sanctissimae TRINITATIS de Redemptione captivorum nec non Clericorum Regnarium Pauperum Matris DEI de Scholis Piis in Regnum istud Hungariae & Partes eidem annexas, voto tamen & Sessione absque omni pro receptis ac stabilitis habeantur, Bondque Fundationalia purè facularia & liberae Fundatorum dispositioni subiecta Jure & Titulo dynasticis privilegioris possidere valeant.*

C A P U T XIX.

Comaromiensis Cœnobii nostri Fundatio in effectum producitur.

*Desideratur
Comaromiensis
Fundationis
effectus.*

I. **Q**UAMVIS Eminentissimus Cardinalis de Saxonia Archi-Episcopus Strigoniensis propensam semper nobis voluntatem ostenderet, & crebrius jam experta Clementissimi Cæsaris gratia ac benevolentia fausta omnia pollicerentur, negotium tamen nostri Comaromiensis Cœnobii, pro quo stabiliendo hætenus tantopere laboraveramus, etiamnum inter salebras hærebat, aliisque semper ex aliis morarum causis subpullulantibus ad extremum nihil ex animi sententia procedebat :

*Lucanus lib.
10. Pharsal.*

*Hæc omnia cuncti Superis, Temploque tacente
Nil agimus nisi sponte DEI.*

*Ad effectum
favet amici
Consilium.*

II. Dum itaque sacrum inter & saxum nostra versantur consilia, P. Martinus ab Ascensione, qui eo tempore munus Procuratoris Generalis in Curia Cæsarea administrabat, clam a quodam Ordinis nostri Fautore admonitus audit, faciliè submotum in cuncta impedimenta, votis nostris adversantia, si ab Imperatore ad Cardinalem Archi-Episcopum Litteras impetraret, quibus Cæsar ejus mentem circa præsens negotium exquireret ; quod si enim istud fieret, assererat omnino futurum, ut Cardinalis favorabilem pro Cœnobii stabilimento sententiam haud cunctanter esset promulgaturus. Tam salutari consilio Pater ætutum obsecutus supplici libellò Cæsari exposuit Foundationis Comaromiensis Auctoritatem, rerum hucusque actarum seriem, dilationes, aliæque huic proposito consentanea, quibus Augustissimus Imperator permotus faventissimas extemplò Litteras ad dictum Cardinalem sequentibus verbis expedivit :

A Cæsare impetratur Epistola ad Cardinalem.

CA-

CAROLUS VI.

1714.

Reverendissime in Christo Pater, & Serenissime Cognate Nobis
 facere Dilecte: Non latebit Dilectionem Vestram, qualiter annis
 superioribus per Sacratissimum olim Principem LEOPOLDUM Ro-
 manorum Imperatorem & Hungaria &c. Regem, Dominum Genito-
 rem & Prædecessorem Nostrum, Gloriosa Memoria, Desideratissi-
 mum Religiosus Ordo Sanctissima TRINITATIS de Redemptione
 Captivorum tam in Archi-Ducatum Austria, quam etiam in Hunga-
 riam introductus fuerit, & quantum hæcenus pro emolumento
 Rei Christianæ, & præsertim captivorum solatio præstiterit, uberio-
 ra in futurum sua Religiosa Vocationis specimina exhibiturus, dum
 firmiores agere possit radices, & piarum foundationum reddatur
 particeps. Et quia a defuncto Cancellario Hungarico Aulico &
 simul Episcopo Nitriensi Reverendo quondam Ladislao Mattyasows-
 ky certam Fundationalem summam obtinuerant, eamque ex inten-
 tione dicti Fundatoris Comaromi applicare vellent, cumque iam
 etiam certum Liberum Fundum pro adificanda Ecclesia & Mona-
 sterio comparassent, humillimè supplicarunt Majestati Nostræ, qua-
 tenus huic mentionatorum Religiosorum intentioni Benignum No-
 strum Regium Consensum iisdem largiri dignaremur. Et licet,
 uti benignè informamur, ejusmodi Monasterii & Ecclesiæ structu-
 ra sine præjudicio ipsiusmet Fortalitii, ac etiam Incolarum Comaro-
 miensium utrinque nimirum & Commendante Militari & Incolis
 consentientibus admitti possit, quia tamen ad hoc Dilectionis quoque
 Vestræ, quæ Diocesani & Ordinarii assensus prærequireretur, hinc
 Benignum adhuc Consensum Nostrum, quem alias lubenter iisdem
 præbere cupimus, tantisper suspendendum esse duximus, usquequò
 Dilectionis Vestræ superinde mentem & opinionem capiamus.

Quapropter Dilectionem Vestram hisce Benignè requirimus,
 quatenus respectu prælatorum Religiosorum, Comaromi pro se Eccle-
 siam & Monasterium adificare cupientium, a Dilectione Vestra petiti
 assensus mentem & opinionem suam Majestati Nostræ quantocyùs
 submittere velit, nec intermittat. Gratia in reliquo Nostræ Cæ-
 sareo-Regiæ Dilectionem Vestram Benignè jugiterque complectimur.
 Datum in Castro Nostrò Laxenburgico die 17. Junii, Anno Domi-
 ni 1714.

III. Hac cedrò digna in Ordinem nostrum Commendatione
 confectum erat diuturnum negotium, spēsque optati successus e
 propinquo jam affulgebat; istud enim erat, quod Cardinalis Ar-
 chi-Episcopus pridem optaverat, seu quòd cautè Cæsari tanquam
 Eeeeeee Regi

Consensus
Cardinalis,

1714. Regi Apostolico primas delatas cuperet, seu quòd Principem inter ipsa Regiminis initia etiam in decisione rerum Sacrarum antevertere nollet. Res tamen modicum ob quasdam causas adhuc commperendinata fuit, donec remotis omnibus aut sublati Cardinalis Archi-Episcopus Cæsari in Ordinis nostri favorem sequentibus Litteris respondisset :

Ejus respon-
sio ad Cæsa-
sarem.

*Sacratissima Cæsareo-Regia Majestas
Domine D. Clementissime.*

Sacratissimæ Majestatis Vestræ Clementissimè ad me sub dato in Castro Laxenburg 17. Junii hoc anno currente emanatas, quibus ut mentem & opinionem meam respectu Religiosorum Sanctissimæ TRINITATIS de Redemptione captivorum Comaromii pro se Ecclesiam & Monasterium adificare cupientium, quæ Loci Diocæsanus Sacratissimæ Majestati Vestræ quantocyùs submitterem, benignè demandare dignatur Majestas Vestra, eâ, quâ par est, submissione accepi. Quemadmodum igitur Sacratissimæ Majestatis Vestræ circa promovendum memorati Ordinis in Hereditario suo Regno Hungariæ ulterius incrementum Pientissimæ Intentioni demissimè cooperari, quantum in me est, tantò ardentius desidero, quantò hæcenus majora exactæ vitæ, & Regularis Disciplina in ejusdem Ordinis Religiosis conspexi exempla, proque emolumento Orthodoxæ Fidei, ac præsertim Christianorum in barbara apud infideles captivitate degentium consolatione præclariora intueor per ipsos præstita insignis certè Charitatis opera, ac spem exinde firmiter meritò concepi uberiora in futurum ab hoc Ordine fore exhibenda, ubi uberiores hocce in Regno radices egerit, pluribusque Dominiciliis & Foundationibus fuerit augmentatus. Ea propter Altissimo Clementissimo Sacratissimæ Majestatis Vestræ Mandato quàm promptissime obedire cupiens, num quid esset, quod præattactò Religiosorum istorum Cæsareo-Regiæ Majestatis Vestræ submissimè exposito petito obstare posset, prout opus erat, inquiri, nihilque omnino reperi : neque enim tantummodò a Triplici Statu Regii & Privilegiati illius Oppidi Comaromiensis, quò ad adificandam per dictum Religiosum Ordinem in Fundo ibidem ad hunc finem comparato Ecclesiam & Monasterium expressum Consensum jam esse præstitum cognovi, verum etiam, tametsi alii quidam Religiosi in nixi privilegiis suis initio adificationi huic contradixissent, iidem tamen se Clementissimæ Voluntati ac Intentioni Majestatis Vestræ quàm obedientissimè conformant, ac quàm promptissimè subjuvant, cum præsertim nullum sibi ex adificatione hujus Monasterii & Eccle-

Ecclesia praedictorum fore penitendum cognoscant, ex quo Ordo iste 1714.
Comaromiensis & Fundatione sua se tueretur, neque eleemosynas, ac
alios, munerando se collectarum promittisset. Dignis primum huius
Religiosis Patres existimo, ut a Sacratissima Majestate Vestra,
quod ad suam Clementissimam humanitatem hanc factam Institutionem
excusari mereantur. Quis etiam eum in finem Gratiae Caesaro-
Regis una necnon demississime commendans nuncio.

Marie Thal 17. Julii

1714.

IV. Nihil jam reliquum erat, quod Cardinalem Archi-Epi- Diplomatum
hanc expe-
ditum.
scopum de Caesaris beneplacito & Voluntate certum remoraretur.
Confestim igitur Ducecessane Jurisdictionis Auctoritate secundum
Ecclesiae Canones consensum suum ad stabilendum Ordinis no-
stri in oppido Comaromiensi Cernobium expediri iussit, atque
in hunc finem ex ejus Tabulario sequentes Litterae in grandi Per-
gamentii folio, cui Sigillum in rubra cera, ex aureis teniolis pen-
dulum, adheret, scriptae prodierant in hunc modum:

NOS CHRISTIANUS AUGUSTUS DEI GRATIA S. R.
Ecclesiae Presbyter Cardinalis, Nationis Germanicae apud Sedem
Apostolicam Praetor, Archi-Episcopus Strigoniensis, Sacrae Sedis
Apostolicae Legatus Natus, Primas Regni Hungariae, ejusdemque
Summus Cancellarius & Secretarius, Comitatus Strigoniensis Su-
perioris & perpetuus Comes, Episcopatus Jaurinensis Administra-
tor, Dux Saxoniae, Juliae, Circiae & Montium, etiam Angariae
& Westphaliae, Landgraviatus Thuringiae, Marchiae Misniae, superioris
& inferioris Lusaciae Comes, Princeps Hennebergensis, Metropolita-
na & Electoralis Ecclesiae Coloniensis Praepositus & Thesaurarius,
Comes Marchiae & Ravensbergae, Dominus Ravensbergensis, Ballivus
Thuringensis Locumtenens, Sacrae Caesaris, Regiae Majestatis Con-
siliarius Annalis intimus &c. Memoria commendamus tenore
praesentium significantes, quibus expedit, universis; Quid, cum
Nos regularis vita, & strictioris Disciplina religiosa exemplarem
semper observantiam, exantlatas itidem pro DEO, Ecclesia, & Ani-
marum salute labores, ac praesertim Excellentissima Charitatis in
redimendis & captivitate Barbarorum CHRISTI Fidelibus apertissi-
ma documenta, quibus Ordo Sanctissima TRINITATIS de Redem-
ptione captivorum Discedentium in hoc Inclitum Hungariae Regnum
a Praedecessoribus Nostri laudabiliter introduxit & admisit cum
Nostri & totius populi solatio non abs multiplici fructu, & spiri-
tuali pretiosarum auro & argento redemptarum Sanguine CHRISTI

1714-

animarum ſanore, vigore pientiffimi Religioſi Inſtituti ſui indeſeſſe incumbit, accuratius contemplati fuiſſemus, propriæque experientiâ didiciſſemus, meritò exinde ſpem firmiorem etiam conceperimus. Eundem ſacrum Ordinem eò uberiores adhuc in emolumentum totius Rei Chriſtiane, & huius præſertim Apoſtolici Regni ſolacium, in futurum huiusmodi religioſæ vocationis fructum ſaturum, quò majores in hoc eodem Regno radices egerit, & pluribus Domaculis, atque Monaſteriis per idem fuerit dilatatus. Quapropter cum Nobis humiliter iſdem Religioſi Patres expoſuiſſent, qualiter a pæ deſuncto quondam Hungarico Auſtico Cancellario & ſimul tunc Epſcopo Nitrieniſi Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo quondam Domino Ladislao Mattyaſowsky certam fundationalem pecunia Summam obtinuiſſent, eamque ex intentione dicti Fundatoris ſui Comaromii applicare vellent, atque eum in ſinem jam etiam certum Laborem Fundum pro ædificanda Eccleſia & Monaſterio peraptum ibi comparâſſent, Nobis ulterius ſupplicantes, quatenus iſdem neceſſarium Aſſenſum Noſtrum ſuperinde, quâ Loci huius Diaceſanus, & Ordinarius benignè impertiri dignaremur. Nos igitur petitionem eorundem Religioſorum Patrum Ordinis Sanctiſſime TRINITATIS de Redemptione Captivorum, Diſcalceatorum, ex præmiſſis in condignam, maturamque conſiderationem aſſumentes, nibilque quod hæc in parte Conſtitutionibus ſacrorum Canonum obſtare poſſet, reperiennes ipſorum eidem zeloſæ petitioni non minùs juſtè, quàm benignè annuendum omnino duximus, prout etiam hiſce annuimus, Aſſenſum Noſtrum damus, ac Facultatem libenter impertimur, & ſæpeſatos Religioſos Patres, ſive jam eò introductos, ſive adhuc introducendos, illorumque Succeſſores in eodem loco Comaromii perpetuò firmos, ac ſtabiles facimus, atque eorum jam pro nunc interim ibidem Reſidentiam & ſuo tempore cum Eccleſia erigendum Monaſterium Authoritate Noſtra Archi-Epiſcopali, & Primateſiali inter reliqua huius Loci Monaſteria, ac Religioſas Domos deputamus, connumeramus, & adſcribimus, utque ab omnibus in perpetuum pro tali reputetur, numeretur, & habeatur, omnibus etiam Gratiis & Privilegiis, Indultis ac Exemptionibus, tam in Spiritualibus, quàm Temporalibus amodò gaudeat, fruatur, & potiatur, quibus alii Conventus, vel Religioſæ Domus de Jure, vel Conſuetudine gaudere, frui, & potiri conſuevère, volumus, & declaramus Præſentium per vigorem. Hoc ità tamen, & ſub hac expreſſa Lege, ut primò ſæpeſati Religioſi Patres tam ædiſcium Monaſterii huius, quàm Eccle-

Ecclesie pro posse suo maturare conentur, quatenus convenientius completo Conventu Religiosorum numerus, quantocyus fieri potest, eo introducat, & juxta Ordinis Institutum Divina servitia ordinate, & regulate ibidem peragantur. Secundò, tametsi, & quousque etiam Residentia tantum in eodem loco exstiterit, nec in numero competente, sed aliquot etiam pauci Religiosi eam inhabitaverint, Religiosa tamen Clausura nihilominus accuratè ac ad amussim observetur, neque ulla persona fœminea juxta septa Residentie hujus amodò & in futurum accessus pateat, & permittatur. Ceterum benè, ac firmiter sperantes sapèfatum Ordinem Sanctissimæ TRINITATIS de Redemptione Captivorum, Discalceatorum huncce Nostrum erga se affectum & benignam semper propensionem debita ac pia gratitudine quoque agiturum, & Divinam Bonitatem precibus & Sacrificiis suis pro Nobis vicissim constanter deprecaturum. In quorum omnium majorem Fidem has Præsentes manu propria subscripsimus, & sigillò nostrò communiri jussimus. Posonii in Nostra Residentia Archi-Episcopali die secunda mensis Augusti, Annò Domini Mille-simò septingentesimò decimò quartò.

*Cardinalis de Saxonia Archi-Episcopus
Strigoniensis.*

*Ex speciali Mandato Eminentissimæ Suae Serenitatis,
Franciscus Gætzl Consiliarius
& Notarius Apostolicus.*

C A P U T XX.

*Pro Comaromiensi Cænobio nostro Cæsareo-Regium
Confirmationis Diploma impetratur. Nostri solemniter
in fundum proprium ibidem introducuntur. In Domûs nostræ Sa-
cello Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum collocatur.*

I. *Post obtentas die tertia Sextilis Augustissimi Imperatoris Litteras, quibûs emptio & venditio Liberae Domûs Comaromiensis secundum Acta, legitimè confecta, Auctoritate Cæsareo-Regia confirmantur, simul aliud etiam Diploma feliciter impetravimus, quò mandabatur, ut nobis Domus cum aliis adherentibus Fundis in Possessionem consueta solemnitate traderetur. Ambo præ manibus sunt, sed quoniam proluxa nimis, ne Lectoris abuti patientiâ videar, unum consultò prætereo, quia ferme eadem continet. Alterum autem suppressere nolui; præterquam enim, quòd totam quasi medullam prioris in se comprehendat, etiam substantiam ipsius actûs clariùs exprimit, quò ad possessionem dictæ Domûs introducti sumus. Hoc itaque iisdem verbis referam, quibûs conscriptum fuit.*

*Cæsareæ Con-
firmationis
Diplomata
impetrantur.*

*Omittuntur
hic alia Cæsa-
reæ duo Di-
plomata, ne
multiplicen-
tur Rascripta.*

FFFFF

CARO-

1714.

CAROLUS VI. DEI GRATIA ELECTUS ROMANORUM Imperator semper Augustus, ac Germaniae, Hispaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, &c. Rex, Archi-Dux Austriae, Dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Marchio Moraviae, Comes Habsburgi, Tyrolis, & Goritiae &c. &c. Fidelibus Nostriis Honorabilibus Capituli Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Salutem & Gratiam. Quum Nos binis illis Litteris, & primis quidem, super certa Nobilis Domina Mariae Rosinae natae de Miltenberg, antea Caroli Andreae Brentano de Cimarolo, jam verò Fidelis Nostri Francisci Antonii Kemetingen Militiae Nostreae Caesareae Regiminis Bagniani Vice-Colonelli conthorales, quae etiam alterius Caroli Andreae filii, nec non Mariae Eleonora & alterius Mariae Juliane filiarum, suorum ex praefato priori Domino & Marito suo suscepti, & primogenitarum naturalis Tutricis & Curatricis, ac simul etiam Plenipotentiariae, nec non ipsius quoque praementionati Caroli Antonii Brentano ab una: Parte verò ab altera Fidelis itidem Nostri Honorabilis ac Religiosi Patris Martini ab Ascensione Domini, sacri Ordinis Discalceatorum Sanctissima TRINITATIS de Redemptione captivorum, quae eorum Commissarii Generalis Fessione & respectivè Venditione ac Emptione Testimonialibus in hacce Civitate Nostrea Vienna Austriae die decima septima mensis Decembris, Anno Domini millesimo septingentesimo duodecimo transactò prateritò, sub Judiciali & Authentico Sigillo Spectabilis ac Magnifici condam Comitum Georgii Erdödi de Monyor-kerck, quae eorum Judicis Curiae Nostreae Regiae apud Protonotarium tunc suum Fidelem utpotè nostrum Egregium Stephanum Nagii de Felső Bük habito ad fidelem modofati Protonotarii sui Relationem Latino idiomate emanatis, ac in forma Libelli simplicisque papyro confectis & conscriptis: Quibus mediantibus suprafatae ambae Partes eorum coram antelato dicti condam Judicis Curiae Nostreae Protonotario personaliter constitutae, praevia onerum & quorumlibet gravaminum ab utrinque in se se assumptione, & imprimis quidem praementionata Domina Maria Rosina nata de Miltenberg, quae, uti praemissum est, Tutrix & Curatrix, ac respectivè etiam Plenipotentiariae, non secus ac praefatus ejusdem filius Carolus Andreas Brentano, certam Curiam Nobilitarem in Regio Oppido Comaromiensi, Comitatu Nominis ejusdem existente habitam, & a Nobili Domina Maria Sabina Fromboltin, Fidelis Nostri Egregii Martini Hoche Conthorale nec non Fidele similiter nostro Egregio Joanne Jacobo

Jacobo Nobili de Guttvald, quæ legitimis ejusdem Curia Nobilitaris Possessoribus, simul cum horto, agrisque numero quadraginta & uno, hospitio penes Arcem cum continua vini & cerevisie Educillatione, campisque, Pratis, Pascuis, Fœnilibus, Vineis, ac ceteris quibuslibet Pertinentiis, nec non etiam Braxatorio ibidem edificato, ita tamen, ut Mille Floreni Rhenenses supra idem Braxatorium pro servando ex eorundem quinque per centum Interesse in Templo in antiquo Fortalitio Comaromiensi exstructo, perpetuo Lumine, cum facultate nihilominus eisdem mille florenos, dum vel-
lent deponendi, ac taliter jam factum Braxatorium ab omni prorsus onere Fundationali liberandi, locati intelligantur, aliisque conditionibus in antelatis litteris Fassionibus Testimonialibus fusiis appositis pro certa non contemnenda pecuniaria Summa emptam, & comparatam suprafato Patri Martino ab Ascensione Domini prelibati Sacri Ordinis eorum Generali Commissario, & consequenter Toti modò fato Ordini Sanctissimæ TRINITATIS de Redemptione captivorum, pro Fundatione Reverendi condam Ladislai Mattyasovsky Episcopi Nitriensis & Cancellarii Nostri Hungarici Aulici, in dicto oppido Comaromiensi exigenda similiter cum cunctis prædictæ Curie Nobilitaris Appertinentiis & Utilitatibus superius fusiis recensitis, nec non etiam præmentionato Braxatorio ibidem edificato, in, & pro Summa decem millium Florenorum Rhenensium, Jure pariter perpetuo, & irrevocabili, modis, formis, & conditionibus omnino in antelatis litteris Fassionibus clarius expressis & denotatis dedisse, vendidisse, & impetrasse, Totumque, & omne Jus suum, quod in antelata Curia Nobilitari, Illiusque universis appertinentiis habuerunt, in repetitum sacrum Ordinem transtulisse, & transderivasse, E conversò verò antelatus Pater Martinus ab Ascensione Domini repetiti sacri Ordinis pro illo tempore Commissarius Generalis, se, præfatumque sacrum Ordinem, super eo, quod ultra septem mille florenos jam præviè per eundem, præmissum in sinem depositos, ac per antelatam Dominam Fatentem & Venditricem effectivè levatos, præattactos etiam mille florenos Fundationales sub prædeclaratâ Facultate actualiter in se, repetitumque Sacrum suum Ordinem assumat, residuos verò bis mille florenos Rhenenses in mense Januario Anni Millesimi Septingentesimi Decimi tertii tunc affuturi, jam verò præteriti prænominatis Fatentibus, & Venditoribus hic Vienna exsoluturus sit, modis, pariter formis, & sub conditionibus in iisdem litteris Fassionibus Testimonialibus uberius expressis,

1714.

sppondisse, & obligasse; Secundis verò antelatorum Maria Rosina
 nata de Miltenberg, & repetiti ejusdem Filii Caroli Andrea Bren-
 tano Recognitionalibus, & Quietantionalibus de dato Vienna An-
 stria mensis Februarii Anni Millesimi Septingentesimi Decimi tertu-
 jam prateriti, Germanico idiomate conscriptis & emanatis, propriis-
 que pramentionatorum Venditorum Syngraphis & Sigillis roboratis.
 Quarum tenore iidem Maria Rosina de Miltenberg, & Carolus
 Andreas Brentano præsificatos residuos bis mille florenos Rhenen-
 ses sibi per repetitum Patrem Martinum ab Ascensione Domini,
 quà eorum Generalem Commissarium & Contrahentem defectu
 absque omni depositos, & numeratos esse, recognovisse, & consequen-
 ter ipsum pralibatumque Sacrum ejusdem Ordinem superinde qui-
 tasse dignoscebantur, aliisque omnibus & singulis in antelatis utrius-
 que Ordinis litteris uberius denotatis & expressis perceptò prius Co-
 gnati Nostri Nobis sincere Dilecti Reverendissimi in CHRISTO Pa-
 tris, ac Sevenissimi Saxonia Ducis Christiani Augusti, Sanctæ Roma-
 na Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, Archi-Episcopi Strigoniensis, Pri-
 matis Regni Hungariae, Legati Nati, Summi & Secretarii & Cancellari-
 rit, quà Metropolitanis & Locis ejusdem Ordinarii, hoc in passu Votò
 & Opinione. Nostrium Regium Consensum, Benevolum pariter &
 Assensum prabuerimus. Et nihilominus, cum ad humillimam tam
 Fidelis pariter nostri Honorabilis ac Religiosi Patris Mauria Con-
 ceptione Beatae Mariae Virginis repetiti Sacri Ordinis Discalceato-
 rum Sanctissima TRINITATIS de Redemptione captivorum mo-
 derni per Germaniam & Hungariam Commissarii Generalis, adeo-
 que superius sati Patris Martini ab Ascensione Domini in officio
 Successoris supplicationem, quàm & nonnullorum aliorum Fidelium
 Nostrorum demissam, ac seriam interpositionem Nostræ propterea
 factam Majestati, tum denique pro solita nostra in DEUM pieta-
 te, & solerti cum universis iis, quæ ad Majorem Cultus Divini
 Promotionem, & Orthodoxæ Romano-Catholicæ Fidei Propagatio-
 nem, Religiosorumque Ordinum (quorum devotis ad DEUM suis
 & fundendis precibus, ac suffragiis, fausta & felicia suscepti Regi-
 minis Gubernacula Nos habituros pie confidimus) incrementum con-
 ferre, aut quidpiam momenti addere possent, magis magisque am-
 pliandis, dilatandisque, & stabiliendis, cura & solitudine, peculia-
 rique Nostro Casared-Regiò, quò erga pralibatum devotum, Nobisque
 gratum & acceptum Ordinem Sanctissima TRINITATIS de Re-
 demptione captivorum, tanquàm de Ecclesiæ DEI, & Republica
 Chri-

Christiana benemeritum. Liberationique Christianorum in divam
 barbarorum Christiani Nomini hostium captivitatem incidentium, 1714.
 aded, tantque charitate, ut opera, sudore, & industria propriis,
 nec sine manifesto suorum Patrum & Fratrum pio huic operi in-
 cumbentium vita periculo iam tot milenos ex eadem servitate li-
 beratos fuisse. & aliu etiam liberari palam constet, flagrantique, ac
 intenso ducimur affectu. Totum item, & omne Jus Nostrum
 Regium, si quod in antelatis Curia Nobilitari, nec non Hospitio, seu
 Diversorio, ac etiam Braxatorio in prenotato Regio Oppido Coma-
 romiensi, Comitatu ejusdem Nominis existente habitum, etiam ta-
 liter, qualitercunque haberemus, aut eadem, & idem Nostram ex
 quibuscunque causis, viis, modis, & rationibus concernent Maje-
 statem, simul cum cunctis suis utilitatibus & pertinentiis, quibus-
 libet Terris scilicet arabilibus, cultis & incultis, Agris, Pratis,
 Campis, Pascuis, Venetis, Fecilibus, Sylvis, Nemoribus, Monti-
 bus, Collibus, Vallibus, Vincis, Vinearum Promontoriis, Aquis,
 Fluviiis, Piscinis, Piscaturis, Pisciumque clausuris, & Aquarum
 Decursibus, Molendinis, & eorum Locis, ac etiam Educio, Genera-
 liter verò quarumlibet Utilitatum, & Pertinentiarum suarum Inte-
 gritatibus sub suis veris metis, & antiquis limitibus existentibus,
 quovis Nominis vocabulò vocitatis, ac ad pramentionatam Curiam
 Nobilitarem, Hospitiumque, seu Diversorium, ac etiam Braxato-
 riam de Jure, & ab antiquo spectantibus, & pertinere debentibus,
 pralibato Sacro Ordini Discalceatorum Sanctissima TRINITATIS de
 Redemptione captivorum pro præattacta fundatione Comaromiensi,
 vigore aliarum Benignarum Litterarum Nostrarum Consensus, ac
 Juris Nostrum Regii Donationalium superinde emanatarum, Jure
 perpetuo & irrevocabiler (salvo tamen Jure alieno) dederimus,
 donaverimus, & contulerimus, velimusque suprasatum Patrem
 Maurum, quia, uti præmissum est, modernum Commissarium Gene-
 ralem, & consequenter pralibatum sacrum Ordinem Discalceatorum
 Sanctissima TRINITATIS de Redemptione captivorum, pro Parte
 Fundationis pramentionate Comaromiensis, in Dominium antelate
 Curia Nobilitaris, nec non Hospitii, seu Diversorii, aut etiam Bra-
 xatorii, prout & Educilli in prenotato Regio Oppido Comaromiensi,
 Comitatu ejusdem Nominis existentis habitum, per Nostrum Re-
 gium, & vestrum Capitularem Hominem legitime introduci, Ean-
 demque, Eadem, & Idem, Eisdem statui facere, Lege Regni
 admittere. Super quo Fidelitati Vestra harum serie Benigne
 Gggggg Commit-

1714. *Committimus, & Mandamus, quatenus Vestrum mittatis Hominem, Vestro pro Testimonio fide dignum, quò prasente Fideles Nostri, Egregii, & Nobiles Georgius Zichy, aut Alexander Nedeczky, vel Georgius Baranay, sive Adamus Labody, aliis absentibus Homo Noster Regius, per Nos ad id specialiter transmissus ad facies prasata Curia Nobilitaris in antelato Oppido Comaromiensi existenti habitis vicinis & commetaneis ejusdem universis inibi legitime convocatis, & prasentibus accedendo introducat prasatum Patrem Maurum a Conceptione Beatae Mariae Virginis, quà Generalem (utì pramissum est) dicti Ordinis Commissarium, & consequenter pralibatum sacrum Ordinem pro Parte pradietae Fundationis Comaromiensis in Dominium antelatae Curia Nobilitaris, nec non Hospitii seu Diversorii, ac etiam Braxatorii, prout & Educilli, omnino in prasato Oppido Regio Comaromiensi existentium habiti, disique Juris Nostri Regii in eisdem habiti, statuantque Eandem, Eadem & Idem, Eidem, & consequenter repetito Ordini Sanctissima TRINITATIS de Redemptione captivorum pro dicta Fundatione Comaromiensi Ipsorumque Posteris & Successoribus Universis, pramissi Consensus, ac Juris Nostri Regii Titulis ipsis incumbentibus, simul cum cunctis suis Utilitatibus & Pertinentiis quibuscumque perpetuo possidentibus, si non fuerit contradictum; Contradictores verò, si qui fuerint, evocet eosdem Idem Testimonium Vestrum contra repetitum Patrem Maurum a Conceptione Beatae Mariae Virginis, & consequenter prarepetitum sacrum ejusdem Ordinem in Curiam Nostram Regiam, Nostram scilicet Personalem in Prasentiam ad Terminum competentem, rationem Contradictionis suae reddituros efficacem. Et post hac hujusmodi Introductionis & Statutionis seriem simul cum Contradictorum & Evocatorum, si qui fuerint, vicinorum & commetaneorum, qui pramissa Statutioni intererunt, Nominibus, Terminoque assignatò, ut fuerit expediendum, Nobis suò modò & ordine fideliter rescribatis. Secus non facturi &c. Datum in Civitate Nostra Vienna Austria die tertia mensis Augusti, Anno Domini millesimò septingentesimò decimò quartò.*

Carolus

*Comes Nicolaus Ilkeshaf.
Ladislaus Huniady.*

Propter Comitiam in differentia Introductione dispensatur.

II. Hoc Diplomate obtento confestim universa disponebantur, quae ad solemnem Ordinis nostri Introductionem necessaria videbantur. Fervebant autem sub idem tempus Posonii Regni Comitibus, sub quorum decursu ex Majorum Instituto nefas habebatur hujus-

hujusmodi actus suscipere, præcipuè cum in iisdem Comitibus ad decimum quintum Kalendas Novembris statuta fuisset Regina Coronatio, a qua nemo Nobilium aliorum negotiorum causa voluit, aut potuit abesse; adeò, ut ob augendum hujus functionis splendorem alia multa, eaque publica Regni negotia longius commperendinari oportuerit, post quinque vel sex menses vix absolventa: Cum verò nostri longiorem moram non ferrent; præter consuetudinem & legis dispositionem facultatem impetrarunt, in ipso Comitiorum cursu ad diem septimam Januarii sequentis anni Domus Possessionem solemniter adeundi. Parabantur interea, quæ ad Domum inhabitandam paucis interim Religiosis erant necessaria: partitis igitur in varios usus illius ædificii cubiculis, id, quod cætera amplitudine ac commoditate superabat, in Sacellum conversum fuit, proximum vices opei explevit, alia in coenaculum, culinam & reliquas officinas necessarias transierunt; cætera Religiosorum habitationibus aptabantur, prout loci usus permittebat. Impetrata quoque fuit interim a Cardinali Archi-Episcopo Loci Diocesano potestas asservandi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, in quem finem ara constructa fuit non quidem magno sumptu, decente tamen ornatu conspicua: æs campanum, quò signa dari oportebat, forinsecus propè Sacelli januam pendebat, quæ licet omnia magnò essent studiò præparata, nihilominus tunc quiescebant, donec asserta nobis per solemnem Introductionem præfatæ Domus Possessione communi essent usui servitura.

1714.

Domus ad communem usum disponitur.

Facultas asservandi SS Eucharistiæ Sacramentum.

Æs campanum.

III. Convenerunt itaque ad diem septimum Januarii anni millesimi septingentesimi decimi quinti Reverendissimus Dominus Josephus Illyes, Metropolitanæ Ecclesiæ Strigoniensis Canonicus, Perillustis ac Generosus Dominus Alexander Nedeczkius de Duna Nedecze & Labotlan, Inclyti Comitatus Comaromiensis Vice-Comes. Primus ille nomine Metropolitanæ Strigoniensis Ecclesiæ; alter velut Homo Regius, ut vocant, comparuit, ambo tamen Regis Apostolici Auctoritate, ut testimonium rei gerendæ perhiberent, conscripti, vocatique. Præterea ex Comaromiensi Præsidio multi aderant Rei Militaris Præfecti, aliique plures ex utroque Statu viri Nobiles & Cives, quos hæc Introductio aliquomodo concernere videbatur, numero supra triginta. Tanta hominum frequentia vetusto Hungarorum more in hujuscemodi permutationibus adhibetur, ut, si quis habeat, quod jure opponere possit, locus concedatur, eique liceat in conspectu eorum contradicere, aut si nemo adversetur, actus in triduum differtur, ut sic majore fide, pluribusque testimoniis Justitia Possessionis constet, omnibusque injuriis, quæ deinceps emergere possent, via intercludatur. Ex nostris verò ad incundam hujus Domus Possessionem aderant P. Maurus a Conceptione Commissarius Generalis, P. Josephus a Jesu Maria captivorum Redemptor P. Martinus ab Ascensione Procurator Generalis, P. Joannes a S. Felice, & P. Ferdinandus a Sanctissima Trinitate. His itaque cunctis in sæpius memorata Domo congregatis Cæsareo-Regium

1715.

Actus Introductionis perficitur.

Gggggggg a

Diplo.

1715.

Contradictiones ad Regiam Tabulam relegantur.

Diploma lectum fuit, quò ad finem perductò inventus est unus solummodò, qui seriò protestaretur, & Introductioni contradiceret, cui tamen certa argumenta non suppetebant, quibùs contradictionem suam firmaret, ut proinde hæc ab omnibus unanimiter rejecta fuerit. Voluit & alter contradicere, non animò povaretur, & hujus Introductionis actus in triduum non produceretur, his sic stantibus aderat quoque tertius, quem pariter idem contradicendi pruritus invaserat. Omnes isti ad Regiam, ut vocant, Tabulam velut ad proprium Tribunal sunt remissi, jus ibidem, si quod haberent, prosecuturi, de quibus tamen nemo fuit, qui deinceps se moveret. Igitur Domus nostris in Possessionem ritè tradita fuit, & in signum actus legitimè absoluti æs Campanum ad Sacelli nostri fores inter omnium congratulationes prima vice insonuit.

Sacellum benedicitur, videtur, primum Missæ Sacrificium & Sanctissimi Collocatio.

IV. Altera post Introductionem die, octava videlicet ejusdem mensis Januarii post Solis ortum, Sacellum a P. Mauro benedictum fuit, & Reverendissimus Dominus Canonicus Josephus Illyes idem Sacellum & aram ex Delegatione Eminentissimi Cardinalis Archi-Episcopi visitavit, examinavitque, num locus esset pro Divinis Officiis obeundis decenter ornatus, satisque munitus pro Sanctissima Eucharistia custodienda? Cùm verò omnia ad Sacrorum Canonum præscriptum comparata vidisset, & approbasset, datò ad primum Missæ Sacrificium celebrandum æris Campani signò rogatus est idem Reverendissimus Canonicus eum nobis honorem deferre, nostrumque Sacellum Primò Missæ Sacrificiò initiare, nec non Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, quod Archi-Episcopus jam indulserat, intra aræ Sacrarium collocare perpetuò ibidem asservandum. Ille, ut erat vir modestissimus, nostris precibus, quas sibi honori & gratiæ speciali duxerat, haud gravatè acquievit, primumque Missæ Sacrificium in eodem Sacello immolavit, & nostris in circuitu assistentibus, cereosque arduos tenentibus Sanctissimum Sacramentum intra Sacrarium reposuit. Quibus peractis quinque nostri eandem aram successivè adierunt, & non sine magno animi sui solatio Missarum quoque solemnia celebrarunt. Ad extremum P. Joannes a S. Felice primus hujus Domus Præses sive Superior designatus, quod muneris sui ratio postulabat, cætera, prout permisere illa initia, in meliorem ordinem redegit. Atque hoc modò post decem ferè annorum decursum ab obitu D. Ladislai Episcopi Nitriensis, Piissimi Patroni nostri hæc ejus Fundatio tandem ad stabilitatem pervenit, & ab hoc anno

Sæculi decimo quinto antiquitatis suæ primum numerare incepit.

ANNA-